

Univerzita Hradec Králové
Pedagogická fakulta
Ústav primární a preprimární edukace

Organizování školy v přírodě

Diplomová práce

Autor: Rezková Iva
Studijní program: M7503 – Učitelství pro základní školy
Obor studia: Učitelství pro 1. stupeň ZŠ
Vedoucí práce: Mgr. Iva Košek Bartošová, Ph.D.
Oponent práce: PhDr. Vladimír Václavík, Ph.D.

Zadání diplomové práce

Autor:	Iva Rezková
Studium:	P13947
Studijní program:	M7503 Učitelství pro základní školy
Studijní obor:	Učitelství pro 1. stupeň základní školy
Název diplomové práce:	Organizování školy v přírodě
Název diplomové práce AJ:	Teaching outdoor the classroom

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Diplomová práce se zabývá organizační stránkou školy v přírodě. Součástí teoretické části bude platná legislativa a možnost sportovních aktivit na škole v přírodě. Cílem je vytvořit metodickou příručku pro organizování školy v přírodě, která bude využívána jako souvislý přehled kroků nezbytných pro vedení školy v přírodě.

Garantující pracoviště:	Ústav primární a preprimární edukace, Pedagogická fakulta
Vedoucí práce:	Mgr. Iva Košek Bartošová, Ph.D.
Oponent:	PhDr. Vladimír Václavík, Ph.D.
Datum zadání závěrečné práce:	26.5.2016

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně a uvedla jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Srchu dne 29. 6. 2020

Poděkování

Velmi děkuji mé vedoucí diplomové práce Mgr. Ivě Košek Bartošové, Ph.D. za trpělivost, cenné rady a podněty při vedení mé diplomové práce. Dále bych chtěla poděkovat své nejbližší rodině, přátelům a kolegyním, kteří mě během studia a psaní diplomové práce podporovali.

Anotace

REZKOVÁ, Iva. *Organizování školy v přírodě*. Hradec Králové: Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, 2020. 101 s. Diplomová práce.

Diplomová práce se zabývá organizační stránkou školy v přírodě. Součástí teoretické části je platná legislativa a možnost sportovních aktivit na škole v přírodě. Cílem je vytvořit metodický návod pro organizování školy v přírodě, která bude využívána jako souvislý přehled kroků, které jsou pro vedení školy v přírodě nezbytné.

Klíčová slova

Škola v přírodě, organizace, žáci, plánování.

Annotation

REZKOVÁ, Iva. *Teaching outdoor the classroom*. Hradec Králové: Faculty of Education, University of Hradec Králové, 2020.101 pp. Diploma Thesis.

The diploma thesis deals with the organizational aspect of teaching outdoor the classroom. Part of the theoretical part is valid legislation and the possibility of sports activities during teaching outdoor the classroom. The aim is to create a methodological guide for organizing teaching outdoor the classroom, which will be used as a continuous overview of the steps that are necessary to manage teaching outdoor the classroom.

Keywords

Teaching outdoor the classroom, organization, students, planning.

Obsah

Úvod.....	10
1 Škola v přírodě.....	12
1.1 Charakteristika školy v přírodě	12
1.2 Historický exkurz výchovy v přírodě.....	13
1.3 Přínos školy v přírodě	14
1.4 Ustanovení školy v přírodě	14
1.4.1 Zákony a vyhlášky	15
1.5 Vnitřní předpisy základní školy – směrnice.....	16
1.6 Plánování školy v přírodě.....	17
2 Organizování školy v přírodě	18
2.1 Účastníci školy v přírodě, povinnosti a specifika	18
2.1.1 Učitelé, vychovatelé a jejich počty	19
2.1.2 Zdravotník.....	20
2.1.3 Žáci	21
2.1.4 Animátoři	21
2.1.5 Poučení o BOZP a chování na škole v přírodě.	22
2.1.6 Povinnosti školy.....	22
2.1.7 Stanovení pracovní doby na škole v přírodě.....	23
2.2 Klíčové kompetence.....	25
2.3 Přihlášky na školu v přírodě.....	26
2.4 Rozpočet, doprava, ubytování.....	27
2.4.1 Rozpočet	27
2.4.2 Doprava.....	27
2.4.3 Ubytování.....	28
2.5 Oznámení a dokumentace	29
2.5.1 Oznámení o škole v přírodě	29

2.5.2	Dokumentace školy v přírodě	29
3	Náplň školy v přírodě	30
3.1	Režim dne a rozdělení aktivit.....	30
3.2	Učení a hry	31
3.2.1	Učení.....	31
3.2.2	Hry	32
3.2.2	Kategorizace her	33
3.3	Výlety.....	34
3.3.1	Rozsah výletu.....	35
3.3.2	Výbava na výlet	36
3.4	Kroky v plánování školy v přírodě.....	39
3.5	Příprava na školu v přírodě	40
3.5.1	Plánování vzdělávání	40
3.5.2	Pilíře školy v přírodě.....	47
3.5.3	Materiální příprava	48
3.6	Zápis ze školy v přírodě	49
3.6.1	Popis týdne.....	49
3.6.2	Zhodnocení školy v přírodě	61
4	Průvodce školou v přírodě	63
4.1	Plánování a dokumentace školy v přírodě	63
4.1.1	Předtisk pro smlouvu s ubytovacím zařízením.....	65
4.1.2	Předběžná přihláška na školu v přírodě	67
4.1.3	Závazná přihláška	68
4.1.4	Poučení osob činných na zotavovací akci.....	69
4.1.5	Informace ke škole v přírodě pro zákonného zástupce.....	70
4.1.6	Prohlášení zákonných zástupců o bezinfekčnosti dítěte	72
4.1.7	Pověření pracovníků školy v přírodě	73

4.1.8	Služby učitelů	74
4.2	Seznamy, souhlasy a potvrzení	75
4.2.1	Účast a výběr peněz na školu v přírodě	75
4.2.2	Kontakt na zákonné zástupce.....	76
4.2.3	Souhlasy rodičů.....	77
4.2.4	Zdravotní stav žáka	78
4.2.5	Záznam o poučení žáků na škole v přírodě.....	79
4.2.6	Posudek o zdravotní způsobilosti dítěte.....	81
4.2.7	Plná moc	82
4.2.8	Převzetí dítěte do péče	83
4.2.9	Předtisk pro tvorbu oznámení a podání e-mailů	84
4.2.10	Organizační informace a seznam věcí	85
4.2.11	Minimální rozsah lékárničky	86
4.2.12	Vedení zdravotnického deníku	87
4.3	Hry.....	87
4.3.1	Hry do zásoby	88
4.3.2	Hry do klubovny	88
4.3.3	Hry ven	91
4.3.4	Hry ven i do klubovny	92
4.4	Shrnutí praktické části a diskuze.....	93
	Shrnutí diplomové práce	95
	Tabulky	100
	Obrázky.....	101
	Seznam příloh	101

Úvod

Škola v přírodě doprovází mé dětské vzpomínky jako výborný čas, který jsem strávila se spolužáky, a poznala učitele z jiného pohledu. Každý rok jsem se vždy na školu v přírodě těšila. Když jsem přemýšlela nad tématem diplomové práce, hledala jsem v minulosti, co mě ve škole bavilo. Právě škola v přírodě byla jedna z aktivit, na které ráda vzpomínám. Chtěla jsem mít téma univerzální a praktické pro další roky mé učitelské praxe. Téma Škola v přírodě, splňovalo mé představy o diplomové práci i vzhledem k tomu, že jsem měla možnost být takové školy v přírodě sama účastníkem. Vedlo mě to k myšlence usnadnit práci učitelům při plánování školy v přírodě a předejít tím nepřesnostem (např. časovým, formálním), které by mohly vzniknout.

Pro žáky je škola v přírodě možností strávit týden pohybem i učením hrou, kdy se didaktické hry prolínají celým pobytem i tematicky. Školní činnost v lavici či ve skupině se promění na aktivní činnost v přírodě, která přináší výhody sociálního kontaktu a nových zkušeností. Škola v přírodě je pro žáky v rámci celého školního roku velmi očekávanou událostí, na kterou se velmi těší.

Zároveň je tato akce velmi pečlivě připravována učiteli tak, aby celý pobyt proběhl hladce a byl zážitkem nejlépe pro obě strany. Vedoucí pedagog tak zařizuje formální stránku školy v přírodě a s ostatními kolegy plánuje náplň a cíle. Již rok před školou v přírodě začínají přípravy. Pro vedoucího učitele je činnost časově náročnou záležitostí, neboť musí být realizována v průběhu školního roku. Vedoucí pedagog si musí poradit s rozličnými úkoly – od orientace v legislativě po tvorbu programu školy v přírodě. Bylo by tedy výhodou mít vše zkompletováno a připraveno, sestaven přehledný manuál, kterým se vedoucí pedagog řídí nebo mu napomáhá v orientaci při samotném plánování. Zrychlí se celá příprava i vlastní akce. Například nápadník her může vedoucí školy v přírodě využít nebo přizpůsobit při odchylce programu školy v přírodě nebo poslouží jako inspirace pro plánování volného času dětí. Ne každá škola má vytvořenou příručku pro organizování školy v přírodě, o kterou by se pedagog mohl opřít při samotné organizaci tak, aby nevynechal žádný podstatný krok. Ve směrnících pro školu v přírodě jsou uvedeny nutné zákony, vyhlášky a povinnosti vedoucího školy v přírodě. Učitel se má podle čeho orientovat. Časově si však musí jednotlivé kroky uspořádat samostatně. Výsledek plánování vrcholí při samotné realizaci školy v přírodě.

S administrací školy v přírodě vedoucí pedagog končí po příjezdu, kdy je nutné odevzdat vyúčtování.

V teoretické části této práce se zaměřuji na legislativu a administrativní plánování a náplně organizační na škole v přírodě. Praktická část je souhrnem již zjištěných informací, které jsou zpracovány tak, aby mohly být přehlednou oporou při organizování školy v přírodě, a zjednodušit tak samotné plánování.

1 Škola v přírodě

Při pročitání knih jsem často nalézala zápisy o tom, že škola v přírodě je světovým unikátem, který máme. Avšak při procházení webových stránek zahraničních škol (zejména anglických – zvolila jsem vzhledem k jazyku, např. zde: <https://www.sirjohncassprimary.org/heads-blog/our-visit-to-the-hampshire-cass-mountain-centre>) jsem našla podobné pobyty žáků na prvním stupni základní školy. Tyto mimoškolní akce jsou zejména na anglických školách zaměřeny sportovně. Dalším benefitem těchto společných akcí je vytvoření týmového ducha seznámením se s novými věcmi. Myslím si tedy, že škola v přírodě v České republice je unikátem, co se týče provázanosti na školní vzdělávací program. I její první myšlenka jako ozdravný pobyt pro děti z města s cílem zlepšit fyzickou kondici. Pokud bychom porovnali sportovní pobyty na britských školách a u nás, tak bychom jistě zjistili, že cíle jsou si velmi podobné. Zlepšit klima třídy, najít týmového ducha, zasportovat si a v neposlední řadě poznat, učit se (zkušeností) a zkoušet nové věci.

1.1 Charakteristika školy v přírodě

Škola v přírodě má mnoho charakteristik, které jsou si velmi podobné. Nejčastěji se shodují v pobytu mimo domov a výukovým obsahem.

Doubková, Svobodová, Tomek (2013) charakterizují školu v přírodě jako pobyt v přírodním prostředí s výukovým obsahem.

Smetáčková, Viktorová (2011) charakterizují školu v přírodě jako pobyt mimo domov a budovu školy, který zahrnuje i výuku v simulované třídě.

V zahraniční literatuře můžeme najít rozdělení pojmů mimo třídní učení (out of class learning). Mimo třídní učení se definuje jako učení, které se zabývá lidským dědictvím nebo například učením o přírodě. Mohou tam patřit i návštěvy galerií, muzeí a vědeckých center. (Grigg, Lewis, 2016)

Zatímco pod pojmem Outside the Classroom, volně přeloženo jako učení mimo učebnu. Jsou to místa, která se dají použít jako nástroj pro výuku a učení. Venkovní prostory poskytují nové vzrušující a rozmanité zkušenosti, které jim pomohou se učit. Při těchto činnostech se snaží zapojit všechny žáky (Council for learning, LOTC).

Třetí slovo, které se dá zařadit do venkovních aktivit je outdoor. Jsou to činnosti odehrávající se venku.

Zmínila bych také, že se žáci se socializují a musí si v mnoha situacích, při komunikaci se spolužáky, poradit samostatně. Na škole v přírodě můžeme pozorovat i změnu aktivity žáků. Introvertnější žáci se mohou více otevřít. Nepozorní či aktivnější žáci jsou klidnější.

1.2 Historický exkurz výchovy v přírodě

Vztah člověka k přírodě se neustále formuje. V čase lidstvo nabývalo nových zkušeností a vědomostí, ze kterých vznikaly nové teorie a vědní odvětví. Kromě filozofie, zkoumáním přírodních věd se utvářely výchovné systémy, které se do nynější doby proměňují a přizpůsobují problematice daného věku (Hanuš, Jirásek, 1996).

Škola v přírodě v dnešním slova smyslu se vyvíjela postupně z různých výchovných a učebních teorií a praxí, které učitelé a filozofové dané doby zkoušeli. V samých počátcích šlo o výchovu či školu, která se uspořádávala v přírodě. Například Aristotelova výuka byla specifická v tom, že se vyučovalo během procházek v alejích. Vittorino Ramboldini da Feltre zřídil tzv. Dům radosti, který byl školou situovanou u jezera. Jan Amos Komenský viděl člověka komplexně. Škola a výchova by měla člověku napomáhat k jeho poslání. Příroda je sama didaktickým materiálem a je potřeba svět pozorovat přirozeně (Hábl, J., Janiš, K., ml., 2010).

Ledvinka (1998) ve svém článku uvádí, že jedním z prvních, který se o školu v přírodě na území České republiky pokusil, byl ředitel měšťanské školy F. Hrušák. Přesunul vyučování na měsíc do budovy v Domašově nad Bystřicí na okraj lesa. Náplní školy v přírodě byl pohyb a hry, až poté bylo učení. Tento pobyt měl úspěch a školy v přírodě se začaly organizovat více. Nejdříve byly školy v přírodě organizovány pro žáky z velkých a průmyslových měst a zdravotně znevýhodněné žáky s cílem zlepšit fyzickou kondici. Délka pobytu byla nejdříve stanovena na čtyři týdny, pak se zkrátila na tři týdny. Právě tři týdny měly být dostačující ke zlepšení zdravotního stavu a fyzické kondice (Smetáčková, Viktorová, 2011). Po roce 1989 se doba školy v přírodě postupně zkracovala až na nynějších standardnějších pět až čtrnáct dní.

V zemích USA, UK, Německu či ve Skandinávii mělo učení venku dlouhou tradici. Obvykle jsou spojovány náročnějšími sportovními aktivitami, které vedly jednotlivce k osobnostnímu růstu.

1.3 Přínos školy v přírodě

Škola v přírodě přináší mnohé výhody pro všechny zúčastněné. Rodiče vpustí své dítě do „světa“, učitelé poznají jak jednotlivé děti, tak i celý kolektiv žáků. Žáci změní domácí prostředí a poznají, že učit se dá i jinak, mimo lavice a školní třídu.

Školy v přírodě jsou pro děti jedním z prvních samostatných delších pobytů bez rodičů v rámci známé sociální skupiny, která se v průběhu pobytu různě proměňuje. Sociální procesy, které při pobytu kontinuálně probíhají, nemusí být vždy pozitivní. Dávají, na rozdíl od školní třídy, učitelům možnost je zachytit a pracovat s nimi. Změna denního programu pro děti znamená vypadnutí ze stereotypu povinností doma, ve škole nebo v mimoškolních aktivitách. Je tak impulsem k vytvoření prostoru pro zájem a poznávání nových věcí. Program školy v přírodě dává možnost zazářit jednotlivcům, kteří se běžně neprojevují nebo mají silné stránky v rozdílných věcech než spolužáci (orientační smysl, znalost přírody...). Výuka se prolíná nenásilně celou školou v přírodě, žáci se tak učí přirozeně bez nátlaku na výkon a mohou vidět učivo více v souvislostech. V neposlední řadě zažijí přímý kontakt s přírodou, který pro některé žáky není běžnou rutinou, a umožní poznat nové místo ve své rodné zemi (Doubková, Svobodová, Tomek, 2013).

1.4 Ustanovení školy v přírodě

Škola v přírodě se ustanovuje vyhláškou č. 48/2005 Sb. o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, §2.

(1) Škola může v souladu se školním vzdělávacím programem organizovat zotavovací pobyty žáků ve zdravotně příznivém prostředí bez přerušení vzdělávání, výjezdy do zahraničí a další akce související s výchovně vzdělávací činností školy.

Z tohoto ustanovení vyplývá, že škola v přírodě musí probíhat v souladu se školním vzdělávacím plánem. Kde musí být zmíněna v některé jeho části, aby škola v přírodě mohla proběhnout. Například v části, kde jsou popsány aktivity školy. Například projekty školy, mezinárodní spolupráce, lyžařské výcviky a současně tedy i škola v přírodě.

1.4.1 Zákony a vyhlášky

Zákonů a vyhlášek, kterými se škola v přírodě řídí, je mnoho. Mít základní přehled před samotným plánováním je základ. Efektivněji se tak budou hledat podrobnosti.

Základními zákony a vyhláškami jsou:

- Zákon č. 262/2005 Sb., zákoník práce

Zákoník práce je jeden ze základních zákonů, který by zaměstnanec měl znát při uzavírání pracovního poměru. Určuje zákonné pracovní podmínky. V případě pochybností či nesrovnalostí (např. když se objeví podezření, že požadavky zaměstnavatele jsou již nad rámec pracovního poměru) je zcela na místě se s vybranými pasážemi zákoníku práce znovu podrobněji seznámit. Posléze o nich se zaměstnavatelem jednat. V rámci školy v přírodě je pro nás důležitá část o pracovní době a době odpočinku, protože s dětmi jsme na rozdíl od školního vyučování 24 hodin po dobu minimálně 5-ti dnů.

- Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví

Zákon o ochraně veřejného zdraví upravuje zejména hygienické požadavky. V první hlavě §2 je vymezení pojmů, které nám charakterizuje izolaci pro infekčně nemocné obyvatelstvo. Obecně izolaci na škole v přírodě se říká „marodka“. V druhé hlavě se kladou podmínky zejména na hygienické vody. Pro školu v přírodě je zásadní hlava druhá, díl 2, který upravuje *„Podmínky pro výchovu, vzdělávání a zotavení dětí a mladistvých, podmínky vnitřního prostředí stavby a hygienické požadavky na venkovní hrací plochy pro hry dětí“*.

- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání

Zákon č. 561/2004 Sb. upravuje vzdělávání od předškolního až po vyšší a jiná vzdělávání. Pro základní vzdělání je důležitá část třetí, která upravuje povinnosti školní docházky a základního vzdělávání. Pro školu v přírodě je podstatná část desátá, která definuje školská zařízení a školské služby.

- Vyhláška č. 106/2001 Sb. o hygienických požadavcích na zotavovací akce pro děti

Vyhláška upravuje celkové zázemí, ve kterém jsou umístovány děti při zotavovacích akcích. Od prostorových podmínek, podmínek k úklidu až po denní režim žáků. V přílohách této vyhlášky najdeme i základní vybavení lékárničky.

- Vyhláška č. 64/2005 Sb. o evidenci úrazů dětí, žáků a studentů

Evidenci úrazů vede každá škola. Ve vyhlášce č. 64/2005 Sb. jsou veškeré informace k vedení knihy úrazů, hlášení úrazů a formální stránky zápisu o úrazech.

- Vyhláška č. 48/2005 Sb. o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky

Vyhláška č. 48/2005 Sb. obsahuje veškeré náležitosti k povinné školní docházce. Od organizace zápisu, počtů žáků ve třídě až po komisionální přezkoušení žáků a opravné zkoušky. Od množství žáků na třídu se pak odvíjí počet doprovázejících osob mimo školní budovu, například na školu v přírodě.

- Vyhláška č. 343/2009 Sb. vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 410/2005 Sb., o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých

Vyhláška se zaměřuje především na rozměry ploch, na kterých se žáci pohybují a vytvářejí svoji činnost.

1.5 Vnitřní předpisy základní školy – směrnice

Směrnice podle Mikáče a Puškinové (2011) slouží ke konkrétnímu stanovení a rozpracování postupů tak, aby byly automaticky provedeny, ale neomezovaly prostor pro vlastní aktivitu. „*Smyslem vydání směrnice je aplikace zákonných předpisů na konkrétní podmínky v organizaci.*“ (Mikáč, Puškinová, 2011, s. 20)

Směrnice může vést k lepší orientaci při organizování školy v přírodě. V úvodu směrnice je vždy uvedena informace o oprávněních, zákonech či vyhláškách, podle kterých se orientuje. Zajistí tak, že nebudou porušeny nebo vynechány zákonné podmínky při samotném organizování. Ne všechny školy mají však vytvořenou směrnici ke škole v přírodě.

1.6 Plánování školy v přírodě

Škola v přírodě je očekávanou akcí školního roku. Podle regionu, velikosti tříd a finančních možností rodičů žáků se četnost školy v přírodě přizpůsobuje. Může se jezdit každý rok nebo se tento typ pobytu absolvuje jednou za první a jednou za druhý stupeň školní docházky. Pokud se nejedí pravidelně na školy v přírodě, jsou společné akce nahrazovány jednodenními mimoškolními, vzdělávacími, poznávacími aktivitami. Kolektiv žáků společně s učiteli má společný zážitek, ze kterého pak mohou čerpat inspiraci do další výuky.

Vedoucího pracovníka jmenuje písemnou formou ředitel. Množství učitelů a vychovatelů se odvíjí od počtu dětí a střídání směn. Vedoucí pracovník zařizuje celou administrativní část. Na organizační části se podílí kolektiv učitelů a vychovatelů, který se účastní školy v přírodě.

První kapitola diplomové práce je vzhledem do školy v přírodě. Od vzniku až po legislativní rámec školy v přírodě v České republice. S přehledem základních pojmů a zákonů, které učitel potřebuje k organizaci školy v přírodě. Obsahem druhé kapitoly bude organizování školy v přírodě spjaté se zákony a ostatními náležitostmi, jež jsou potřeba pro další konkrétnější organizování.

2 Organizování školy v přírodě

Organizace školy v přírodě zahrnuje znalosti zejména legislativní, ale i praktické. Samotná organizace zaplní minimálně celý školní rok. Od plánování cílů školy v přírodě, náplně pobytu, hledání ubytování, dopravy... Proto je dobré být se vším seznámen a mít vše naplánované a zařízené s velkým předstihem.

2.1 Účastníci školy v přírodě, povinnosti a specifika

Účastníci školy v přírodě jsou: učitelé, vychovatelé, zdravotník, žáci. V posledních letech pomáhají organizovat školy v přírodě externí společnosti. Dalším účastníkem školy v přírodě mohou být tedy i animátoři, kteří organizují čas žákům a jsou součástí her.

Povinností pořádající osoby (základní nebo mateřské školy), která vysílá děti na školu v přírodě, je zajistit dle §11, 1) podle zákona č.258/2000 Sb.:

a) základní péči o zdraví všech účastníků...

b) účast pouze fyzických osob, které splňují podmínky stanovené v §10...

I když žáci vyjedou mimo školní budovu, stále jsou pod dozorem učitelů, kteří za ně mají zodpovědnost. Škola má tedy povinnost zajistit jejich základní zdravotní péči, pro případ nemoci či úrazu.

c) vrácení posudků o zdravotní způsobilosti po ukončení školy v přírodě nebo zotavovací akce...

Posudek vydaný ošetřujícím lékařem má platnost od data vystavení 2 roky [zákon č. 258/2000 Sb., §9 (3)] a může se tedy použít na další akce, jíž se dítě účastní.

d) vybavení lékárničky...

Minimální rozsah lékárničky se nalézá v příloze vyhlášky č. 106/2001 Sb., kde se nalézají léčivé přípravky a další zdravotnický materiál.

e) péči praktického lékaře dostupného z místa konání školy v přírodě nebo zotavovací akce....

Informovanost místně příslušného lékaře je důležitá pro případ náhlých onemocnění či úrazů. Lékař bude tak připraven na případné zvýšení ošetření nemocných či poraněných.

f) vedení zdravotnického deníku a seznamu účastníků...

Vedením zdravotnického deníku je obvykle pověřená osoba – jako je zdravotník nebo učitel, který se zúčastnil zdravotnického kurzu. V deníku jsou veškeré záznamy o úrazech, nevolnostech. Důležité je zmínit, že se zapisují a hlásí rodičům i klíšťata, protože nemoci způsobné klíštětem se objevují až v delším časovém horizontu.

g) informovanost osoby, která má dítě v péči, o zdravotních potížích, které dítě v průběhu školy přírodě nebo zotavovací akce prodělalo, a o případném kontaktu s infekcí.

Informovanost je důležité pro včasnou reakci na nestandardní stav žáka.

2.1.1 Učitelé, vychovatelé a jejich počty

Podle zákona 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, §10:

§10

(1) Fyzické osoby činné při škole v přírodě nebo zotavovací akci jako dozor nebo zdravotník musejí být k této činnosti zdravotně způsobilé.

(2) Zdravotní způsobilost posuzuje a posudek vydává praktický lékař, který fyzickou osobu registruje. 11) Tento posudek má platnost jeden rok od data vystavení, pokud během této doby nedošlo ke změně zdravotní způsobilosti fyzické osoby.

Aby byl vykonán dobrý pracovní výkon, musí být člověk po fyzické i mentální stránce zdravý. Nejen žáci si musí pro zdravotní posudek, ale i dozorující osoby.

Počty učitelů

Počty učitelů, respektive osob, které zajišťují bezpečnost a ochranu zdraví žáků při akcích konaných mimo školu ustanovuje vyhláška 48/2005 Sb., §3(2):

Při akcích konaných mimo místo, kde škola uskutečňuje vzdělávání, nesmí na jednu osobu zajišťující bezpečnost a ochranu zdraví žáků připadnout více než 25 žáků. Výjimku z tohoto počtu může stanovit pouze ředitel.

Počty učitelů jsou dané zákonem a případnou výjimkou od ředitele školy. Musíme však pamatovat i na rozdělení služeb na škole v přírodě tak, aby počet učitelů odpovídal počtu žáků.

2.1.2 Zdravotník

Zdravotníka určuje také zákon 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů. Konkrétněji §11, 1) a, kdy se považuje způsobilá fyzická osoba, která má alespoň:

- Úplné střední odborné vzdělání v oborech všeobecná sestra, dětská sestra nebo porodní asistentka,
- fyzická osoba, která absolvovala kurs první pomoci se zaměřením na zdravotnickou činnost při škole v přírodě nebo zotavovací akci,
- student lékařství po ukončení třetího ročníku.

Zdravotník obvykle, ve spolupráci s vedoucím učitelem, zajišťuje a kontroluje lékárničku. Je také pověřen vedením zdravotnického deníku. Účastní se dle §11, 1) b), kontroly zdravotních průkazů, převzetí posudků a musí být dosažitelný 24 hodin denně, po celou dobu trvání zotavovací akce nebo školy v přírodě.

Vyhláška 106/2001 Sb. o hygienických požadavcích na zotavovací akce pro děti upřesňuje nejen ubytování a hygienické požadavky na místě školy v přírodě či zotavovací akce. V její příloze číslo 2 se nachází rozsah kurzů pro zdravotníka, který nemá odborné vzdělání v oboru zdravotnictví (všeobecná sestra, dětská sestra, porodní asistentka, student lékařství po ukončení třetího ročníku). V příloze vyhlášky najdeme i vzor posudku o zdravotní způsobilosti dítěte. V příloze číslo 4 vyhlášky č. 106/2001 Sb. se nachází minimální rozsah vybavení lékárničky pro zotavovací akce pro děti a pro školy v přírodě. Jelikož vyhláška není velkého rozsahu, celé znění vyhlášky se nachází v příloze, společně se vzorem posudku o zdravotní způsobilosti.

Vzhledem k okolnostem příprav na školu v přírodě by bylo dobré s sebou vzít zdravotní sestru či lékaře. Jsou to lidé z praxe, kteří denně pracují se zdravotnickým materiálem, medikací a dokáží zachovat chladnou hlavu v kritické situaci. Na škole v přírodě se

budou zaměřovat zejména na svoji zdravotnickou práci. Pokud však jede na školu v přírodě proškolený zdravotník, jde o kolegu fungujícího zároveň jako doprovodná osoba. Tedy kromě práce zdravotníka vykonává i práci učitele či vychovatele, byť v omezenějším rozsahu. Jeho pozornost je tak rozptýlená a v kritické situaci nemusí být přímo po ruce. Zároveň své znalosti nabyté na školení pro zdravotníky nepoužívá každý den. Může si být tak čase svoji zdravotnickou prací méně jistý.

2.1.3 Žáci

Ke třídě by měli učitelé přistupovat jako k živému organismu, který se neustále mění, pozorovat i ty nejmenší změny. Nesmí se však zapomenout i na individuální přístup k jednotlivým žákům, každý žák má jiné mentální a motorické schopnosti a dovednosti. Základní přístup k žákům může být např. rozdělen podle ročníků:

- Žák 1. a 2. třídy

Tento věk se nazývá raným školním věkem. Žák se adaptuje na školu, na roli žáka a spolužáka. Rozvíjí se paměť a myšlení (Šimčíková-Čížková, 2004).

- Žák 3. až 5. třídy

Tento věk se nazývá střední školní věk. Typická je počínající diferenciací mezi žáky zejména pak vzhledová. Tvoří se také první přátelství a společná uskupení se společnými zájmy. Žáci hledají morální normy, své vzory. Toto období je také vstupem do prepuberty (Psychický vývoj dítěte od 1. do 5. třídy, 2005).

2.1.4 Animátoři

Agentury, které uspořádávají školy v přírodě či zotavovací pobyty, a s nimi jejich animátoři jsou v poslední době rozmáhajícím se trendem. V dotazníkovém šetření, které se rozeslalo mezi učitele, bylo zjištěno, že většina nepreferuje školu v přírodě nebo zotavovací akci s animátorem. Osoby animátorů na škole v přírodě mohou zastávat roli učitele při hrách a tvoření programu nebo mohou být pouze doplňkem, který osvěží školu v přírodě programem, který skupina nezná. Záleží samozřejmě na domluvě se společností, která animační program pro danou třídu tvoří. Je však důležité upozornit na to, že pokud animátor tvoří většinu programu, ustupuje tak role učitele do pozadí. Učitel tak není přímo v kontaktu s žáky, netvoří pravidla při hrách a žáky nekoordinuje. Jedním z cílů školy v přírodě je třídu stmelit navzájem i s učiteli. Společné zážitky tak

mohou upravit klima třídy k lepšímu. Což v případě přítomnosti animátorů může být složitější. (Smetáčková, Viktorová, Pedagogika, 2011)

2.1.5 Poučení o BOZP a chování na škole v přírodě.

Veškerá poučení o BOZP a chování na škole v přírodě musí proběhnout nejdéle první den na školy v přírodě. Všichni účastníci se po poučení podepíší, že byli poučení. Třídní učitelé zapíší do třídnice i to, že žáci byli poučení o chování na škole v přírodě.

Poučení o chování na novém místě a v dopravním prostředku je jistě samozřejmostí, na kterou by učitel neměl zapomínat nebo si zopakovat společně s dětmi. Není od věci, když se před každou činností připomenou základní pravidla bezpečného chování.

Po formální stránce tedy nesmíme zapomenout mít veškerá poučení zapsaná a podepsaná od účastníků školy v přírodě. V praxi je dobré si s žáky procházet bezpečnostní pravidla před každou činností. Případně je přizpůsobit terénu, místnosti nebo situaci.

2.1.6 Povinnosti školy

Podle výše uvedeného zákona (258/2000 Sb., zákonů o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů), má podle §11 škola a pořádající osoby, povinnosti vůči vysílaným dětem na školu v přírodě. Povinnosti platí po celou dobu pobytu. Jsou to:

- základní péče o zdraví všech účastníků a kontrola dodržování hygieny,
- účast fyzických osob zdravotně způsobilých a zdravotníka (kontrola zdravotních průkazů, převzetí posudků a prohlášení o zdravotním stavu),...
- vrácení posudků o zdravotní způsobilosti (posudky mají platnost 2 roky od data vystavení),
- vybavená lékárnička, alespoň v minimálním rozsahu (upravuje příloha č. 4, vyhlášky č. 106/2001 Sb. o hygienických požadavcích na zotavovací akce pro děti),
- vedení zdravotnického deníku, uložení výpisů posudků o zdravotní způsobilosti fyzických osob, stejně tak uchování těchto dokumentů po dobu 6 měsíců od skončení, akce,
- informovat zákonné zástupce o zdravotních potížích, které na akci prodělalo či bylo v kontaktu s infekcí,

- na závěr je pořádající osoba povinna zajistit instruktáž všech fyzických osob účastnících se akce, kromě zdravotníka, „o hygienických požadavcích na tyto akce a o předcházení vzniku a šíření infekčních onemocnění a jiných poškození zdraví včetně základů první pomoci, pokud se takové instruktáže dosud nezúčastnily.“ (258/2000 Sb., zákonů o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, §11 (2).

Myslím, že první body jsou jasné a dané i vlastní přirozeností člověka. V případě posudků a vybavení lékárníčky si nemusí být vedoucí školy v případě plně jistý a je dobré se opřít o jasný zákon ukládající přesné povinnosti a seznamy. V posledním bodě jsou účastníci školy v přírodě poučeni o hygienických požadavcích a je vhodné, aby všichni zúčastnění podepsali formulář o tom, že se školení či instruktáže zúčastnili.

2.1.7 Stanovení pracovní doby na škole v přírodě

Pracovní dobu stanovuje zákon č. 262/2006 Sb. zákoník práce. Škola v přírodě je specifická pracovní dobou. Jak uvádí §84, zaměstnanec je povinen rozvržení pracovní doby písemně vypracovat, a to nejpozději dva týdny před stanovenou akcí. Musí se však pamatovat i na to, že se na školy v přírodě jezdí i ve dnech pracovního klidu např. víkend či státní svátek. Je důležité si spočítat, kolik hodin je odpracováno a naplánovat volno.

Na škole v přírodě se nad žáky bdí i v noci. Tato práce je nazývána jako noční práce. Zákon ji definuje takto:

- Noční práce

§78 (1) j) Noční práce je práce, která je konaná v době mezi 22. a 6. hodinou

- Stanovená týdenní pracovní doba

§79 (1) *Délka stanovené týdenní pracovní doby činí 40 hodin týdně.*

Standardní pracovní týden má 40 pracovních hodin. Stejně tak to musí být i na škole v přírodě, kde se rozdělují služby.

- Přestávka v práci

§83 *Délka směny nesmí přesáhnout 12 hodin.*

§88 ...*Jde-li o práce, které nemohou být přerušeny, musí být zaměstnanci i bez přerušeni provozu nebo práce zajištěna přiměřená doba na oddech a jídlo; tato doba se započítává do pracovní doby...*

Na délky směny si na škole v přírodě musíme dát pozor, aby počet dozorujičích nad dětmi odpovídal jejich počtu. Případně posílit stavy učitelů a vychovatelů, tak aby se všichni prostřídali a zároveň dodržovali přestávky.

- **Nepřetržitý odpočinek mezi dvěma směnami**

§90 (1) Pracovní doba musí být rozvržena tak, aby mezi dvěma směnami (konec jedné, začátek druhé) byl nepřetržitý odpočinek alespoň 11 hodin.

(2) Odpočinek mezi dvěma po sobě jdoucími směnami podle odstavce 1 může být zkrácen až na 8 hodin. Následující odpočinek pak musí být prodloužen o dobu zkrácení odpočinku předchozího.

Nesmí se však zapomenout, že na školy v přírodě se nejedí pouze od pondělí do pátku, ale i ve dnech pracovního klidu.

- **Dny pracovního klidu**

§91 (3) f) *práce nutné se zřetelem na uspokojování životních, zdravotních, vzdělávacích, kulturních, tělovýchovných a sportovních potřeb obyvatelstva.*

V těchto dnech může zaměstnavatel nařídít práci pouze výjimečně ve výše zmíněných případech.

- **Nepřetržitý odpočinek v týdnu**

§92 (1) *Zaměstnavatel je povinen rozvrhnout pracovní dobu tak, aby zaměstnanec měl nepřetržitý odpočinek v týdnu v trvání alespoň 35 hodin...*

(3) *V případech §90 odst. 2...doba nepřetržitého odpočinku v týdnu může být nejméně 24 hodin, s tím, že zaměstnancům bude poskytnut nepřetržitý odpočinek v týdnu tak, aby za období 2 týdnů činila délka tohoto odpočinku celkem alespoň 70 hodin.*

V období, kde se jedí na školní výlety a školy v přírodě je pravděpodobnost, že akce na sebe mohou navazovat. A jeden z doprovázejících učitelů může jeden den přijet z výletu a druhý den odjet na školu v přírodě. V tomto případě by měl nárok na delší odpočinek.

Věřím, že zaměstnavatelé si dobu odpočinku pečlivě hlídají a návaznost jednotlivých akcí a učitelů bude minimální.

2.2 Klíčové kompetence

Cíle, za kterými míříme společně s žáky, jsou námi jasně stanovené. Kromě předávání učiva jsme pro ně také jedním ze vzorů chování, který ve svém životě vidí velmi často. Klíčové kompetence jsou pro mnohé jedince samozřejmé, pro některé méně. Proto je nutností protnout učivo klíčovými kompetencemi.

„Klíčové kompetence jsou soubor požadavků na vzdělávání zahrnující podstatné vědomosti, dovednosti a schopnosti univerzálně použité v běžných pracovních a životních situacích. Nejsou vázány na jednotlivé předměty, nýbrž měly by být rozvíjeny jako součást obecného základního vzdělávání.“ (Průcha, J., Walterová, E. a kol., 2003, str. 99)

Rámcový vzdělávací program určuje a popisuje celkem šest kompetencí, které se navzájem prolínají a společně tvoří soubor dovedností a schopností, které by žák na konci základního vzdělávání měl ovládat.

Rámcový vzdělávací program určuje těchto šest kompetencí:

- Kompetence k učení

Vede žáka k tomu se naučit efektivně učit. Najít si svoji metodu učení, hledat informace a zpracovávat je. Stejně tak při problémech s učením, problém identifikovat a vyřešit ho. Rozumí a používá obecně známé termíny v souvislostech. Žák pozoruje, experimentuje a zjištěné výsledky využije pro svoji budoucnost.

- Kompetence k řešení problémů

Žák uvažuje v této kompetenci komplexně o problému, od jeho zrodu, po řešení a uvažování nad jeho řešením (kriticky uvažovat, shánět informace, hodnotit, použít vlastní zkušenost, obhajoba vlastního rozhodnutí, zodpovědnost...).

- Kompetence komunikativní

Sleduje tok myšlenek, jejich vyjádření a kultivovanost projevu. Také naslouchání druhým a reakcí na diskusi. Žák chápe nejen text, ale i symboly a gesta. Umí využít všechny prostředky komunikace k získávání informací.

- **Kompetence sociální a personální**

Je zaměřena na práci ve skupině a s přínosem do skupiny. Představa o sobě samém a svém vlastním jednáním, které jednotlivce uspokojuje.

- **Kompetence občanské**

Žák respektuje: přesvědčení druhých lidí, váží si vnitřních hodnot, je empatický, odmítá hrubé zacházení. Uvědomuje si povinnost se postavit proti hrubému zacházení. Chápe principy zákona a společenských norem. Je si vědom svých povinností. Podle situace se rozhoduje zodpovědně, dle možností poskytuje pomoc. Stejně se chová i v krizových situacích. Respektuje vlastní kulturu, zapojuje se aktivně do kulturního a sportovního dění.

- **Kompetence pracovní**

Dodržuje pravidla bezpečnosti, používá pomůcky k práci, plní závazky, přizpůsobuje se změně a pracovním podmínkám. K výsledku své práce přistupuje z hlediska kvality, funkčnosti, hospodárnosti a významu, ale i ochrany své a svého okolí. K práci využívá své zkušenosti a rozhoduje se o dalším vzdělávání. Orientuje se komplexně v aktivitách k uskutečnění podnikání.

2.3 Přihlášky na školu v přírodě

Přihlášky mají informativní charakter pro rodiče a děti. Na přihlášce je důležité informovat o době pobytu, místu pobytu a ceně pobytu. Podpis rodičů je nezbytný v každém případě jako stvrzení, že informaci přečetli a souhlasí s podmínkami školy v přírodě. Přihlášky dáváme postupně dvě:

- **Přihláška předběžná**

Přihláškou předběžnou zjišťujeme zájem o školu v přírodě. Utvoříme si tak představu o tom, kolik žáků přibližně pojede a podle toho najdeme místo a objednáme ubytování.

- **Přihláška závazná**

Již podle názvu je jasné, že touto přihláškou rodiče žáků svým podpisem potvrdí, že se žáci zúčastní pobytu.

Základní náležitosti přihlášek známe. Při odevzdávání je dobré si zkontrolovat podpisy rodičů. Připravený formát přihlášek bude součástí praktické části.

2.4 Rozpočet, doprava, ubytování

Rozpočet, doprava a ubytování jsou položkami při plánování pobytu, které musí vypočítat s co největší přesností tak, aby se výsledná cena nejvíce přiblížila té opravdové.

2.4.1 Rozpočet

Rozpočet je důležitou součástí při plánování školy v přírodě. Do rozpočtu se započítává každý výdaj, který na škole v přírodě bude. Doprava, ubytování a další placené akce, které se na škole v přírodě uskuteční. Rozpoložkování školy v přírodě pomůže při obhajobě závěrečné částky. Celkový rozpočet nám ukáže, kolik škola v přírodě bude stát celkem, případně rezervu na další placené akce. Konečná částka je důležitá i pro rodiče, kteří na školu v přírodě svého dítěte musí našetřit předem. Při závěrečném vyúčtování školy v přírodě, kdy jsou poslány poslední faktury, například za ubytování nebo za dopravu, se může konečná částka lišit. V rámci množstevních slev nebo změny tarifů (např. doprava). Konečná částka by neměla přesahovat původní. Pro rodiče je příjemnější, když se z částky vrátí, než když musí ještě doplácat. (Doubková, A., Svobodová, D., Tomek, K. 2013)

2.4.2 Doprava

Dopravu na školu v přírodě není většinou problém sehnat. Každá škola má často svého osvědčeného dopravce, ke kterému má důvěru, a pravidelně ho objednává. Pokud žádný smluvní či pravidelný dopravce pro školu není vhodný, je dobré si udělat průzkum a nechat si zaslat cenové nabídky dopravy pro daný počet kilometrů. Je vhodné mít autobus naplněný, aby se doprava vyplatila.

Doprava v místě školy v přírodě – možnosti jsou většinou dvě, linkový autobus nebo vlak. Je vhodné zvážit, zda je opravdu nutné ve větším počtu dětí jezdit veřejnou dopravou. V rámci zlepšení fyzické kondice by se mohla zvolit aktivita/akce, která je blíž a je možné se k ní přiblížit vlastními fyzickými silami. Pokud toto není možné, je vhodné zavolat na místní dopravní podnik či vlakovou stanici, v jaký den a hodinu se bude přesunovat větší počet dětí, aby se případně na danou situaci připravili. Je zde také možnost objednat autobus místní společnosti, která doveze žáky i s učiteli z místa A do místa B. V každé situaci je ovšem důležité pamatovat na to, že tak dojde ke zvýšení nákladů na školu v přírodě.

2.4.3 Ubytování

Zvolení ubytování je náročné. Musí se vytvořit průnik mezi cenou, kvalitou ubytování, prostředím a vzdáleností tak, aby finanční zátěž byla úměrná k nákladům rodičů na školu v přírodě. V případě náhlého onemocnění žáka či jiných neočekávatelných problémů by měla vzdálenost být komfortní pro rodiče, kteří si pro žáka pojedou.

Učitel by měl být s ubytovacím zařízením seznámen s předstihem, stejně tak s vyhláškou č. 343/2009 Sb, která upravuje hygienické požadavky na provozovny pro výchovu a vzdělávání dětí (přesně: vyhláška č. 343 z 25. září 2009, kterou se mění vyhláška č. 410/2005 Sb., o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých). Podle této vyhlášky by měla být ubytování přizpůsobená. Pokud ne, může se tak s předstihem ubytování přizpůsobit nebo změnit. Vyhláška stanovuje konkrétní podmínky na vnější i vnitřní prostory, kde se budou žáci během pobytu nacházet.

U žáků je velmi frekventovaná otázka: „Po kolika jsou pokoje?“. Mezi dětmi se pravidelně až téměř před ubytovací zařízení vedou diskuse o tom, kdo s kým bude na pokoji. Jelikož by měl být pedagog s ubytováním seznámen s dostatečným předstihem před školou v přírodě, může žákům sdělit, jak jsou pokoje rozložené. Žáci se pak dohodnou mezi sebou, s kým budou sdílet pokoj, případně je může učitel nasměrovat.

Ubytování občas zadávají slevy na počet žáků, či ubytovávají učitele a doprovod bezplatně. Záleží však na individuálních podmínkách stanovených ubytováním.

Onemocnění účastníka školy v přírodě

Vzhledem k zákonu č. 258/2000 Sb., který mimo jiné definuje infekční onemocnění a izolaci infekčně nemocného, se při zařizování ubytování musí myslet na to, že je třeba mít jeden pokoj navíc volný jako izolaci, aby se zamezilo šíření infekce, než si pro žáka přijedou rodiče. Zákon č. 258/2000 Sb. definuje infekční onemocnění a izolaci takto:

- **Infekční onemocnění**

Onemocnění, jenž je příznakové nebo bezpříznakové. Vyvolané infekcí či toxinem. Přenesené z nakažené osoby (zvířete nebo neživého substrátu) na další fyzickou osobu.

- Izolace

Oddělení nemocné osoby od ostatních fyzických osob. Cílem izolace je zabránit šíření infekce na ostatní osoby.

Dále zákon charakterizuje karanténní opatření. Kdy jsou fyzické osoby odděleny stejně jako při izolaci, pouze je při nich určen lékařský dohled.

- Vrácení peněz za ubytování

Takzvaný storno poplatek má každé ubytování individuální. Podmínky vrácení peněz za ubytování by měli být součástí smlouvy o ubytování.

2.5 Oznámení a dokumentace

Veškerá oznámení o škole v přírodě musí být ohlášená dostatečně dopředu. Pro lékaře, aby si připravil materiál, který by potřeboval navíc. A krajské hygienické stanici pro případné naplánování kontroly.

2.5.1 Oznámení o škole v přírodě

Pověřený vedoucí školy v přírodě má povinnost termín a místo pobytu včas oznámit lékaři v místě konání akce. Stejně tak krajské hygienické stanici, a to maximálně měsíc před zahájením školy v přírodě.

Oznámení lékaři v místě konání akce, podle § 11 odst. 1 písm. e) zákona č. 258/2000 Sb. Oznámení příslušné krajské hygienické stanici měsíc před školou v přírodě o místě, datu konání akce a způsobu stravování. Pokud není ve smlouvě s ubytovacím zařízením napsáno, odkud berou vodu, může si hygienická stanice vyžádat protokol o zkoušce vody (v tomto protokolu se řeší kvalita pitné vody).

2.5.2 Dokumentace školy v přírodě

Při samotné organizaci školy v přírodě se dohaduje ubytování, doprava, atd. Veškeré smlouvy a potvrzovací emaily, souhlasy rodičů atd. si vytiskneme a založíme, abychom vše měli při ruce, když by byly nějaké nesrovnalosti. Vše, co budeme dohadovat, je dobré sepsat v papírové formě a nechat podepsat, abychom měli důkazy pro svá tvrzení v případě nedorozumění a nedodržení smluv.

Ve druhé kapitole je shrnuto základní ustanovení školy v přírodě a zákony, které bychom měli znát při jejím organizování. A další náležitosti, jež je třeba splnit.

3 Náplň školy v přírodě

Náplň školy v přírodě je dalším důležitým bodem v celém plánování. Přizpůsobuje se mentálním a motorickým schopnostem žáků. Zahrnuje plánování učení, her, výletů a akcí s tím, že každá z těchto činností by měla být promyšlena, měla by mít svůj didaktický charakter a cíl. Program zahrnuje činnost jak fyzickou, tak i mentální, nesmí se zapomenout také na čas uvolněný pro volnou činnost žáka. Náplň školy v přírodě se připravuje obvykle před pobytem. Dobrá příprava, teoretická i materiální, ulehčí práci v průběhu pobytu, který je sám o sobě náročný v práci se skupinou ve dne, zároveň denním a nočním dozorem. Nejde o pouhé plánování výletů a her, ale také o všestranné rozvíjení žáků po stránce vědomostí, sociální, fyzické, ale i jejich klíčových kompetencí.

3.1 Režim dne a rozdělení aktivit

U organizování aktivit se musíme zamyslet, jak časově náročné jsou. Aktivity, které jsou méně časově náročné, je vhodné zařadit do dopoledního programu. Výlety, výpravy mimo chatu a delší hry je dobré zařadit do odpoledního programu.

Režim dne

Režim dne stanovujeme podle ročního období a přizpůsobujeme počasí a momentálnímu stavu akce. Zde uvedu příklad režimu dne podle vlastní zkušenosti. Výuková část probíhá při dobrém počasí v rámci didaktických her a aktivit zejména v dopoledních hodinách. Může se vyskytovat i v odpoledních aktivitách, které žáci absolvují.

7,00 – 7,30	budíček
7,30 – 8,00	snídaně
8,00 – 8,15	příprava na dopolední aktivity
8,15 – 8,30	přechod na dopolední aktivity, vysvětlení pravidel
8,30-11,30	dopolední aktivita + volnočasová aktivita žáků
11,30 – 11,45	přechod do ubytování

11,45 – 12,00	příprava na oběd (umytí rukou, převléknutí do „domácího oblečení“)
12,00 – 13,00	oběd
13,00 - 14,30	polední klid
14,30 - 15,00	svačina, příprava na odpolední program
15,15 – 19,00	odpolední program + volný program pro děti
19, 00 – 19,30	návrat do ubytování, večeře
19,30 – 20,00	volný program pro žáky
20,00 – 20,30	večerní hygiena
20,30 – 21,00	večerka

Denní režim je většinou orientační. Co denně platí je jistě budíček a večerka. V rámci činností během dne se režim přizpůsobuje. Například činnosti, které žáky baví, můžeme prodloužit nebo najít další variantu. Při celodenní výletu je třeba režim přizpůsobit nejen jídlu, kterého žáci dostanou víc, ale i časům odjezdů autobusu nebo otevíracím dobám. Plánování výletu je více rozepsané v podkapitole 3.3.3.

3.2 Učení a hry

Učení a hry tvoří průnik v životě dětí. Jsou důležité v rámci procesu vývoje. Učení hrou je pro děti přirozené již od útlého věku a je podstatné pro sbírání zkušeností a vědomostí, které pak postupně využívají ve svém životě. Učení hrou je neoddělitelnou součástí procesu vývoje nejen ve školní lavici, ale i při volnočasových aktivitách. Uvolní třídu a zaktivizuje žáky, kteří potřebují měnit činnosti ve výuce. Stejně tak ve škole v přírodě, kdy je program naplánovaný. Část učení a část her jsem rozdělila pro lepší přehled. Nemůžeme však zapomenout, že tyto dvě části se navzájem prolínají. Součástí jednotlivých podkapitol jsou také příklady literatury, které mohou být inspirací při přípravě.

3.2.1 Učení

Učení na škole v přírodě nemusí mít nutně pouze statický charakter v lavici. Žáci mohou zažít učení ve venkovním prostředí či více v pohybu. Dobře naplánovaný

školní vzdělávací program se propojí i do činností na škole v přírodě, žáci tak mohou získat přímou zkušenost s probíraným učivem. Propojením teorie s praxí například v přírodovědě, vlastivědě, zkoušení nových výtvarných technik ve výtvarné výchově. Rozložení výuky na škole v přírodě je nedílnou součástí vyhlášky 410/2005 Sb. o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých v části Provozní podmínky v § 21:

(1) Časové rozložení výuky, sestava rozvrhu a režim dne zařízení pro výchovu a vzdělávání a provozoven pro výchovu a vzdělávání se stanoví podle požadavků zvláštního právního předpisu1) s ohledem na věkové zvláštnosti dětí i žáků, jejich biorytmus a náročnost jednotlivých předmětů. Při výuce je třeba dbát na prevenci jednostranné statické zátěže vybraných svalových skupin výchovou žáků ke správnému sezení a držení těla.

Kromě požadavku na biorytmus a náročnost jednotlivých předmětů by se měl brát i ohled na počasí, které je další proměnnou složkou při pobytu. Program by tedy měl být připraven na tzv. suchou a mokrou variantu.

Podob učení na škole v přírodě je nepřeborné množství, stejně tak literatury, která může pomoci při přípravě. Při učení se neučí pouze probíraná látka, ale vzdělává se i v dalších rovinách. Rozvíjí se slovní zásoba, učí se komunikace mezi žáky, u mladších dětí se může rozvíjet motorika, kritické myšlení. Dostupná literatura je často tematicky rozdělená do okruhů, kterými se zabývá. Samozřejmě se hry a činnosti při učení přizpůsobují tématu a náročnosti žákům

3.2.2 Hry

Na hry propojené se školou v přírodě se žáci těší nejvíc. Očekávají dobrodružství, napětí a zábavu. Forma a způsob her se odráží od věku dětí, které na školu v přírodě jedou.

„Hra je jedna ze základních lidských činností, provázena pocitem napětí a radosti, zpravidla motivovaná sama sebou a zdánlivě bez jiného cíle kromě sebe samotné, má ale blahodárné účinky jak na duševní vývoj a učení, zejména u dětí v raném věku (chápaní sociálních rolí, rozvoj fantazie, dodržování pravidel).“ (Hartl, Hartlová, 2010, s. 187)

Hra se liší od práce i od učení, člověka provází celým životem. Důležitá je zejména v předškolním roce. „*Hra má řadu aspektů: poznávací, procvičovací, emociální, pohybový, motivační, tvořivostní, fantazijní, sociální, rekreační, diagnostický, terapeutický.*“ Hry se může účastnit jednotlivec, dvojice i skupina různé velikosti. (Průcha, J., Walterová, E., Mareš, J., 2003, s. 75)

Peter Kelley (Joyful Teaching and Learning in the Primary School, 2007) popisuje, že lidé mají v místě mimo školu větší zájem dělat věci, o které se zajímají. Při všech činnostech se však nepřímo učí ve větším rozsahu, než si je jedinec vědom. Nepřímým učením je žák obvykle fascinován a velmi zaujat. Učení je tak intuitivní záležitostí. Nejvíce se naučíme při vytváření vlastních zájmů v prostředí mimo školní třídu. Právě změněné prostředí školy v přírodě může být krok k tomu, aby si žáci za sebe převzali zodpovědnost při učení a dát jim volnou ruku při vytváření činností.

Z těchto definic vyplývá, že hra je pro člověka přirozená a může mít mnoho forem. Pro výběr jakékoliv činnosti je důležitý cíl. Stejně tak při výběru a zařazení hry je důležité vědět, jaký cíl od hry požadujeme. Zda jde o hru za účelem stmelení kolektivu, zvýšení fyzické zdatnosti nebo nabytí vědomostí. Hry přizpůsobujeme věku a schopnostem žáků.

Hry na škole v přírodě nemusí být uvedeny pouze jednotlivě. Zakomponování příběhu či hlavního hrdiny, nejlépe vhodně k místu, kde se škola v přírodě pořádá. Kolektiv se pak snadněji naladí na atmosféru celé školy v přírodě a hrdina se zároveň stane přirozeným průvodcem celým pobytem, který provede žáky celou školou v přírodě. Zároveň se budou prolínat témata, která potřebujeme probrat v rámci školního vzdělávacího programu a jeho mezipředmětových vztahů, například environmentální témata a témata spojená s okolím pobytu.

3.2.2 Kategorizace her

Hry se mohou dělit podle různých kritérií, například podle

- místa (v tělocvičně, v klubovně, na hřišti, v přírodě),
- ročního období,
- počasí (sucho, mokro),
- cíle (seznamovací, rozvíjející, soutěžní...),
- doby (krátké, dlouhé, etapové),

- skupiny (jednotlivec, pár, družstva...) (Dělení her, 2020)

Jeden z mnoha cílů školy v přírodě je pobyt žáků venku mimo budovu a hry jsou velmi dobrou motivací. Oblíbené hry mezi žáky jsou soutěživé. Můžeme použít například z míčových her vybíjenou, která se dá hrát nejenom venku. Hra jménem Evoluce, kdy se žáci postupně mění od kuřete po člověka. Zkoušení nových disciplín pod názvem Olympijské hry. Samozřejmě nesmíme také zapomenout na hry, které jsou zaměřené na spolupráci a vzájemnou komunikaci. Příkladem může být hra, kdy žáci se postaví do družstev a musí se mlčky poskládat za sebe od nejmladšího po nejstaršího a mnoho dalších her.

Pravidla her

Před hraním zkontrolujeme prostor hry. Odstraníme ostré předměty a také to, zda je vše připevněné na svém místě, můžeme také vyhradit prostor pro činnost. S prostorem seznámíme žáky a upozorníme je na potencionální hrozby. Hry a její pravidla je třeba se třídou vždycky probrat a ujistit se, zda pravidla chápou všichni. Případně si zahrát jednu zkušební hru, po které se znovu ujistíme, zda pravidla chápou opravu všichni, než se pustíme do přímé činnosti. Při hraní her se žáci učí sebekontrolu, vyhrávat a prohrávat.

Po každé hře je dobré si společně s žáky projít, jak se jim hra líbila a zda splnila svůj cíl. Zhodnotit také to, na čem je při hře nutné zapracovat. Například fair play, lepší spolupráce, komunikace v týmu atd...

Každá hra má svůj individuální průběh. Konec hry nemusí rozdělovat kolektiv pouze na vítěze a poražené. Vítězové obvykle dostávají diplom a nějakou drobnost. Poražení nic. Přitom ocenit můžeme, i pouze slovně, každé dítě. Je důležité přemýšlet nad uspořádáním her tak, aby se uplatnili všichni žáci.

Hry jsou velmi rozmanitým prvkem při rozvoji žáků. Proto použijeme celé spektrum her, které máme k dispozici a cíleně je použijeme pro posunutí skupiny i jednotlivce vpřed.

3.3 Výlety

Obecně je známo, že třetí den pobytu bývá kritický, proto je plánovaná jiná činnost než hry, ať už vzdělávací nebo fyzické. Tento den obvykle patří delšímu výletu. Pěší túra se samozřejmě přizpůsobuje fyzickým schopnostem a zdravotnímu stavu žáků, také se

musí přihlédnout k náročnosti terénu, kterým se půjde. Důležitým bodem chůze je cíl, za nímž se směřujeme. Bez cíle není motivace a chuť jít. Také je dobré mít na pěší výlety připravený program. Například ve formě her, které se dají hrát za cesty. Nebo najít památku či zajímavost, se kterou se žáci seznámí nebo propojí informace, které znají pouze z učebnic. V poslední době se vytvářejí naučené stezky, na kterých jsou rády aktivní i děti. Otočné tabule, krychle, ze kterých si dítě propojuje informace samo, aniž by muselo číst text z tabulí, jejichž výška neodpovídá výšce dítěte, text tak bývá opomíjen.

3.3.1 Rozsah výletu

O rozsahu výletu by měl vědět učitel v každém případě, zejména u mladších dětí. Starší děti mohou pomoci s plánováním nebo samostatně navrhnout, kam se chtějí podívat (4. a 5. třída). Vše by se mělo dohodnout před samotným pobytem. Žáci zjistí, kam jedou, a budou mít tak lepší přehled o terénu, přírodě a památkách. Plánování výletů, popisuje Zapletal (2003) tak, že si rozložíme co nejpodrobnější mapu v měřítku 1:50 000. V místě bydliště si zapíchneme kružítko a uděláme tři kruhy o poloměru 10 cm, 15 cm a 30 cm. Vytvoříme tak místa pro vycházky (do 5 km), výlety (do 7,5 km) a pěší túry spojené s přesunem pomocí dopravního prostředku (do 15 km). Velmi nápomocná k tomuto plánování může být právě mapa turistická, ve které najdeme pomocí legendy památky, přírodní rezervace, rozhledny. Stejně tak s legendou a mapou můžeme seznámit žáky dle toho, za jakým cílem se půjde. V dnešní době se často také používají k plánování výletů mobilní aplikace, které se dají snadno stáhnout nebo jsou volně přístupné na internetových stránkách. Stačí do vyhledávače napsat „plánovač výletů“. Vybrat, která aplikace se nejvíce hodí, a začít plánovat výlety.

Obvykle žáky baví program, který nemá pouze statický charakter, kratší prohlídky hradů a zámku jsou jistě tradičním programem. V nynější době se nachází i chráněné dílny, kde si žáci mohou ozkoušet různé ruční práce a odnést si vlastnoručně vyrobený předmět a zároveň poznat práci různě handicapovaných lidí. Podobný program mohou jistě nabídnout i malí místní farmáři.

Hry či úkoly na cestu je vhodné mít připravené. Žáci se rádi baví samostatně, ale občas zavládne nuda. Pro mladší děti (1. a 2. třída) je dobré mít připravené například lístečky s úkoly, které připravil „průvodce školou v přírodě“ a které se cestou skrývají. Děti je

mají hledat a plní zadání na lístečku. Pro starší žáky (3. – 5. třída) se hodí slovní hry, hádej, kdo jsem? či kolíčková (kolíčky s vlastním jménem se předává někomu jinému, tak že si ho nevšimne, kdo má kolíčků nejvíc, může pak plnit úkol, tato hra potřebuje jasná pravidla a časové omezení). Kromě her můžeme dát za úkol pozorovat ptáky, stopy zvířat, zajímavosti v přírodě.

3.3.2 Výbava na výlet

Výlety jsou obvykle několikahodinová až půl denní záležitost. Vždy se připomíná žákům, co si mají vzít s sebou: pláštěnka, pití, svačina, peníze. Pro učitele platí téměř totéž. Učitel by měl přemýšlet dopředu o tom, co se na výletě může přihodit. Ať už úraz nebo bloudění skupiny. Což znamená mít s sebou ještě:

- nabitý mobilní telefon (pro zavolání případné pomoci),
- mapa pro orientaci v terénu (buzola nebo kompas),
- základní potřeby z lékárničky (desinfekce, náplast, sterilní obinadlo),
- kontakt na rodiče.

Průkazka zdravotního pojištění je specifickým dokladem o tom, že je jedinec zdravotně pojištěný. Překládá se při ošetření u lékaře. S nemocným žákem jede vždy doprovod k ošetřujícímu lékaři. Po předložení kartičky může ošetřující lékař vyšetřit dítě. V akutním ohrožení života musí lékař ošetřit vždy. Pokud není kartička k dispozici, dá se zpětně dodat nebo se zaplatí za výkon hotovostí, kterou pak pojišťovna po předložení dokladu proplatí.

Shrnutí teoretických východisek

V teoretické části diplomové práce jsem zkonkretizovala veškeré vědomosti, které by měl znát učitel, než odjede na školu v přírodě. Každá kapitola vychází z předchozí kapitoly. V první kapitole si můžeme povšimnout historického průniku od dob dávno minulých až po současnost, kdy společným cílem učení venku či v přírodě až po pořádání takzvaných ozdravných pobytů a škol v přírodě je změnit prostředí, rozhábat děti a ještě se přitom něco naučit. Zároveň s druhou kapitolou jsou zaměřené na orientaci v zákonech, vyhláškách a administrativní orientaci, které jdou mimo obvyklé kompetence učitele. Společně obě kapitoly tvoří pomyslnou opěrku při plánování školy v přírodě. První tři kapitoly považuji za velmi důležité. Obsahují základní zákonnou orientaci při plánování školy v přírodě. Před školou v přírodě si učitelé musí pravidelně nastudovat veškeré vědomosti o škole v přírodě, protože na školu v přírodě se v mnoha školách nejezdí každý rok. Nadstavbové znalosti dalších aktivit spojené s organizací školy v přírodě je důležité nastudovat. Právě nastudování nových informací může trvat mnohem delší dobu a neznalý člověk snadno udělá chybu, pokud není v dané oblasti zbláhý. Jak už jsem zmiňovala v předchozích kapitolách, tak veškeré didaktické a praktické znalosti učitelů nabytých studiem jsou určeny ke vzdělávání žáků. Ovšem s administrativními činnostmi spojenými s učitelským zaměstnáním se kantoři často setkávají až v praxi. Třetí kapitola obsahuje vše o náplni školy v přírodě od určení režimu dne po didaktické činnosti, hry a výlety. Veškeré činnosti zmíněné ve třetí kapitole jsou pak pro učitele snadněji proveditelné. Čtvrtá kapitola je zpracovaný program absolvované školy v přírodě. Doufám tedy, že právě pátá kapitola zpracovaná do příručky bude nováčkům či učitelům v praxi přínosem při organizování školy v přírodě. Může fungovat jako vodítko pro nováčky, pro kontrolu správnosti postupů pro učitele v praxi nebo jako pojistka pro ty, kteří si jsou téměř jisti, ale sem tam potřebují ujistit, že vše dělají správně. Z příručky se dá použít vše nebo dílčí části. Její použití bych nechala na každém z nás.

4. Realizace školy v přírodě

Cílem této diplomové práce je vytvořit metodický návod pro organizování školy v přírodě. Bude využíván jako souvislý přehled kroků, které jsou pro vedení a organizování školy v přírodě nezbytné.

Uvedená kapitola se zabývá samotnou praktickou realizací školy v přírodě. Skládá se z postupně na sebe navazujících kroků nezbytných pro plánování této mimoškolní akce. Učitel, zejména ve svých začátcích praxe, disponuje obvykle pouze teoretickou představou o tom, co všechno je potřeba zajistit, a skládá tak mozaiku z vlastních vzpomínek z žákovských let a z rozmluv se zkušenějšími kolegy. Také se již mohl zúčastnit zotavovací akce v roli pedagoga – ovšem nikoli pověřeného vedením školy v přírodě.

Základní škola Hrochův Týnec je menší škola vesnického typu. Každý ročník má jednu, maximálně dvě třídy. Ve třídách se objevuje poměrně velké množství žáků ze sociálně slabých rodin. S rodiči i žáky se v rámci individuálních potřeb žáků pracuje. Škola v přírodě se na naší škole pořádá pro druhý a třetí ročník (Školní vzdělávací program, 2007). Obvykle jezdí dva ročníky právě proto, že v každém ročníku je obvykle pouze jedna třída a zároveň se předpokládá, že část žáků nepojede. Efektivněji se také zaplní místa v autobuse a nevznikají tak účastníkům zbytečné náklady navíc. Jezdí se většinou do vzdálenosti hodiny až hodiny a půl od školy.

Škola v přírodě, která slouží jako ukázková pro tuto práci, se konala v zařízení Renospond ve Zderazi na Českomoravské vysočině od 1. 4. – 5. 4. 2019

Celkem se akce zúčastnilo 41 dětí: 18 dívek a 23 chlapců. Doprovod tvořily dvě třídní učitelky: Mgr. Janková a Mgr. Kovářová, která byla vedoucí celé mimoškolní akce. Obě třídní učitelky jsou již přes 10 let v praxi a obě v základní škole v Hrochově Týnci působí již několik let. Dále doplnila pedagogického doprovodu vychovatelka Dana Bakešová a zdravotnice Kateřina Vašáková, která jezdí na školy v přírodě pravidelně a jinak pracuje jako zdravotní sestra v nemocnici. Posledním členem pedagogického personálu jsem jako externistka byla já. V Hrochově Týnci jsem předtím téměř dva roky jako učitelka pracovala, nyní jsem na mateřské dovolené. Takovéto složení pedagogického týmu na školy v přírodě bývá na této škole takřka pravidlem. Hotel Renospond se nachází pod obcí Zderaz. V okolí ubytování vede mnoho turistických

cest. Je zde také volný přístup k louce a lesu. Před hotelem je i betonová nádrž, která v teplejším období funguje jako koupaliště. Okolí je známo pískovcovými skalami a mnohými turistickými cíli. K lokalitě se váže i pověst O loupežném rytíři Toulouvcovi, který se stal průvodcem celým pobytem.

3.4 Kroky v plánování školy v přírodě

Škola v přírodě je v rozfázovaná do tří základních kroků plánování. První krok je administrativně organizační, kdy se zamlouvá místo pro školu v přírodě a oznamuje se hygienické stanici a místnímu lékaři termín školy v přírodě. Druhým krokem je samotná organizace školy v přírodě, která je nejobsáhlejší, a jde o náplň školy v přírodě. Poslední, třetí krok je doúčtování školy v přírodě, kdy přicházejí veškeré faktury.

• První krok

Zamlouení místa pro školu v přírodě může být složité – osvědčených, pěkných a nepříliš vzdálených míst nabízejících rozličné varianty aktivit není nekonečně mnoho. Také proto se pobytové akce zamlouvají rok dopředu. V našem případě se díky kombinaci volného termínu, dobré předchozí reputaci a blízkosti stalo místem školy v přírodě rekreační zařízení ve Zderazi.

Organizace školy v přírodě se orientovala nejdříve podle směrnice pro školu v přírodě vydanou ředitelkou. Směrnice obsahuje třináct příloh, bodů, které je důležité zařadit v průběhu plánování. Přílohy fungovaly zároveň jako předtisky na doplnění textu. Například informační e-maily pro místě příslušného lékaře. Materiální příprava se odvíjela od přípravy organizační.

• Druhý krok

Rozdělení úkolů jsme si s kolegyněmi přerozdělovaly v průběhu plánování školy v přírodě. Např.: program na školu v přírodě, materiál, vzdělávací plán, hry, zdravotník. Jelikož byly tyto úkoly u každé z nás pouze v bodech na papírech, tak se ztrácela přehlednost o tom, kdo co udělal, a opakovaně se vznášely stejné otázky na téma zadaného úkolu.

Denní plány vycházejí z cílů jednotlivých dnů. Učivo je zahrnuto ve školním vzdělávacím plánu, který se přizpůsobuje na školu v přírodě. Do programu školy v přírodě jsou zařazovány tematické učební jednotky, ale i didaktické hry.

Denní plány školy v přírodě jsou si často velmi podobné. Samozřejmě jsou ranní seznámení s celodenním programem a večerní zhodnocení dne. V jednotlivých činnostech jsou zařazovány kromě motivace i pravidla činností, seznámení s místem.

První den – odjezd, ubytování, seznámení s okolím.

Druhý den – didaktické hry, výuková část, samostatná činnost, oběd, polední klid, hra, samostatná činnost, večeře, vyhlášení výsledků.

Třetí den – celodenní výlet, samostatná činnost, večeře, zhodnocení dne.

Čtvrtý den – didaktické hry, samostatná část, oběd, vyhlášení výsledků, zhodnocení dne.

Pátý den – zhodnocení školy v přírodě, balení, odjezd ze školy v přírodě, oběd, návrat domů.

- Třetí krok

Konečná cena se vykalkuluje a porovná se s cenou, kterou platili rodiče. Obvykle se vrací přeplatek. Může se stát, že cena školy v přírodě je vyšší. Nemělo by se stát, že částka, která se doplácí, bude o několik řádů stovek vyšší.

3.5 Příprava na školu v přírodě

Škola v přírodě kromě formální organizace má naplánovaný i program, který se navzájem prolíná se školním vzdělávacím plánem pro dané ročníky a s cíli školy v přírodě.

3.5.1 Plánování vzdělávání

Před školou v přírodě jsme museli odevzdat na kontrolu přehledné **vzdělávací plány** řediteli školy (viz tab. 1 a tab. 2). Snažili jsme se o mezitřídní prolnutí, aby si děti mohly navzájem pomáhat a učit se od sebe. Cíle školy v přírodě byly stanoveny pro oba ročníky stejné, viz tab. 3. Dalším společným plánem byl týdenní, který obsahuje tab. 4.

Tab. 1 - Vzdělávací plán pro 2. třídu

2. třída			
Předmět	Učivo	Cíl	Kompetence
Český jazyk	<p>mluvnice</p> <ul style="list-style-type: none"> - tvrdé, měkké souhlásky - slovní druhy - abeceda - slovo souřadné nadřazené podřazené, - vlastní jména osob a zvířat - slovní druhy <p>literatura</p> <ul style="list-style-type: none"> - tvořivé činnosti s literárním textem - pověst 	<p>Určit a vybrat správný gramatický jev.</p> <p>Orientovat se v textu, převyprávět text podle svého, porozumět novým pojmům.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • k učení • k řešení problémů • komunikativní
Matematika	<p>obor čísel 0-100</p> <ul style="list-style-type: none"> - zápis a čtení čísel - porovnávání <p>geometrie</p> <ul style="list-style-type: none"> - základní útvary v rovině: lomená čárka, přímka, polopřímka, úsečka, - délka úsečky, jednotky délky a jejich převody 	<p>Orientovat se v jednotkách délky. Porovnat délky. Vytvořit příklady.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • k učení • k řešení problémů • komunikativní

Prvouka	<p>člověk a jeho zdraví</p> <ul style="list-style-type: none"> - zásady hygieny - první pomoc <p>rozmanitost přírody</p> <ul style="list-style-type: none"> - změny v přírodě během roku - ochrana životního prostředí 	<p>Shrnout a aplikovat základy hygieny a první pomoci.</p> <p>Vyvodit souvislosti mezi ochranou životního prostředí a změnami v přírodě.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • k učení • k řešení problémů • komunikativní • občanské
Výtvarný výchova	<p>výtvarné techniky</p> <ul style="list-style-type: none"> - malba, kombinované techniky <p>výtvarné osvojování skutečnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - výtvarné osvojování přírody 	<p>Vyobrazit přírodu, nalézt nové materiály pro malování.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • k učení • komunikativní • pracovní
Tělesná výchova	<p>turistika a pobyt v terénu</p> <ul style="list-style-type: none"> - přesun do terénu - chůze v terénu - ochrana přírody 	<p>Odhadnout vzdálenost, orientovat se, plánovat cestu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • k učení • k řešení problémů • komunikativní • občanské

Svět práce	práce s drobným materiálem - přírodniny	Pomocí přírodnin vytvořit vlastní představy.	<ul style="list-style-type: none"> • k učení • komunikativní • pracovní
Hudební výchova	hudebně pohybové činnosti - pohybové vyjádření hudby a reakce na změny proudu znějící hudby – pantomima a pohybová improvizace	Podle sebe reprodukovat zvuky přírody. Včas reagovat na tok hudby.	<ul style="list-style-type: none"> • k učení • komunikativní

Tab. 2 - Vzdělávací plán pro 3. třídu

3. třída			
Předmět	Učivo	Cíl	Kompetence
Český jazyk	<p>mluvnice</p> <ul style="list-style-type: none"> - význam slov, - vyjmenovaná slova, - slovní druhy, - abeceda <p>literatura</p> <ul style="list-style-type: none"> - tvořivé činnosti s literárním textem 	<p>Určit a vybrat správný gramatický jev.</p> <p>Orientovat se v textu, převyprávět text podle svého, porozumět novým pojmům.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • k učení • k řešení problémů • komunikativní • pracovní
Matematika	<p>obor čísel 0-1000</p> <ul style="list-style-type: none"> - násobení a dělení v oboru malé násobilky - čtení a psaní čísel - porovnávání čísel <p>geometrie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vzájemná poloha dvou přímek v rovině, - jednotky a převody jednotek. 	<p>Zapsat a vyřešit slovní úlohu. Zapisovat vztah rovnosti nebo nerovnosti.</p> <p>Orientovat se v jednotkách délky. Porovnat délky. Vytvořit příklady.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • k učení • k řešení problémů • komunikativní • pracovní

Prvouka	<p>člověk a jeho zdraví</p> <ul style="list-style-type: none"> - péče o zdraví, zdravá výživa - vhodná místa pro hru, bezpečné chování <p>rozmanitost přírody</p> <ul style="list-style-type: none"> - oběh vody v přírodě - rovnováha v přírodě - mimořádné situace 	<p>Shrnout a aplikovat základy hygieny a první pomoci.</p> <p>Vyvodit souvislosti mezi ochranou životního prostředí a změnami v přírodě.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • k učení • k řešení problémů • komunikativní • občanské • pracovní
Výtvarný výchova	<p>výtvarné techniky</p> <ul style="list-style-type: none"> - malba, kombinované techniky <p>výtvarné osvojování skutečnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - výtvarné osvojování přírody 	<p>Vyobrazit přírodu, nalézt nové materiály pro malování.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • k učení • komunikativní • pracovní
Tělesná výchova	<p>turistika a pobyt v terénu</p> <ul style="list-style-type: none"> - přesun do terénu - chůze v terénu - ochrana přírody - orientace 	<p>Odhadnout vzdálenost, orientovat se, plánovat cestu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • k učení • k řešení problémů • komunikativní • občanské • pracovní

Svět práce	práce s drobným materiálem - přírodniny	Pomocí přírodnin vytvořit vlastní představy.	<ul style="list-style-type: none"> • k učení • komunikativní • pracovní
Hudební výchova	hudebně pohybové činnosti - pohybové vyjádření hudby a reakce na změny proudu znějící hudby – pantomima a pohybová improvizace	Podle sebe reprodukovat zvuky přírody. Včas reagovat na tok hudby.	<ul style="list-style-type: none"> • k učení • komunikativní • pracovní

Tab. 3 - Cíle školy v přírodě

CÍLE ŠKOLY V PŘÍRODĚ
<ul style="list-style-type: none"> • Učení <ul style="list-style-type: none"> - popsat zážitky ze školy v přírodě, - hodnotit svoji práci, - studovat z dostupných věcí a materiálů. • Řešení problémů/komunikace <ul style="list-style-type: none"> - umět se přizpůsobit, - obhájit svůj názor, - podat kritiku, - naslouchat. • Občanské/sociální <ul style="list-style-type: none"> - pozorovat dění kolem sebe a přemýšlet o něm, - komunikovat. • Pracovní <ul style="list-style-type: none"> - tvořit, vymýšlet (hry, výtvarné a praktické věci) z dostupných materiálů, - samostatně se připravovat na práci.

Tab. 4 - Týdenní plán školy v přírodě

TÝDENNÍ PLÁN ŠKOLY V PŘÍRODĚ			
Den	dopoledne	odpoledne	Poznámky
PO	Příjezd, ubytování žáků, seznámení s prostředím, pravidla.	Seznamovací hry.	
ÚT	Matematika – po matematických cestách rytíře Toulovce.	Přírodověda – Co do lesa nepatří, orientace.	
ST	Soutěž v družstvech.	Orientace Výlet – Kolumbovo vejce.	
ČT	Český jazyk – Kolumbovo vejce.	Výtvarná výchova/svět práce Malování dle přírody.	
PÁ	Zhodnocení školy v přírodě, balení, odjezd.	Předání rodičům.	

Když jsou napsané veškeré plány, které vycházejí ze školního vzdělávacího plánu, musíme se zaměřit, jak dát tyto plány dohromady, aby se pobytem prolínaly cílené aktivity zaměřené na předmět a zároveň se propojovaly s denními činnostmi.

3.5.2 Pilíře školy v přírodě

Když jsme vybrali školu v přírodě, museli jsme se zamyslet nad tím, jak podáme celý pobyt dětem. V mladším věku mají žáci rádi ještě tajemno a pohádkové bytosti. Jelikož jsme jeli do Zderazi, nabízel se tak loupeživý rytíř Toulovec. Právě Toulovec každý den žákům posílal krátké vzkazy, které odhalovaly denní program. Děti se těší také na výlet. V Toulovcových Maštalích se nabízí mnoho míst, kam bychom se mohli podívat. Skalní útvary, rozhledny, kterých je v okolí mnoho. Ideální délku výletu jsme zvolili do 8 km, když budeme vycházet v brzkém odpoledni, abychom se stihli vrátit zpět. Jako náhradní cíle při ošklivém počasí byly určeny Zderazské světničky

a Zderazský domeček, představující tradice a zvyky v kraji. Pilíře jsem rozdělila do následujících bodů:

- Pracovní listy

Vzhledem k formátování diplomové práce jsou tomu pracovní listy přizpůsobené. V realitě se pracovní listy tiskly na formát A4 jednostranně nebo oboustranně.

- Změna plánů

V každé činnosti, kterou na školu v přírodě plánujeme, je potřeba myslet i na změnu plánu (počasí, změna nálad ve skupině...). Univerzální úkoly a úkoly do různého počasí je dobré mít v zásobě.

- Materiální příprava

Materiální příprava se odvíjela od příprav na školu v přírodě. Přípravovali se např. krepové papíry, pomůcky na cvičení. Vzkazy od Toulovce.

- Časový rozvrh dne

Časový rozvrh dnů obvykle visí na nástěnce. Funguje jako informační plán dne. Nemusí se striktně dodržovat, ale naplánované činnosti by se splnit měly.

3.5.3 Materiální příprava

Pokud máme připravenou teoreticky náplň školy v přírodě, musíme myslet i na materiální část, která je důležitá pro přípravu her a učení v ubytování, tak i v lese. I materiální přípravu můžeme uvést do několika kategorií:

Pro žáky

- Psací potřeby,
- vlastní hry pro volnou zábavu.

Pro učitele:

- Věci pro přípravu herního programu (krepové papíry, pomůcky k programu...),
- věci pro přípravu sportovního programu (míče, kruhy, rozlišovací vesty...),
- věci pro přípravu na učení (pracovní listy, učebnice, knihy...),
- vybavení lékárničky,
- deskové hry pro žáky na volnou zábavu.

Na materiální přípravě stojí celý program školy v přírodě. Proto všem materiálům připraveným pro náplň školy v přírodě věnujme dostatek času a kvalitně zpracujme. Na závěr si veškeré pomůcky přehledně připravíme, aby se ve škole nic nenechalo. Pro přehlednost si můžeme jednotlivá zavazadla – krabice označit čísly nebo písmeny v řadě za sebou. Budeme mít tak kontrolu, že je opravdu vše zabaleno a připraveno k odjezdu.

3.6 Zápis ze školy v přírodě

Ač je zápis ze školy v přírodě uveden na posledním místě, můžeme ho připravit ještě před školou v přírodě. Naplánovat si s dětmi vše, co mohou do zápisníku použít. Zápisník si lze vytvořit v rámci výuky. Vznikne nám tak činnost, která je mezipředmětově navázaná a zvyšují se i kompetence žáků např.: český jazyk – napsat osnovu, vymyslet název; svět práce – navrhnout velikost; svázat zápisník, výtvarná výchova – navrhnout přední stranu, grafická úprava. Pokud však nezbývá čas, může se žákům rozdat zápisník, který si ve volných chvílích na škole v přírodě upraví podle svého.

Třetí kapitola popisuje náplň školy v přírodě, která musí být velmi dobře naplánovaná, aby splnila své cíle a žáky i učitele bavila. Tato kapitola shrnuje všechna hlediska školy v přírodě. Od cílů her, výletů po plnění školního vzdělávacího plánu a zvyšování kompetencí žáků. Důraz v kapitole je kladen na poučení o bezpečnosti v novém místě a dopravních prostředcích, ve kterých se třída pohybuje.

3.6.1 Popis týdne

Denní aktivity jsme naplánovali do časového rozvrhu dne. Časový rozvrh není nutné splňovat přesně na hodinu, ale aktivity, které jsou v něm obsaženy, by se ve větší míře měly splnit.

V přílohách jsou pracovní listy k jednotlivým dnům a předmětům. Ilustrace doprovázející úkoly jsou vlastní. V obr. 1, obr. 2, obr. 3, obr. 4, obr. 5, obr. 6, obr. 7, obr. 8, obr. 9, obr. 10 a obr. 11 najdeme fotodokumentaci jednotlivých dnů. Fotodokumentace doprovázející jednotlivé dny je vlastní.

První den – pondělí 1. 4. 2019

První den školy v přírodě je spíše organizační. Kontrolují se konečný počet žáků, rozdělují se na pokoje, seznamuje se s okolím. První společnou činností je seznamování žáků a rozdělení do družstev.

Denní rozvrh

8,00	sraz u autobusu
8,45	odjezd na školu v přírodě
9,45	rozdělení žáků na pokoje, zabydlení
10,30	seznámení s okolím, seznámení žáků, utvoření družstev
11,30	oběd
12,00 – 13,30	polední klid
13,30 – 14,00	svačina
14,30 - 16,30	odpolední program, vysvětlení činnosti
16,30 – 18,00	volná činnost žáků
18,30 – 19,00	večeře
19,00 – 20,00	volná činnost žáků
20,00 – 21,00	koupání, večerka

Vzkaz od Toulovce:

Vítám vás zde ve Zderazi,

následujících pět dní Vás, milé děti, čeká dobrodružství, ale i hry. Naučíte se novým věcem. Prvním úkolem je najít v blízkém lese kartičky, které vás rozdělí do družstev.

Spolupracujte, objevujte, bavte se, učte se.

Toulovec

S kolegyněmi jsme do školy dorazily přibližně s hodinovým předstihem, abychom stihly zkontrolovat připravené věci a přinést je na místo odjezdu k autobusu. Přibližně

půl hodiny před odjezdem se začaly sjíždět děti, od kterých jsme vybíraly všechny potřebné dokumenty, zdravotnice vybírala zdravotní průkazy a zapisovala si případné dávkování léků. Odjezd byl naplánován na 8,30 hodin. To se s menším zpožděním povedlo. Přeorganizovaly jsme trochu autobus. Žáky, kterým se dělá špatně, jsme přesunuly do přední části autobusu. Cesta od školy trvala necelou hodinu, nic závažnějšího se nedělo.

U ubytování jsme vystoupili, vytahali všechny věci. Každé dítě vzalo, co uneslo. I když jsme rodičům doporučovaly zavazadla taková, aby je děti zvládly samy, přesto se objevilo několik kufrů o skoro dvojnásobné velikosti dítěte. Dále jsme děti ubytovaly a dohodly se s nimi na přibližném času, kdy se sejdeme v jídelně, kde si řekneme další informace.

S dětmi jsme vyšli přibližně na hodinovou procházku, kde jsme se seznámili s bezprostředním okolím ubytování. Samozřejmě jsme si zopakovali pravidla pobytu a pohybu venku. Po vycházce jsme žáky rozdělily do smíšených družstev. Namalovali jsme obrázky, rozdělily je na tolik dílů, kolik bylo dětí v družstvu. Obrázky se rozstříhaly na menší dílky, které děti pak hledaly ve vyznačeném poli. Družstva jsme rozdělily již před školou v přírodě, aby byla vyrovnaná podle tříd i schopností dětí. Družstev bylo 5 po 8-9 dětech. Jelikož se ne všechny děti v družstvu znaly, započali jsme první seznamovací hru, kdy se děti měly seřadit nejdříve dle velikosti od nejmenšího po největšího, podle jména (začátky písmene v abecedě). Po těchto seznamovacích hrách jsme šli na oběd, následoval polední klid. Po poledním klidu jsme s žáky vyšli na louku k lesu. Jelikož jsou lesy kolem ubytovacího zařízení smíšené, velmi nám to pomohlo při zvolení činností. Učili jsme se rozpoznávat stromy, hledat zvířecí stopy. Žáci jako jednotlivci dostali pracovní list, kam si nejdříve mohli napsat poznámky o stromech. Následovalo seřazení do družstev, kde si každé družstvo vylosovalo jeden z pěti stromů a měli napsat o něm vše, co ví od kořene po korunu.

Obr. 1 - Uspořádání družstev

Obr. 2 - Volná činnost žáků

Na závěr dne měli žáci v lese volnou chvíli. Často žáci naplňují svůj volný čas v blízkosti lesa stavěním domků či obrazů z přírodnin. Po příchodu do ubytovacího zařízení nastala večere, zhodnocení dne. Žáci dostali namalované erby, do kterých každý den mohli zaznamenat vlastní formou zážitky ze dne, který prožili. Po večeři byl čas přibližně na necelou hodinovou volnou činnost, kdy žáci doplňovali erby, hráli společenské hry. Následovalo koupání a večerka. Po večerce, když už všichni spali, nás učitelé čekali přípravy na další den.

Reflexe

První den školy v přírodě byl organizační. Standardně se žáci rozdělili do pokojů, kde se ubytovali. Průběžně jsme se na ně chodily dívat, zda ubytování proběhlo v pořádku. Při odpoledních aktivitách měli žáci menší problém s pozorností, protože byli v jiném prostředí, ale s tím jsme počítaly.

Druhý den – úterý 2. 4. 2019

Úterní den byl zaměřen zejména na matematiku a ekologii.

Denní rozvrh

7,30	budíček
7,45	příchod na snídani
8,30 – 9,30	učební jednotka, matematika
9,30	svačina, hry
11,30	oběd
12,00 – 13,30	polední klid
13,30	svačina
14,00	polední program
15,00	fáborkovaná, hry
18,30	večeře

Vzkaz od Toulovce:

Dnešní den Vás provedu přírodními vědami. Brzo půjdete na výlet, tak ať víte, kolik kilometrů půjdete. Příroda je naší součástí a musíme o ni pečovat. Víte, co do přírody nepatří?

Toulovec

Ráno začíná obyčejně snídání, rozdáním léků a informacemi o denních činnostech. Jelikož měly děti dopoledne přemíru energie, rozhodli jsme se pro malé společné hry v trvání přibližně 10 minut, kdy si žáci zahráli na Mrazíka, všichni proti všem a nakonec Molekuly jako na ladění na matematiku. Každá třída je v matematice na jiné úrovni. Pracovní listy jsem přizpůsobila každé třídě na míru. Příklady si byly podobné. Třída třetí je měla o úroveň výš. V případě matematiky jsme se připravovali na středeční půldenní výlet. Počítali jsme ušlé km, převáděli jsme jednotky a vymýšleli jsme příklady. V odpoledním programu byl blok o ekologii a přírodě, kdy jsme si řekli, jak se

třídí odpad. Co do lesa nepatří. V podobném duchu byla fáborkovaná. V trase vyznačené fáborky ležely předměty, které do lesa nepatří. Žáci je cestou měli najít, zapamatovat si a pak je napsat na lísteček. Po večeri se zhodnotil den. Dělal se zápisy do erbů a hrály se hry.

Obr. 3 - Fáborkovaná

Obr. 4 - Společné hry

Reflexe

Dopoledne bylo zaměřeno na matematiku. V pracovních listech nebylo počítání, ale zaměření hlavně na geometrii. Což bylo pro žáky těžší. Ale s vysvětlením a dopomocí se pracovní listy podařilo zvládnout. Příště bych zvolila pracovní list půl na půl geometrie s klasickým počítáním. Při odpoledním programu se s kolektivem pracovalo lépe. Vše bylo usazeno a žáci už částečně znali okolí a lépe se na nás napojili.

Třetí den – středa 3. 4. 2019

Výlet byl hlavním tématem středečního dne.

Denní rozvrh

7,30	budíček
7,45	příchod na snídani
8,30	seznámení žáků s denním rozvrhem
8,30 – 10,00	učební jednotka, přírodověda, orientace v mapě
10,00 – 11,00	volná činnost
11,30	oběd
11,30 – 13,00	polední klid
13,00	svačina, výlet (hudební hry)
17,00 – 18,00	volná činnost
18,30 – 19,00	večeře
19,00 – 20,00	volná činnost žáků
20,00 – 21,00	koupání, večerka

Vzkaz od Toulovce:

Už víte, kolik kilometrů půjdete. Kam Vás nohy zavedou? Najděte si cestu.

Toulovec

Dopoledne jsme se věnovali soutěžím v družstvech, orientaci v mapě a celkově turistice, která nás odpoledne čekala. Zorientovali jsme se v okolí ubytování. Daly jsme žákům samozřejmě i volný čas pro sebe. Po brzkém obědě a poledním klidu jsme se vydali na výlet ke Kolumbovu vejci. Cesta tam i zpět proběhla bez komplikací. Děti cestou hledaly turistické značky pro zábavu. Když zavládla nuda, zkoušeli jsme si zpívat do kroku. Což na chvíli dětem odvedlo pozornost od pochodu vpřed. Po návratu z výletu jsme žáky nechaly ještě chvíli venku. Pak následovala večeře,

zhodnocení dne. Nakonec se šlo spát. Jelikož byly děti den od dne unavenější, večerní cvrkot utichl brzy.

Obr. 5 - Soutěž v družstvech

Obr. 6 - Kolumbovo vejce

Reflexe

Dnešní den byl o něco volnější. Dopolední hry v družstvech děti bavily. V mapě se docela vyznaly, jelikož s ní byly částečně seznámení předchozí den. Odpoledne jsme došli ke Kolumbovu vejci, kde se děti dotazovaly, co to je za útvar. Vzhledem k pořadí připravených listů, bych zaměnila matematiku v úterý za čtvrtěční český jazyk, kde se se vším seznámí. Jak s Toulovcem, tak s příběhem Kolumbova vejce.

Čtvrtý den – čtvrtek 4. 4. 2019

Příběhy spjaté s jakýmkoliv místem pobytu utváří atmosféru a rozvíjí fantazii dětí. Stejně tak jako historie. V českém jazyce jsme dostali k pověsti, která se váže k Toulouvcovým Maštalím a odpoledne jsme vyrazili do záchranné stanice Pasička.

Denní rozvrh

7,30	budíček
7,45	snídaně
8,30 – 9,30	učební jednotka, český jazyk
9,30 – 10,00	svačina
10,00 – 11,30	volná činnost
11,30 – 12,00	oběd
12,00 – 13,30	polední klid
13,30 – 14,00	svačina
14, 00 – 14,30	seznámení s odpoledním programem, přesun na odpolední program
15,00 – 18,00	odpolední program Pasička, volné hry
18,30 – 19,00	večeře
19,00 – 20,00	volná činnost žáků
20,00 – 21,00	koupání, večerka

Vzkaz od Toulovce:

Provázím Vás celým pobyttem. Znáte můj příběh?

Toulovec

Po ranní rutině jsme děti nechali chvíli zahloubat se do tajů češtiny. Připomněli jsme si příběh o rytíři Toulouvcovi a Kolumbově vejci. I v českém jazyce jsem přizpůsobovala

náročnost dle třídy. Stejně jako v matematice jsou si úkoly skrze třídy podobné. Nevyplňoval se slepě pouze pracovní list, ale dostali jsme se i diskuzím a teoriím, které děti samy svojí zvědavostí nebo námi nahozenými otázkami rozvíjely.

Nedaleko ubytování se nacházela záchranná stanice Pasíčka s geoparkem. Prohlédli jsme si expozici zvířat a podívali jsme se do geoparku, který je vytvořený multifunkčně a žáci si mohli vše osahat.

Jelikož jsme se vrátili dříve a nebyl čas k večeři, tak jsme žákům nechaly volný čas a zároveň jsme jim rozdali pracovní list (viz Příloha E), pomocí kterého mohli žáci dále rozvíjet svoji fantazii. Z rámečku položeného na zem měli překreslit to, co viděli.

Večer se opět zhodnotil den a žákům se doporučilo vyndat si věci na následující den, které budou potřebovat. Případně si zabalit do kufrů nepotřebné oblečení, aby nebyl následující den odjezdu ve znamení zmatků.

Obr. 7 - Geopark Pasíčka, zkamenělina

Obr. 8 – Rám přírody

Reflexe

Čtvrtý den školy v přírodě byl plně využit. Dopoledne všem dětem zapadaly veškeré informace, které se během školy v přírodě dozvěděly ohledně Kolumbova vejce a rytíře

Toulovce. I když by bylo lépe pracovní listy zařadit na první dny školy v přírodě. Plánovaný cíl výletu nebyl od ubytování daleko. Žáci se seznámili se záchranou zvířat a prakticky si mohli osahat desky se zkamenělinami. Závěrem dne jsme žáky nechali volným čas a zároveň ti, kteří chtěli, dostali k vypracování „rám přírody“, kterou se snažili přemalovat podle svých možností. Den vyšel podle našich představ.

Pátý den – pátek 5. 4. 2019

Poslední den se zhodnotil celý pobyt a odjelo se domů.

Denní rozvrh

7,30	budíček
7,45	snídaně
8,15 – 9,00	zhodnocení školy v přírodě, honba za pokladem
9,00 – 10,00	dobalení, přesun k autobusu
10,00 – 11,00	odjezd, příjezd domů
11,00 – 11,30	předání žáků, dokumentace

Vzkaz od Toulovce:

Dnešním dnem se loučíme. Avšak tím spolu nekončíme. V lese poklad pro vás je. Víte, kdo co dostane?

Toulovec

Pátý den je posledním ze školy v přírodě, žáky čekalo po snídani kromě balení zhodnocení školy v přírodě. Ceny se zabalily do krabice a ukryly v lese. Žáci hledali poklad podle fáborků. Z pokladu si každé dítě vzalo to, co chtělo. Odjezd byl naplánován na 11 hodin tak, aby byly děti doma na oběd.

U autobusu jsme rozdali rodičům nezbytné dokumenty, sdělili důležité informace, zejména ohledně zdravotního stavu a jejich změn. Po odchodu všech žáků na nás pedagogy zbyl úklid věcí ze školy v přírodě a také návrat domů.

Obr. 9 - Honba za pokladem

Reflexe

Při konečném vyhlášení výsledků jsme každému dítěti daly nějakou cenu. Důležité bylo, aby každý žák byl oceněn a neodjížděl ze školy v přírodě se špatným pocitem. Nakonec se taky hledal poklad urytý Toulouvcem. Poslední den byl mírně ve shonu, aby se vše včas stihlo. Ke škole se přijíždělo včas a předání žáků s dokumenty rodičům proběhlo úspěšně.

3.6.2 Zhodnocení školy v přírodě

Škola v přírodě proběhla podle našich představ. Aktivity byly naplánovány přiměřeně, případně se rozsahem přizpůsobily aktuálnímu dění. Nejtěžší, protože se nedělá pravidelně, byla organizační stránka před samotným pobytem. Správné načasování objednávek, oznámení a sepsání všech potřebných formulářů je jedna z náročnějších činností. Velkou oporou byla směrnice školy v přírodě, podle které se snáz plánovalo a orientovalo se ve formálních náležitostech všech dokumentů. Samotná organizace náplně školy v přírodě už byla zábavnou částí, protože pro nás – učitelky – jsou všechny hravé a didaktické činnosti vlastní. Nakonec se čekalo přibližně 14 dní na všechny faktury.

Po škole v přírodě se žákům 3. třídy, jejichž celkový počet byl 32, rozdaly dotazníky pro hodnocení (viz příloha f). Žáci vyplňovali dotazník anonymně. Volila jsem jednoduché otázky, ve kterých žáci měli kromě výběru odpovědí i prostor pro vlastní vyjádření. Pro hodnocení školy v přírodě žáky jsem zvolila otázky zjišťovací. Použila jsem je proto, abych zjistila, co žáky na škole v přírodě zaujalo a jak se jim na škole v přírodě líbilo.

1. otázka: Vybarvi činnosti (klidně i více), která tě ve škole v přírodě zaujala?

Odpovědi jsem zkrátila na 3 možnosti: výlety, učení hrou a hry. Všechny činnosti byly označeny obrázkem, který se přibližně hodil k dané činnosti. „Výlety“ zvítězily s počtem 24 zakroužkování. Jen o jedno zakroužkování hůře si vedly „hry“. Devíti kroužky bylo pozitivně ohodnoceno „učení hrou“, což se nemusí jevit jako úplně pozitivní zpětná vazba. Žáci si ale dost dobře nemusí představit, co všechno je učení hrou, a odhalit, že hravým učením je téměř celá škola v přírodě.

Výsledek byl pro mne očekávaný.

2. otázka: Co nového jsi se naučil/a na škole v přírodě?

Odpovědi byly místy kostrbaté. Bylo ale vidět, že se děti snažily odpovědět. I když často dělaly děti v odpovědích pravopisné chyby, tak hlavní myšlenky, které daly dohromady, byly skvělé. Některé odpovědi byly stručné, jiné rozvitější. Cenné jsou odpovědi týkající se osobnostního a sociálního rozvoje – např.: nevzdávat se a pokračovat; hned se neurazit, když si někdo dělá legraci; když se spolupracuje, najdou se noví kamarádi. Další z odpovědí se také týkaly péče o přírodu a zvířata.

3. otázka/sdělení: Napiš své zážitky ze školy v přírodě.

Stejně jako v přechodí otázce jsou odpovědi s pravopisnými chybami, ale myslím, že i v tomto případě je důležitější myšlenka. Ze zážitků děti zmiňovaly zejména výlety, hry a často byl zmiňován i výlet do Pasíček.

V posledním bodu zjišťování měly děti pouze vybarvit nebo zakroužkovat smajlíka, jak se jim na škole v přírodě líbilo.

4. otázka/sdělení: Vybarvi obličej podle toho, jak se ti na škole v přírodě líbilo.

Kromě 3 žáků, kteří měli vybarveného středního smajlíka s neutrálním výrazem, byli všichni smajlíci vybarveni na pozici smajlíka s úsměvem. Podle toho, že si děti dávaly záležet na vybarvení smajlíku, bych řekla, že se jim škola v přírodě líbila.

Celkově výsledky dotazníky vyzněly pozitivně a lze tedy odhadnout, že z pohledu žáků se škola v přírodě vydařila.

4 Průvodce školou v přírodě

Jak už bylo zmíněno, průvodce školou v přírodě, když jsem hledala téma práce a z toho vycházející cíl. Byla to právě příručka pro školu v přírodě. Metodický návod, jak plánovat školu v přírodě jsem se rozhodla dát jako samostatnou kapitolu do textu, vzhledem k zadanému cíli práce. Upravila jsem ho v průběhu plánování a praxe do podoby, která mým potřebám, a doufám i dalším kolegům, bude prospěšná při plánování školy v přírodě.

4.1 Plánování a dokumentace školy v přírodě

Jednotlivé kroky plánování školy v přírodě popisuje tab. 5 tak, jak jdou v čase za sebou. V ose k organizaci školy v přírodě jsou určené měsíce pro dané plánování. Je důležité zmínit, že jednotlivé měsíce jsou přibližné. Každý, kdo bude plánovat, si musí osu upravit ke své osobní časové ose. Stejně tak se musí upravit i typ zařízení. Myslím si, že je poskládaný dobře po sobě, ale každý, kdo plánuje, si ho může upravit podle svých potřeb.

Tab. 5 - Škola v přírodě v bodech

ŠKOLA V PŘÍRODĚ V BODECH				
OSA K ORGANIZACI ŠKOLY V PŘÍRODĚ	TYP ZAŘÍZENÍ	POZNÁMKY	✓	✗
duben - červen (rok před školou v přírodě)	ubytování na školu v přírodě			
září	zjistit předběžný zájem rodičů			
říjen - listopad	závazné přihlášky na ŠvP			
	začátek vybírání/ zasílání záloh na ŠvP			
prosinec	zkontrolovat platby			
leden	zařídit zdravotníka			
	zařídit dopravu			
únor - březen	sepsat plán dle ŠVP			
	naplánovat program školy v přírodě			

březen - duben	materiální příprava na ŠVP			
březen - květen OZNÁMENÍ	krajské hygienické stanici (min. měsíc před pobytem)			
	místně příslušnému lékaři (min. týden před pobytem)			
	autobus (příjezd, odjezd)			
	místní vlak			
	místní autobus			
	březen - květen	doplatek školy v přírodě		
únor - květen	kontrola plateb			
	informační schůzka rodičů			
březen/ duben/ květen	souhlasy rodičů			
	informace ke škole v přírodě pro zákonné zástupce			
	veškeré seznamy žáků (tel. č. na rodiče, vybírání léků atd.)			
	poučení osob činných na zotavovací akci			
	denní režim žáků			
	služby učitelů			
duben/ květen/ červen	kontrola před školou v přírodě (LÉKÁRNIČKA, materiál, souhlasy rodičů, doprava...)			

týden před školou v přírodě	odevzdat vedení školy: - plán výuky - rozpis režimu dne			
březen - červen	odjezd na školu v přírodě (vybrat bezinfekčnost, zdravotní průkaz, kartička zdravotního pojištěnce, léky...)			
	příjezd ze školy v přírodě (vrátit bezinfekčnost, zdravotní průkaz, kartička zdravotního pojištěnce, léky...)			
březen - červen	vyplnit cestovní příkazy			
	zpráva ze školy v přírodě			
	vyúčtování školy v přírodě			
	porovnání ceny			

Tabulky nám ulehčí celé plánování školy v přírodě, zároveň fungují jako přehled všech nutných kroků. O to více se můžeme věnovat dalším aktivitám, které jsou důležité na škole v přírodě. Avšak každý má jiný systém, který si přizpůsobí svému tempu.

4.1.1 Předtisk pro smlouvu s ubytovacím zařízením

Každá smlouva má své náležitosti. Upravuje se podle potřeb obou zúčastněných stran. Ubytovací zařízení obvykle posílají nejdříve cenovou nabídku, která se může upravit podle potřeb školy. Pokud se obě strany dohodnou, ubytovací zařízení posílá smlouvu. Pokud si smlouvou nejsme jisti, tak ji můžeme dát zkontrolovat právnímu zástupci, pokud ho ovšem škola má. Vyhneme se tak nedorozuměním. Plná smlouva s ubytovacím zařízením je jako třetí dokument ke směrnici ke škole v přírodě (viz příloha g, č. 3). Zde jsou napsány body, co by měla smlouva obsahovat:

1. Úvodní ustanovení

- adresa obou zúčastněných stran

2. Předmět smlouvy

- závazek poskytovatele (ubytování, zajištění jídla, funkčnost sociálního zařízení...)
- splnění podmínek dle vyhlášky č. 106/2001 Sb. O zdravotnictví o hygienických požadavcích na zotavovací akce pro děti
- kvalita vody dle zákona o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů č. 258/2000 Sb., §8

3. Specifikace předmětu smlouvy

- termín nástupu i odjezdu
- podmínky převzetí ubytování
- užívání prostoru patřící ubytovacímu zařízení
- zajištění závad v ubytovacím zařízení

4. Cenové podmínky a způsob plateb

- účastníci ubytování
- cena za jednoho účastníka
- množstevní sleva
- výše zálohy, výše doplatku
- termíny plateb
- číslo účtu pro zaslání plateb
- penále

5. Platnost, účinnost a zánik smlouvy

- platnost smlouvy
- odstoupení od smlouvy

6. Závěrečná ustanovení

- počet vyhotovení
- porozumění smlouvy

razítko, podpis

4.1.2 Předběžná přihláška na školu v přírodě

Jak již jsem zmiňovala v teoretické části, předběžnou přihláškou zjišťujeme zejména zájem o školu v přírodě, abychom konečné přibližné počty mohli nahlásit ubytovacímu zařízení, které tak může upřesnit částku za pobyt celé skupiny.

Předběžná přihláška na školu v přírodě

Prosím o předběžné vyjádření zájmu o školu v přírodě.

Můj syn/dcera _____ se

zúčastní/nezúčastní

školy v přírodě.

Místo konání:

Termín konání:

Odhadovaná cena školy v přírodě:

Datum a podpis zákonného zástupce: _____

4.1.3 Závazná přihláška

Podpisem závazné přihlášky rodiče stvrzují účast svého dítěte na škole v přírodě. Neúčast na škole se pak bude orientovat dle storno podmínek.

Závazná přihláška na školu v přírodě

Místo konání:

Termín konání:

Cena školy v přírodě:

Údaje pro platbu školy v přírodě:

Záloha:

Doplatek:

Číslo účtu:

Variabilní symbol:

Zálohu prosím zašlete nejdéle do termínu .

Doplatek prosím zašlete nejdéle do termínu .

Děkuji

_____ zde odstříhnete _____

Můj syn/dcera _____ se **zúčastní/nezúčastní** školy

v přírodě. V termínu od _____ do _____ v _____ .

Cena školy v přírodě je _____ Kč.

Datum a podpis zákonného zástupce: _____

4.1.4 Poučení osob činných na zotavovací akci

Osoby, které se účastní zotavovacích akcí jako doprovod či dozor, musí být poučeny podle zákona 258/2000 Sb. o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, §11 (2). Samozřejmě jako vše na školu v přírodě i poučení musí mít svůj dokument, kterým stvrzujeme, že jsme byli poučeni. Tab. 6 obsahuje seznam osob, které se účastnili, poučení. Pro záznam o poučení osob činných na zotavovací akci jsem převzala dokument Záznam o poučení osob činných na zotavovací akci (viz příloha g, č. 12). Záznam o poučení osob činných na zotavovací akce lze použít i pro doplnění instruktáže pracovníků činných na akci.

Záznam o poučení osob činných na zotavovací akci	
Datum poučení:	
Téma poučení:	
Doba poučení:	
Poučení provedl:	vedoucí:
	zdravotník:
Ověření:	(např.: diskusí)
Potvrzují svým podpisem, že jsem byla/a seznámen/a se zásadami uvedenými v osnově poučení a že jsem obsahu poučení porozuměl/a.	

Tab. 6 - Seznam osob činných na zotavovací akci

Příjmení jméno	Datum narození	Pedagogický pracovník/ nepedagogický pracovník	Podpis

4.1.5 Informace ke škole v přírodě pro zákonného zástupce

Informace se podávají pro představu rodičům o tom, jak bude škola v přírodě probíhat. Obsahem sdělení jsou pravidla školy v přírodě, ale i seznámení s činnostmi. Je dobré, když si rodiče se svými dětmi projdou informační list. Žáci tak budou připraveni na akce při pobytu. O chování, pravidlech a náplni školy v přírodě se mluví samozřejmě i s žáky ve třídě. Informace ke škole v přírodě by si každá škola měla sepsat podle vlastních podmínek a náhledu na školu v přírodě. Je důležité mít zpětnou kontrolu o tom, že dokument byl přečten. I tento dokument by se měl s podpisem zákonných zástupců vrátit zpět učitelům.

Osnova k informacím ke škole v přírodě:

Informace ke škole v přírodě jsou spíše organizační kdy a v kolik se odjíždí, kde se budou žáci pohybovat po areálu. Případně, jak se bude řešit poškození majetku.

- okolnosti odjezdu ze školy v přírodě (nemoc, úraz)
- chování žáka (i na škole v přírodě platí školní řád)
- poškození majetku zařízení žákem
- pohyb žáka po ubytovacím areálu

Schopnosti žáka:

Schopností žáka se myslí samostatnost v určitých činnostech s případnou minimální dopomocí.

- samostatnost (balení, hygiena)
- seznámení žáka s denními činnostmi (týmové hry, dálkový pochod...)
- dodržení stanovených pravidel (večerka, návštěvy na pokojích, manipulace s vybavením pokoje...)
- neprodlené hlášení nemocí a úrazů, ztrát osobních věcí

Souhlas:

Jelikož se více dbá na ochranu osobních údajů, než při nástupu do školy, musí rodiče ne/souhlasit se zpracováním osobních údajů pro účely školy. Dále pak jde i fotodokumentaci a videozáznamy. O ochranu údajů musí dbát i další společnosti, které poskytují služby školám.

- s uvedením osobních údajů pro potřeby ubytovatele podle zákona č. 110/2019 Sb. o zpracování osobních údajů
- způsobilost např.: absolvovat výlety, účastnit se her a dalších náplní školy v přírodě

4.1.6 Prohlášení zákonných zástupců o bezinfekčnosti dítěte

Forma prohlášení zákonných zástupců o bezinfekčnosti dítěte se na první pohled může zdát zbytečná, když dítě bude mít prohlášení od lékaře, stvrzení o tom, že je způsobilé se účastnit školy v přírodě. Avšak pouze rodiče ví, v blízké době školy v přírodě, s kým přijde dítě do kontaktu, nebo zda je u dítěte znát změna ve zdravotním stavu (náhlá teplota, střevní problémy...). Je tedy nezbytné mít i prohlášení zákonných zástupců. Prohlášení se řídí zákonem, ale má i svou formální formu. Převzala jsem ji z Prohlášení zákonných zástupců dítěte – tzv. bezinfekčnost (viz příloha g, č. 2)

Prohlášení zákonných zástupců o bezinfekčnosti dítěte

Pole zákona č. 258/2000 Sb., §9 odst. 1 o ochraně veřejného zdraví v platném znění, prohlašuji, že můj syn/dcera _____, datum narození _____, bytem _____ je způsobilý/a se účastnit školy v přírodě v místě _____, od _____ do a že:

- je zdravotně způsobilé k účasti na ní a podrobilo se stanoveným pravidelným očkováním nebo má doklad, že je proti nákaze imunní nebo že se nemůže očkování podrobit pro trvalou kontraindikaci,
- nejeví známky akutního onemocnění (například horečky nebo průjmu),
- ve 14 kalendářních dnech před odjezdem do školy v přírodě nepřišlo do styku s fyzickou osobou nemocnou infekčním onemocněním nebo podezřelou z nákazy ani mu není nařízeno karanténní opatření.

Prohlášení nesmí být starší víc než tři dny před začátkem ŠvP.

V _____ dne _____ podpis _____

4.1.7 Pověření pracovníků školy v přírodě

Pověření pracovníků školy je nutné v případě úrazů, kdy je potřebný doprovod učitele do zdravotnického zařízení, aby lékaři mohli sdělit informace učiteli. V případě úrazů jistě budou rodiče zraněného dítěte chtít vědět v jakém stavu je. A to bez jejich souhlasu lékař učiteli nemůže sdělit. Je samozřejmostí zavolat zákonnému zástupci krátce potom, co se úraz stane. Rodiče si pak obvykle pro potomka přijíždí a odváží domů, pokud není nutná hospitalizace. Pověření pracovníků školy v přírodě najdeme v příloha g, č. 13) s názvem Pověření.

Pověření pracovníků školy v přírodě

Pověřuji pracovníky školy v přírodě (*název školy*) v termínu _____

K doprovodu do a ve zdravotnických zařízeních a **ke sdílení** zdravotních informací a dokumentace

Ohledně syna/dcery _____.

PODPIS: _____

4.1.8 Služby učitelů

Rozdělit služby učitelů je důležité pro správné střídání podle zákona. Fáze odpočinku je velmi důležitá pro následující výkon a minimalizaci chyb. Do

tab. 7 napíšeme přehledně veškeré služby tak, aby nevznikal zmatek.

Služby učitelů Seznam pedagogických pracovníků:

Tab. 7 - Služby učitelů

Služba	Od – do	Pauza

4.2 Seznamy, souhlasy a potvrzení

Seznamy jsou důležité pro přehlednost, a tak je žádoucí je soustavně a velmi pečlivě doplňovat. Každá tabulka má své záhlaví, které jasně naznačuje, co se do tabulky má doplnit. Doplnění zaškrtnout ve chvíli, kdy mám danou věc v ruce a nenechávat zaškrtnutí na dobu potom. Například: Žák přinese potvrzení k odevzdání ve chvíli, kdy má učitel potvrzení v ruce, zaškrtně dané políčko a odložit potvrzení na přehledné místo. Papírky a veškeré lístečky se na stole vyučující velmi snadno ztratí. Je dobré si určit jedno místo, desky nebo krabičku, kam se všechny dokumenty dávají.

4.2.1 Účast a výběr peněz na školu v přírodě

Tab. 8 shrnující účast a výběr peněz na školu v přírodě je jeden ze základních a velmi důležitých dokumentů, kde musíme velmi pečlivě doplňovat veškeré částky tak, aby nám vždy výpočet vyšel s pokladnou. Momentálně se částky posílají elektronicky, takže je důležité si alespoň zaškrtnout, kdo peníze poslal a kdo zbývá, abychom mohli včas připomenout platbu.

Tab. 8 Účast a výběr peněz na školu v přírodě

Účast a výběr peněz na školu v přírodě				
Příjmení jméno	Účast na škole v přírodě	Záloha na školu v přírodě	Doplatek školy v přírodě	Poznámky

4.2.2 Kontakt na zákonné zástupce

Kontakt na zákonné zástupce obvykle najdeme nyní zejména v programech, jako jsou například Bakaláři nebo Škola online. Tedy se dají snadno podle tříd vygenerovat a přidat ke všem ostatním seznamům. Ovšem je důležité vědět, zda se nějaké kontakty nezměnily. Což se většinou kontroluje na začátku školního roku pomocí dotazníků, které se posílají domů rodičům. Do seznamů na školu v přírodě, viz tab. 9 je dobré napsat veškeré kontakty ze systému. Ne vždy mají rodiče dostupný telefon.

Tab. 9 - Kontakt na zákonné zástupce

Kontakt na zákonné zástupce			
Příjmení jméno	Matka	Otec	Poznámky

4.2.3 Souhlasy rodičů

Souhlasy rodičů jsou učiteli zapisovány do tab. 10 na základě příslušného formuláře, který žáci přinesou do školy poté, co jej rodiče vyplní. V tomto seznamu (tab. 10) nejsou vyžadovány podpisy rodičů. Učitelé si pouze zaškrtnou toho, kdo formulář přinesl.

Tab. 10 - Souhlasy rodičů

Souhlasy rodičů				
Příjmení jméno	Účast na škole v přírodě	Souhlas o poskytování osobních údajů	Plná moc	Poznámky

4.2.4 Zdravotní stav žáka

Seznam v tab. 11 je k dispozici jak zdravotníkovi, tak i učiteli. Opět při odevzdání dokumentu se odškrťává, kdo odevzdal. Všechny dokumenty, kromě bezinfekčnosti, se vrací zpět žákům. K tomu slouží šipka.

Tab. 11 - Zdravotní stav žáka

Zdravotní stav žáka							
Příjmení jméno	Průkaz poj.		Posudek o zdravotní způsobilosti		Bezinfekčnost	Léky	

4.2.5 Záznam o poučení žáků na škole v přírodě

Pravidla se ve škole a na výletech velmi často opakují. Myslím si, že každý žák pravidla slušného chování zná. Ale ve větším počtu kamarádů se chtějí výraznější i ty méně výrazné osobnosti projevit. A nemusí to být vždy ideální způsob. Často si učitel může připadat, že říká pravý opak toho, co žákům vysvětluje, že nemají dělat. Ke každému poučení je dobré si udělat malý tahák v podobě bodů, na které je důležité upozornit, či je zopakovat. Pro formu a stvrzení toho, že žáci byli poučeni, se podepíší do seznamů (viz tab. 12 a tab. 13).

Tab. 12 - Záznam o poučení žáků na škole v přírodě – pobyt

Záznam o poučení žáků na škole v přírodě	
POBYT	
Téma poučení: Chování a bezpečnost žáků při pobytu na škole v přírodě.	
Datum poučení:	
Doba poučení:	
Poučení provedl:	
Příjmení jméno	Podpis

Tab. 13: Záznam o pučení žáků a škole v přírodě - dopravní prostředky.

Záznam o poučení žáků na škole v přírodě DOPRAVNÍ PROSTŘEDKY	
Téma poučení: Chování a bezpečnost žáků jízdy v dopravním prostředku.	
Datum poučení:	
Doba poučení:	
Poučení provedl:	
Příjmení jméno	Podpis

4.2.6 Posudek o zdravotní způsobilosti dítěte

Vzor posudku najdeme v přílohách vyhlášky č. 106/2001 Sb. Jelikož ostatní posudky vycházejí ze vzoru, tak jeho formální stránka je totožná vždy se vzorem. Je velmi důležité kontrolovat jeho aktuálnost. Stejně jako u všech zákonů.

Posudek o zdravotní způsobilosti dítěte k účasti na zotavovací akci a škole v přírodě

Evidenční číslo posudku: _____

Identifikační údaje

Název poskytovatele zdravotnických služeb vydávajícího posudek: _____

Adresa sídla nebo místa podnikání poskytovatele: _____

IČO: _____

Jméno a příjmení posuzovaného dítěte: _____

Datum narození posuzovaného dítěte: _____

Adresa místa trvalého pobytu nebo jiného bydliště na území ČR posuzovaného dítěte: _____

Účel vydání posudku

Posudkový závěr

Posuzované dítě k účasti na škole v přírodě nebo zotavovací akci:

je zdravotně způsobilé*)

není zdravotně způsobilé *)

je zdravotně způsobilé za podmínky (s omezením) *) **)

Posuzované dítě:

se podrobilo stanoveným pravidelným očkováním ANO - NE

je proti nákaze imunní (typ / druh): _____

má trvalou kontraindikaci proti očkování (typ / druh): _____

je alergické na: _____

dlouhodobě užívá léky (typ / druh, dávka): _____

*) Nehodící se škrtněte.

***) Bylo-li zjištěno, že posuzované dítě je zdravotně způsobilé s omezením, uveďte se omezení podmiňující zdravotní stav způsobilosti k účasti na zotavovací akci a škole v přírodě.

Poučení

Proti bodu 3. části A) tohoto posudku je možno podat podle ustanovení § 46 odst. 1 zákona č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, ve znění pozdějších předpisů, podání návrh na jeho přezkoumání do 10 pracovních dnů ode dne jeho prokazatelného předání poskytovatelem zdravotnických služeb, který posudek vydal. Návrh na přezkoumání lékařského posudku nemá odkladný účinek, jestliže z jeho závěru vyplývá, že posuzovaná osoba je pro účel, pro nějž byla posuzována, zdravotně nezpůsobilá nebo zdravotně způsobilá s podmínkou.

Oprávněná osoba

Jméno, popřípadě jména a příjmení oprávněné osoby: _____

Vztah k posuzovanému dítěti: _____

Oprávněná osoba převzala posudek do vlastních rukou dne: _____

datum vydání posudku

podpis oprávněné osoby

podpis, příjmení lékaře

razítko poskytovatele zdravotnických služeb

4.2.7 Plná moc

Plná moc je zejména dokument pro rodiče, kteří by v zastoupení poslali někoho, pro vyzvednutí dítěte na škole v přírodě. Plná moc je ustanovena v Občanském zákoníku v §436 - §488. Pokud by na školu v přírodě přijel zástupce rodiny bez plné moci, nemohou mu učitelé vydat dítě.

<p>Plná moc</p> <p>Já, níže podepsaný _____</p> <p>Narozen (a) _____</p> <p>Bytem trvale: _____</p> <p>z m o c ň u j i</p> <p>Pana (paní) _____</p> <p>Narozeného (narozenu) _____</p> <p>Bytem trvale: _____</p> <p>pro (určení konkrétního právního úkonu/ nebo úkonů) _____</p> <p>Na dobu od _____ do _____</p> <p>Zmocnitel:</p> <p>Plnou moc přijímám.</p> <p>V _____, dne</p> <p>_____</p> <p>Podpis: _____</p> <p>Zmocněnec</p>

4.2.8 Převzetí dítěte do péče

I předání dítěte do rukou zástupce rodiny musí být potvrzeno. K tomu přísluší formulář převzetí dítěte do péče, kde jsou uvedeny základní údaje o člověku, který dítě převzal do péče.

Převzetí dítěte do péče	
Pan/paní _____	převzal
_____ ze školy v přírodě dne _____	
v _____ hodin na základě plné moci jeho matky/otce _____.	
Podpis: _____	

4.2.9 Předtisk pro tvorbu oznámení a podání e-mailů

Předtisky slouží k doplnění informací, které potřebujeme sdělit druhé straně. Zároveň si autor může formu tohoto předtisku upravit podle svého. Do tohoto předtisku se mohou doplnit informace např.: pro oznámení hygienické stanici nebo oznámení lékaři. Podobně jako najdeme v příloha g s názvem Oznámení hygienické stanici v místě konání ŠvP a Oznámení lékaři v místě konání akce 11, odst. 1, písm. e) zákona č. 258/2000 Sb.

<i>Název základní školy, adresa základní školy, kontakt (webové stránky, email, telefonní číslo) IČ</i>	
Místo, datum	
Předmět jednání	
Obsah oznámení	
Podpis (titul, jméno, příjmení)	
Název základní školy, adresa IČ: Kontakt (email, telefonní číslo...)	

4.2.10 Organizační informace a seznam věcí

Seznam věcí na školu v přírodě je základ toho, co si žáci s sebou musí vzít. Seznam věcí na školu v přírodě se orientuje podle ročního období.

Organizační informace

Organizační informace jsou pro rodiče důležité proto, aby měli přehled o příjezdu a odjezdu, případně místo školy v přírodě, kam se dá posílat pohled.

Škola v přírodě se koná v termínu od _____ do _____.

Odjezd od školy je _____ v _____ hod.

Příjezd ke škole je _____ v _____ hod.

Adresa školy v přírodě:

Kontakt na učitele:

Seznam věcí na školu v přírodě

Seznam věcí na škole v přírodě je orientací pro rodiče, je vhodné každou věc podepsat, aby žák poznal své vlastní oblečení. Oblečení se přizpůsobuje ročnímu období a délce pobytu, ve kterém žáci odjíždějí na školu v přírodě.

- pokrývka hlavy (kšiltovka)
- Šátek
- nepromokavá bunda
- 2x mikina
- 5x-6x tričko
- 3x tepláky (1x na ven, 1x domácí použití, 1x náhradní)
- 5x-6x ponožky
- 5x-6x spodní prádlo
- látkový (prodyšný) pytel na použité prádlo
- tenisky
- holínky
- sandále
- psací potřeby
- blok nebo sešit
- hry
- kapesné dle uvážení rodičů

Při odjezdu do školy v přírodě zákonný zástupce žáka odevzdá:

- očkovací průkaz, kartičku pojišťovny
- léky s dávkováním
- prohlášení rodičů o zdravotním stavu žáka (bezinfekčnost)
- prohlášení o zdravotní způsobilosti žáka (může být i před školou v přírodě)

4.2.11 Minimální rozsah lékárničky

Minimální rozsah lékárničky je dán vyhláškou č. 106/2001 Sb., rozsah lékárničky je tady daný. Ve vyhlášce č. 106/2001 Sb. najdeme i informaci o vedení zdravotnického deníku. Vedení zdravotnického deníku je součástí školení zdravotníka zotavovacích akcí. Každý, kdo tímto školením prošel, musí znát náležitosti zdravotnického deníku.

Minimální rozsah lékárničky

Příloha č. 4 k vyhlášce č. 106/2001 Sb.

Minimální rozsah vybavení lékárničky pro zotavovací akce pro děti a pro školy v přírodě**I. Léčivé přípravky (pouze ty, jejichž výdej není vázán na lékařský předpis)**

- přípravky proti teplotě a bolestem (antipyretika, analgetika)
- tablety proti nevolnosti při jízdě dopravním prostředkem (antiemetika)
- přípravky k užití při průjmu
- přípravky proti kašli (antitusika, expektorancia)
- kloktadlo pro dezinfekci dutiny ústní a při bolestech hltanu (stomatologika)
- oční kapky nebo oční mast s dezinfekčním účinkem, oční voda na výplach očí (oftalmologika)
- mast nebo gel při poštípaní hmyzem (lokální antihistaminika)
- tablety při systémové alergické reakci (celková antihistaminika)
- přípravek k dezinfekci kůže a povrchových ran
- inertní mast nebo vazelína

II. Obvazový a jiný zdravotnický materiál

- gáza hydrofilní skládaná kompresy sterilní, různé rozměry
- náplast na cívce, různé rozměry
- rychloobvaz na rány, různé rozměry
- obinadlo elastické, různé rozměry
- obvaz sterilní, různé rozměry

- obinadlo škrťací pryžové (60 × 1250 mm)

- šátek trojcípý

- vata obvazová a buničitá

- teploměr lékařský

- rouška resuscitační

- pinzeta anatomická

- pinzeta chirurgická rovná

- lékařské rukavice pryžové

- rouška PVC 45 × 55 cm

III. Různé

- nůžky

- zavírací špendlíky, různé velikosti

- záznamník s tužkou

- svítilna/baterka, včetně zdroje

4.2.12 Vedení zdravotnického deníku

Zdravotnický deník vede pověřený pracovník se zdravotnickým kurzem nebo zdravotník s maturitou či student po 3. ročníku medicíny. Deníkem může být pouhý sešit, kde jsou uvedena všechna jména účastníků školy v přírodě. U jednotlivců, kteří berou léky, jsou vypsány jejich názvy a dávkování. Žákům, kterým jsou léky pravidelně podávány, se zapisuje do zdravotnického deníku termín a hodina, kdy jim byly léky podány. V případě nemoci, zranění či klíšťat se do deníku vypisuje datum, kdy začala nemoc, nebo se vyndalo klíště. O klíšťatech se také informují rodiče, stačí u autobusu. Nemoci z klíšťat se projevují až po delší době. V akutních případech se jede k lékařskému ošetření nebo se volá záchranná služba. Vždy se nesmí zapomenout na lékařskou zprávu, kterou vydává ošetřující lékař. O vážnějších zraněních se informují rodiče neprodleně.

4.3 Hry

Hry jsou jednou z dalších složek školy v přírodě. Vyplní smysluplně pobyt s dětmi venku i uvnitř ubytování. I když může být škola v přírodě naplánovaná do detailu, mít v zásobě nějakou hru navíc, která se dá různorodě použít, je vždy výhodou. Hry jsou zacílené vždy na určené místo, ale vždy se s nimi dá kreativně pracovat podle fantazie

a přizpůsobit je okolnostem. Z každé hry by si děti měly vzít nějaké poučení, ať je to fair-play, nebo přizpůsobení se kolektivu či jednotlivci.

4.3.1 Hry do zásoby

I když máme program připravený, tak se počasí a nálada skupiny nedá předvídat. Je dobré mít v zásobě několik univerzálních her, které se dají snadno přizpůsobit.

Kimova hra

Princip této hry je v tom, že si žáci mají za určitý limit zapamatovat předměty, které před nimi leží. Po limitu se předměty zakryjí a hráči zapíší to, co si zapamatovali. Při této hře se trénuje krátkodobá paměť, žáci se učí hledat systém, dle kterého by si věci mohli zapamatovat.

Prostor vhodný pro hru: venku, uvnitř, v tělocvičně, na cestě.

Tip pro venkovní využití: Předměty (nejlépe to, co se nehodí do přírody) nebo obrázky šetrně připevníme na stromy nebo položíme ve viditelném okolí z různých směrů. Viditelně označíme trasu. Žáci ji bez psacích pomůcek oběhnou a napíší to, co si zapamatovali.

Uzel

Žáci se rozdělí do skupiny o minimálně 3 a více lidech. Naslepo dají ruce do středu a chytanou se libovolné ruky kamaráda. Vytvoří se uzel, který se musí rozplést. Skupina, která se rozplete jako první, vyhrává. Členové skupiny se dají prostrídat.

Prostor vhodný pro hru: venku, v klubovně, v tělocvičně, na cestě (při pauze).

Varianty: Pro starší žáky může být výzvou v této hře nemluvit a domlouvat se, například posunky hlavou.

4.3.2 Hry do klubovny

Hry v klubovně jsou ideální pro ošklivé počasí. Mohou být zaměřené na motoriku, slovní zásobu, matematické představy, sociální dovednosti a mnoho dalších okruhů, které děti mohou rozvinout.

Evoluce

Evoluce je pohybová hra, při které si žáci stříhají a mohou jít evolučně nahoru. Kdo vyhraje, posouvá se, kdo prohraje, zůstává na dané úrovni. (Hranostaj, 2019)

Kuře – chodí v dřepu a pípá

Pes – chodí po čtyřech a štěká

Kůň – běhá cvalem a řehtá

Opice – se drbe na hlavě a skáče

Člověk – konec evoluce

Obměna: Počet zvířat se může odvíjet od věku dětí. Též zvířata se mohou obměňovat.

Tichá pošta aneb Jak se šíří informace

Tichá pošta je klasická hra, kdy děti mezi sebou v kroužku posílají jedno slovo nebo krátkou zprávu. Poslední v řadě řekne zprávu nahlas. Na této hře si můžeme s dětmi vysvětlit, jak se šíří informace a důležitost ověřování zpráv z různých zdrojů.

Slovní fotbal

Hra, která se dá hrát v menším i větším počtu osob. Zde se dá snadno procvičit slovní zásoba. První začíná, řekne nějaké slovo, nejčastější podstatné jméno, na poslední písmeno řečeného slova se hledá nové.

Pro starší žáky můžeme vymyslet tematický okruh, ve kterém se budou slova hledat.

Slova, pohádka, rýmovaná.

Hry jsou na stejném principu zapamatování a navazování slov za sebou.

Slova

Na rozcvičku můžeme žáky rozdělit do menších skupin. Říkají slova na jedno téma např. pohádka. První v řadě řekne drak, druhý drak, princezna, třetí drak, princezna, meč, atd ... žáci za sebou by si měli zapamatovat, co nejvíce slov za sebou. Případně můžeme poskytnout nápovědy.

Pohádka

Ze slov mohou stejným principem vymyslet příběh, který už má děj, zápletku i konec.

Rýmovaná (pro starší žáky)

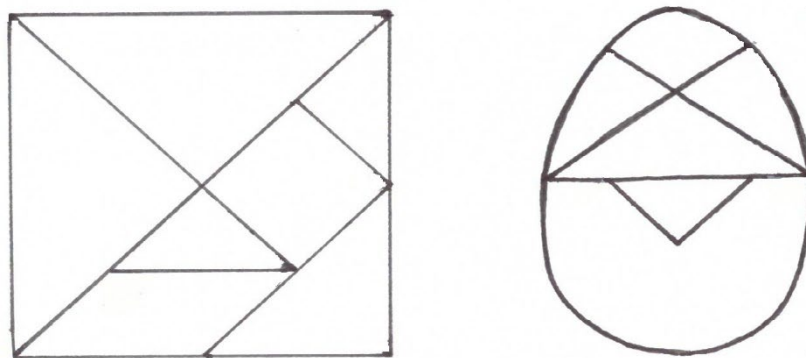
Už je o něco těžší, nejde totiž o zapamatování si slov či děje. Ale pohotově vymýšlet rým na rým předešlý.

Šibenice

Spolehlivá hra, která baví děti napříč věkem. Zopakují si abecedu, slovní zásobu. Lze hrát jako jednotlivce nebo na skupiny. Jedno dítě vymyslí slovo. Počet písmen se rovná počet čárek. Ostatní hádají písmena. Při špatném písmenu se začíná kreslit šibenice. Správně uhádnuté písmeno se zapisuje na čárky.

Tangram, Kolumbovo vejce

Tangram vychází ze čtverce, který je rozdělen na menší geometrické tvary. Stejně tak Kolumbovo vejce jsou geometrické tvary poskládané do vejce, viz Obr. 10. Žáci si geometrické tvary mohou vybarvit různými barvami pro větší přehlednost. Oba tangramy rozstříhat a začít skládat. Na začátek stačí rozložené tangramy poskládat do původního tvaru. Pro zvýšení své úrovně můžeme vytisknout žákům obrázky, podle kterých budou skládat další tvary.

Obr. 10 – Tangramy (vlastní)

Skládání z papíru

Pro začátek činnosti je dobré zjistit, jaké skládačky žáci znají. Skládaček je mnoho a je jen na nás, které vybereme např.: letadlo, Večerníčková čepice, nebe-pekle-ráj

Je nejen motorickou hrou. Zapojí se i prvky výtvarna a vědomostí. Žáci si nejdříve musí vyrobit skládačky, do které pak vpisují úkoly na vlastní téma.

4.3.3 Hry ven

Jsou určeny na louky i do lesa nebo na cesty. Je dobré venku nechat děti zahrát i hry, které znají. A postupně jim dávkovat i nové hry, ocitnou se tak v nové situaci a učí se přizpůsobovat nové situaci.

Kolíčkovaná

Hru použijeme ideálně na výpravách. Mezi žáky vyšleme 1 a více kolíčků. Kolíčky se budou nenápadně připínat na batohy či oděvy tak, aby to dotyčný necítil. Pokud si osoba kolíčku všimne, kolíček může nenápadně sundat a poslat dál. Hru je ideálně odstartovat a předem si říct časový rámeček, ve kterém se bude hrát. (Bartůněk, 2002)

Časomíra

Běžnou součástí dnešních dětí jsou mobilní telefony a hodinky. Takže se v čase často umí dobře orientovat. Odhad je pro děti o něco těžší disciplína. Samotná hra se nejlépe praktikuje na výletě, kdy se musí jít z místa A do místa B. S dětmi se dohodneme, aby nepoužívaly žádné telefony či hodiny. Zkusí si tak samostatně odhadnout čas. Určíme, že pochod z místa A do místa B bude trvat například 2 hodiny. Děti se musí domluvit, například na zkrácení pauzy na svačiny, někde zrychlit či zpomalit tak, aby došly v určeném čase. (Bartůněk, 2002)

Mocné písmeno

Mocné písmeno je hra určená primárně pro pobyt venku, ale s menší úpravou se dá hrát i v klubovně. Každý hráč si vylosuje písmena, může se stupňovat počet písmen od 1 např. do 3. Určí se okruh několika metrů pro hledání přírodnin (v klubovně věci), která začínají na daná písmena. Kdo jich nejvíce najde, vyhrává. Ve chvíli, kdy se hra stává pro děti hračkou, můžeme zvýšit úroveň tak, že děti za sebou seřadí nasbírané věci, a utvoří tak šifru nebo tajenku, jenž mají spoluhráči odhalit. (Bartůněk, 2002)

Molekuly

Děti se rozběhnou po hřišti. Vedoucí zakřičí číslo a žáci musí vytvořit skupinu o počtu lidí, který učitel nahlásil. Na koho skupina nezbyde, vypadává.

Dračí lodě

Dětem vysvětlíme, co jsou to dračí lodě. Děti budou rozdělené do skupin, které se posadí kolem kruhu. Na hudbu vstanou a podle rytmu začnou pochodovat kolem kruhu. Když hudba přestane, sednou si zpět. Každé dítě si svůj kruh zapamatuje, pokud jsou žáci zvyklí pochodovat, mohou se rozpochodovat do prostoru. Až hudba přestane, rychle se běží seřadit kolem svého kruhu. (Víchová, 2015)

4.3.4 Hry ven i do klubovny

Každá hra se dá přizpůsobit podmínkám, ve kterých se nachází. Hry ven i do klubovny jsou toho příkladem.

Vidím, co ty nevidíš

Hra funguje podobně jako Kimova hra. Člověk si zapamatuje předmět a pak hledá ten, který chybí. Tato hra se dá hrát venku s předměty, které máme u sebe. V klubovně zrovna právě s tím, co sama klubovna obsahuje. Nebo naopak a do klubovny či ven se přidá předmět. Pak tuto hru můžeme nazývat na detektiva, kdy detektiv hledá přidáný předmět. Hra se dá hrát v jednotlivcích i ve skupinách.

Pantomima

Předvádějící žák vymyslí jeden pohyb, který se neopakuje, ale on ho předvádí. Kdo pohyby napodobuje a nezůstane stát při zakázaném pohybu, vypadává. Hra se dá hrát i na pěších túrách. Žáci jdou za sebou. Dítě, které pokazí pohyb, jde na konec řady.

Chodí pešek okolo

Peška může představovat jakýkoliv předmět, který si zvolíme. Děti sedí v kruhu na zemi a pešek s předmětem chodí okolo a každého se jemně dotkne. Když pešek dá předmět někomu v kruhu, začnou se honit. Pokud pešek oběhne kolo a sedne si na místo, které se uvolnilo, stane součástí další hry jako běžný hráč. Novým peškem je ten, kdo nestihl doběhnout na své místo. Pokud peška dohoní zvolený kamarád, pešek zůstává. (Nitsch, 2007)

Neshod' překážku

Utvoří se na menší ploše hřiště s různými překážkami (kuželky, plastové lahve, míče). Úkolem hráče je důležité projít překážkovou dráhou se zavázanýma očima, aniž by

narazil na překážku. Hra se dá hrát i ve skupině, kdy skupina bude říkat hráči, kudy má jít. (Pavelka, 2005)

Nejčastěji používanou hrou na ven jsou molekuly. Nemusí se u nich složitě vysvětlovat pravidla a žáci se dají rychle do pohybu. Stejně tak při hrách na způsob Kimovy hry, která se může vymyslet prakticky bez pomůcek. Celkově jsou vítané hry s jednoduššími pravidly. Složitější pravidla mohou celý kolektiv uvést ve zmatek a zdržovat samotnou hru, která pak nemusí splnit plánovaný cíl. Vítanou změnou pro žáky jsou hlavolamy. Všichni u nich nevydrží, ale velmi mnoho si je rádo alespoň zkusí.

4.4 Shrnutí praktické části a diskuze

Při tvoření praktické části jsem vycházela z již absolvované školy v přírodě, která je popsána v 4. kapitole a před kterou jsem si utvořila svůj vlastní přehled o tom, co by se přibližně mělo zařídit. Cílem praktické části bylo zpřehlednit a zjednodušit celý proces plánování tak, aby jednotlivé úkoly, společně s předtisky, na sebe plynule navazovaly. Nezatíží tak učitele v průběhu školního roku. Zároveň mu umožní mít přehled o splněných či nesplněných úkolech. Protože při samotném plánování školy v přírodě se učitel, kromě své role, nachází v obsazení administrativního pracovníka, který musí veškeré získané dokumenty schraňovat po určitou dobu. A pokud se dokumenty posílají dalším stranám, musí znát jejich náležitosti tak, aby byly právně platné. Pokud učitel neví, co do dokumentu náleží, tak se může cítit bezradně. Vždy je dobré si pamatovat, že dotazem na konkrétní věc, nic nezkažíme. Všechno v plánování jsou detaily, ale tvoří rámec školy v přírodě. Proto příručka obsahuje i předtisky všech potřebných dokumentů, návodných pro vedoucího školy v přírodě. Co se týká programu na škole v přírodě, s tím už si učitel i méně zkušený poradí mnohem snadněji než s administrativní složkou. Každý, kdo bude s příručkou v budoucnu pracovat, může ji využít celou, použít dílčí části, nebo si ji přetvořit podle svých potřeb.

Zjišťovala jsem, zda se podobnou problematikou někdo zabýval. V zjištěných diplomových pracích se ve větším množství kladl důraz zejména na samotný program školy v přírodě. Případně byly popisovány hry použité na škole v přírodě a sociální vztahy mezi dětmi. Jedna z prací (Karasová, 2017) se zabývala dotazníkovým šetřením učitelů o škole v přírodě. V jedné z otázek měli učitelé napsat, jak dlouho připravují školu v přírodě. Respondenti odpovídali různě: od intenzivní přípravy v několika týdnech před zotavovací akcí až po celoroční přípravování. Což koresponduje

s tabulkou plánování, která je vytvořená pro průběžné plánování přes celý školní rok. Avšak jedna z dalších prací se zabývala právě kompletní organizací školy v přírodě. Při porovnání mé diplomové práce a práce kolegyně (Šmardová, 2006) z Masarykovy univerzity v Brně jsem zjistila, že se často shodujeme. Od organizačních znalostí, zákonných znalostí až po charakteristiku žáků. Cíl každé z prací se liší. Zatímco diplomová práce z Brna se zabývá celkovou organizací, má praktická část diplomové práce se zabývá zejména částí před školou v přírodě.

Shrnutí diplomové práce

Škola v přírodě je v České republice jednou ze standardních součástí školního roku. V průběhu let se mění účel pobytu mimo prostředí školy. Ale již od začátku musí mít škola v přírodě svůj program a řád. Pro žáky obvykle bývá velkým dobrodružstvím. Pro některé učitele, zejména nováčky, velkou výzvou. Opora při plánování školy v přírodě může být odrazovým můstkem.

Teoretická část shrnula krátce historii a poskytla vhled do legislativních a praktických informací pro plánování školy v přírodě. Veškeré informace pak byly využity pro přehledné vypracování praktické části.

Práce dosáhla stanovený cíl. Výstupem diplomové práce bylo vypracování příručky-návodu pro organizování školy v přírodě tak, aby pověřený učitel mohl efektivně plánovat a přehledně se orientovat ve vytvořené příručce. Zároveň si ji přizpůsobit vlastním potřebám. Pro úplně první plánování školy v přírodě bych doporučila přečíst i teoretickou část práce, protože tak získá učitel přehled o náročnosti plánování a celkový vhled do toho, co vše se musí splnit před samotnou školou v přírodě.

Návod obsahuje sled po sobě jdoucích kroků při plánování školy v přírodě. Kromě časové posloupnosti se v příručce najdou i předtisky pro všeobecné použití při komunikaci s druhými stranami. Dále pak práce obsahuje i zákonem dané dokumenty, které mohou aktualizovat, které patří neodmyslitelně k organizaci. Avšak nedoporučuji je jakkoliv upravovat, protože formu podmiňuje zákon.

Při zpracování diplomové práce jsem vycházela z již absolvované školy v přírodě. Jednotlivé body pro organizování školy v přírodě jsem si před samotným plánováním napsala. Překvapilo mě, kolik bodů jsem do tabulky musela dopsat tak, aby byla co nejpodrobnější a korespondovala se samotným plánováním.

Dalším bodem k vypracování byly veškeré předtisky pro dokumentaci. Každému tyto předtisky nemusí vyhovovat. Ale příručka by měla být v praxi i dostupná jako dokument, který se dá upravit podle vlastních možností. Zároveň bych chtěla upozornit na to, že zákony a postupy se mění. A každý učitel, který je jmenován jako vedoucí školy v přírodě, by se měl zajímat o aktuálnost daných zákonů a vyhlášek.

Poslední v řadě byly hry a činnosti do různých prostředí. Hry jsem zvolila pro jejich variabilitu a možnost úprav podle daného prostředí a nálady. Soubor her je pouze nápadník pro inspiraci. Není nutností přesně tyto zvolené hry na škole v přírodě hrát.

Závěr

Škola v přírodě by měla být velmi dobře připravenou akcí – pro učitele je důležité, a to nejen při organizování školy v přírodě, mít ve věcech systém. Nic by se nemělo nechat náhodě. Veškerá potvrzení a podpisy je vhodné mít při ruce pro případ nepřesností nebo nedodržení smluv. Formální („byrokratické“) zařizování je náročnou disciplínou v rámci celého plánování akce a pro učitele je významnou zátěží poznamenávající dlouhou část školního roku.

Také vlastní program školy v přírodě by měl být na každý den dobře rozplánován. Například je vhodné mít veškeré materiály pro práci s dětmi předem vytištěné a ty intenzivně používané raději zatavené. Nové učivo se musí předávat dětem tak, aby žáci novou látku pochopili v souvislostech. Představa, že program stačí načrtnout lehce před odjezdem a pak připravit po večerce, je velmi mylná. I učitel je jen člověk a po celodenním programu mu zbývají poslední síly jen na vyhodnocení soutěží.

Chceme-li, aby škola v přírodě fungovala, musí si učitelé a děti také navzájem věřit (typickým příkladem je samostatný pobyt dětí na pokojích).

Pocity provázející učitele navracející se ze školy v přírodě bývají obvykle takovéto: nikdo se neztratil, nestal se úraz a minimálně si děti pobyt užily. Pětidenní pobyt se sice může jevit jako krátká doba. Je za ním ale skryto mnoho práce.

Výraznou pomoc kolegům může nabídnout právě Příručka pro organizování školy v přírodě, která je zároveň předmětem i cílem této diplomové práce. Systematicky, v návazných krocích poskytuje učitelům přehledný návod pro celé plánování. Zároveň jde použít celou příručku nebo vybrané části podle potřeby učitele.

Seznam zdrojů

Literatura

- [1] BARTŮNĚK, Dušan (2002). *Kniha her a činností v klubovně i venku: hry a vaření v přírodě, náměty pro šikovné ruce, velké hry a ucelené programy*. Praha: Portál. ISBN 80-717-8618-7.
- [2] BERRY, John, BURNETT, John a kol. (2007) *Joyful Teaching and Learning in the Primiray School*. Glasgow: Learning Matters. ISBN 978 1 84445 122 7.
- [3] BĚLECKÝ, Zdeněk (2007). *Klíčové kompetence v základním vzdělávání*. V Praze: Výzkumný ústav pedagogický. ISBN 978-80-87000-07-6.
- [4] DOUBKOVÁ, Anna & SVOBODOVÁ, Dana & TOMEK, Karel (2013). *Plánujeme školu v přírodě aneb výjezdy se školou*. Stařeč: INFRA, s.r.o. ISBN 978-801-86666-46-4
- [5] GRIGG, Russel & LEWIS, Helen (2016). *A to Z of learning outside the classroom*. London: Replika Press Pvt., 2016. ISBN 978-1-4729-2120-8.
- [6] HÁBL, Jan & JANIŠ, Kamil ml. (2010), *Přehled dějin pedagogiky*. Hradec Králové: Gaudeamus. ISBN 978-80-7435-044-3
- [7] HANUŠ, Radek & JIRÁSEK, Ivo. (1996). *Výchova v přírodě*. Ostrava: VŠB-Technická univerzita. Phare. ISBN 80-707-8381-8.
- [8] HARTL, Pavel & HARTLOVÁ, Helena (2010). *Velký psychologický slovník*. Praha: Portál ISBN 978-80-7367-686-5.
- [9] KARASOVÁ, Jana (2017). *Škola v přírodě z pohledu učitele*. Praha. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze. Diplomová práce. Vedoucí práce Mgr. Věra Kuhnová.
- [10] LEDVINKA, Tomáš (1998). Škola v přírodě. *Moderní vyučování*, roč. IV., č. 4, s. 4-6. ISSN 1211 6858
- [11] MIKÁČ, Jan & PUŠKINOVÁ, Monika (2011). *Vnitřní předpisy, směrnice a řády ve školství: návody, správná i chybná řešení, vzory*. Praha: WoltersKluwer Česká republika, ISBN 978-80-7357-635-6.
- [12] NITSCH, Cornelia (2007). *300 nejzábavnějších her pro děti každého věku: hry na ven, na doma i na cesty*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-1729-6.
- [13] PAVELKA, Roman (2005). *69 nejlepších her pro děti - venku*. Brno: MC

- [14] PRŮCHA, Jan, MAREŠ, Jiří, WALTEROVÁ, Eliška (2003). *Pedagogický slovník*. 4. aktualiz. vyd. Praha: Portál. ISBN 80-717-8772-8.
- [15] *Psychický vývoj dítěte: od 1. do 5. třídy*. (2005). Praha: Karolinum. ISBN 80-246-0924-X.
- [16] SMETÁČKOVÁ, Irena & VIKTOROVÁ, Ida (2011). Škola v přírodě: Příklad změn v rodinné a školní socializace. *Pedagogika*, roč. 61., č. 3, str. 271-272. Praha: Univerzita Karlova. ISSN 0031-3815.
- [17] ŠIMÍČKOVÁ-ČÍŽKOVÁ Jitka (2004). *Základy vývojové psychologie pro učitele primárního vzdělávání: distanční text*. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, Pedagogická fakulta. ISBN 80-736-8011-4.
- [18] ŠMARDOVÁ, Lenka (2006). *Komplexní organizace a náměty pro pohybovou činnost na letní škole v přírodě*. Brno. Diplomová práce. Masarykova univerzita v Brně. Vedoucí práce Mgr. Daniela Jonášová.
- [19] THUMSOVÁ, Martina 2013. *Pracovní cesty ve školství v labyrintu paragrafů*. Praha: WoltersKluwer. Řízení školy (WoltersKluwer). ISBN 978-80-7478-400-2.
- [20] VÍCHOVÁ, Lucie (2015). *Hrajeme si...* Praha: Raabe. ISBN 978-80-7496-186-1.
- [21] ZAPLETAL, Miloš (2003). *Vycházky a výlety s dětmi: zážitky, objevy, hry, zábava, poznání*. Praha: Portál. ISBN 80-717-8750-7.

Vyhlášky a zákony

- [22] *Vyhláška č. 48/2005 Sb. Vyhláška o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky* [online]. [cit. 2019-11-16]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2005-48>
- [23] *Vyhláška č. 64/2005 Sb. Vyhláška o evidenci úrazů dětí, žáků a studentů* [online]. [cit. 2019-11-16]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2005-64>
- [24] *Vyhláška č. 106/2001 Sb. Vyhláška Ministerstva zdravotnictví o hygienických požadavcích na zotavovací akce pro děti* [online]. [cit. 2019-11-16]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-106>
- [25] *Vyhláška č. 343/2009 Sb. Vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 410/2005 Sb., o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro*

- výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých [online]. [cit. 2019-11-16]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-343>
- [26] Vyhláška č. 410/2005 Sb.: Vyhláška o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých [online]. [cit. 2020-01-05]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2005-410>
- [27] Zákon č. 89/2012 Sb.: Občanský zákoník [online]. [cit. 2019-12-14]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89>
- [28] Zákon č. 258/200 Sb. Zákon o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů [online]. [cit. 2019-11-16]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-258>

Seznam internetových zdrojů

- [29] Dělení her [online]. [cit. 2020-05-01]. Dostupné z: <https://is.muni.cz/do/rect/el/estud/fsps/js13/pohyb/web/pages/deleni-her.html>
- [30] Evoluce [online]. [cit. 2019-10-02]. Dostupné z: <https://www.hranostaj.cz/hra187>
- [31] Rozsah lékárničky [online]. [cit. 2019-09-03]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-106>
- [32] Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání [online]. [cit. 2020-05-17]. Hrochův Týnec, 2007 Dostupné z: https://www.zsht.cz/pdf/SVP_HT_1219.pdf
- [33] What is LOtC. Council for Learning Outside the Classroom [online]. [cit. 2020-02-29]. Dostupné z: <https://www.lotc.org.uk/what-is-lotc/>

Tabulky

Tab. 1 - Vzdělávací plán pro 2. třídu	41
Tab. 2 - Vzdělávací plán pro 3. třídu	44
Tab. 3 - Cíle školy v přírodě	46
Tab. 4 - Týdenní plán školy v přírodě	47
Tab. 5 - Škola v přírodě v bodech.....	63
Tab. 6 - Seznam osob činných na zotavovací akci	69
Tab. 7 - Služby učitelů.....	74

Tab. 8 Účast a výběr peněz na školu v přírodě	75
Tab. 9 - Kontakt na zákonné zástupce.	76
Tab. 10 - Souhlasy rodičů	77
Tab. 11 - Zdravotní stav žáka	78
Tab. 12 - Záznam o pučení žáků na škole v přírodě – pobyt	79
Tab. 13: Záznam o pučení žáků a škole v přírodě - dopravní prostředky.....	80

Obrázky

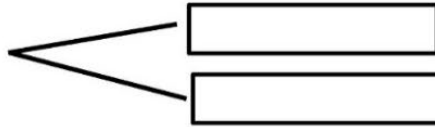
Obr. 1 - Uspořádání družstev	52
Obr. 2 - Volná činnost žáků	52
Obr. 3 - Fáborkovaná	54
Obr. 4 - Společné hry	54
Obr. 5 - Soutěž v družstvech.....	56
Obr. 6 - Kolumbovo vejce	56
Obr. 7 - Geopark Pasíčka, zkamenělina.....	58
Obr. 8 – Rám přírody	58
Obr. 10 – Tangramy (vlastní)	90
Obr. 11 - Pracovní list matematika	IV

Seznam příloh

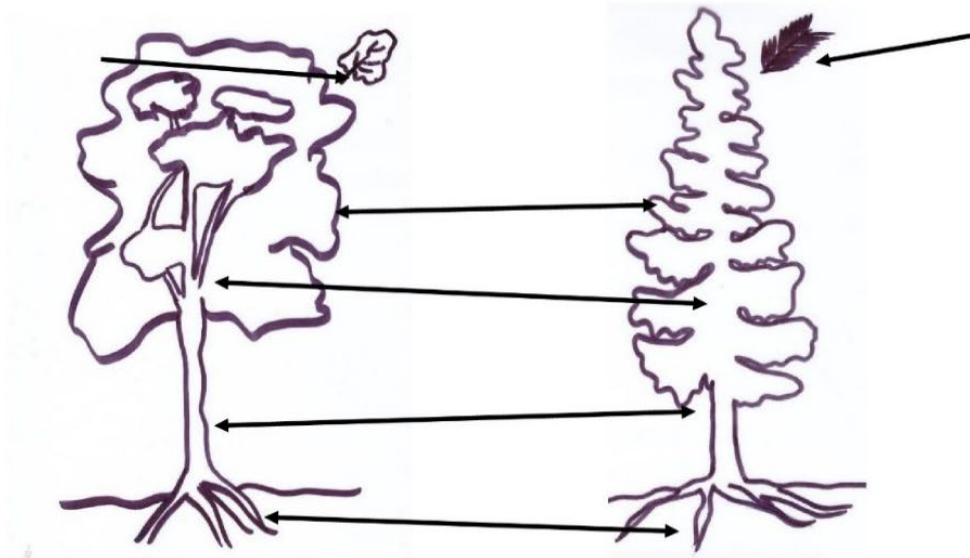
Příloha A: Pracovní listy - stromy	I
Příloha B: Pracovní list matematika	III
Příloha C: Pracovní list mapa	V
Příloha D: Pracovní list - český jazyk.....	VI
Příloha E: Pracovní list - výtvarná výchova, svět práce	XI
Příloha F: Hodnocení školy v přírodě.....	XII
Příloha G: Směrnice ke škole v přírodě	XIII

Stromy v lese

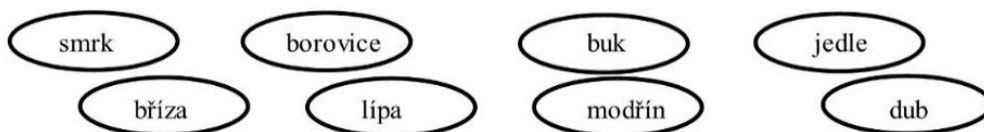
1. Dělení stromů

2. Popis šipkou označené části stromu.

3. Žlutě označ stromy listnaté a modře stromy jehličnaté

Jaké další stromy znáš?

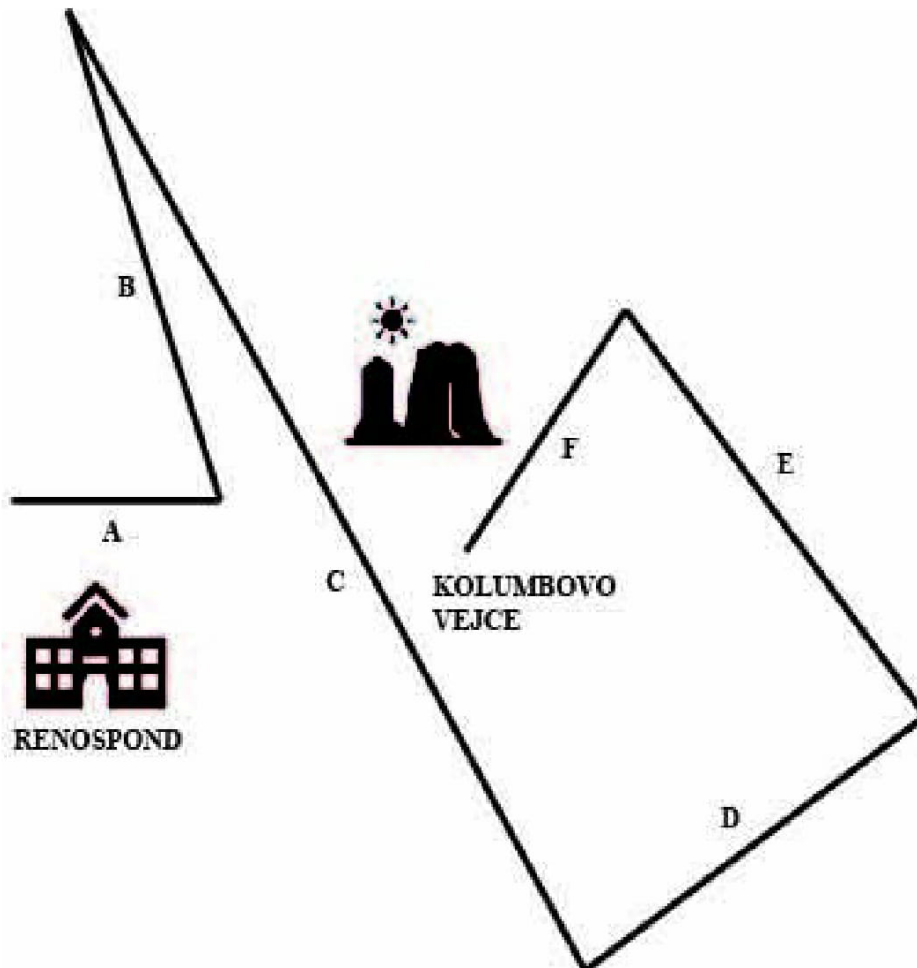
listnaté - _____

jehličnaté - _____

Vyber jeden strom listnatý a jeden strom jehličnatý. Napište vše, co o nich víte.

Po matematických cestách rytíře Toulovce – 2. třída

1. Na kolik úseků je rozdělena cesta ke Kolumbově vejci?

2. Kolik centimetrů měří jednotlivé úseky?

A =

C =

E =

B =

D =

F =

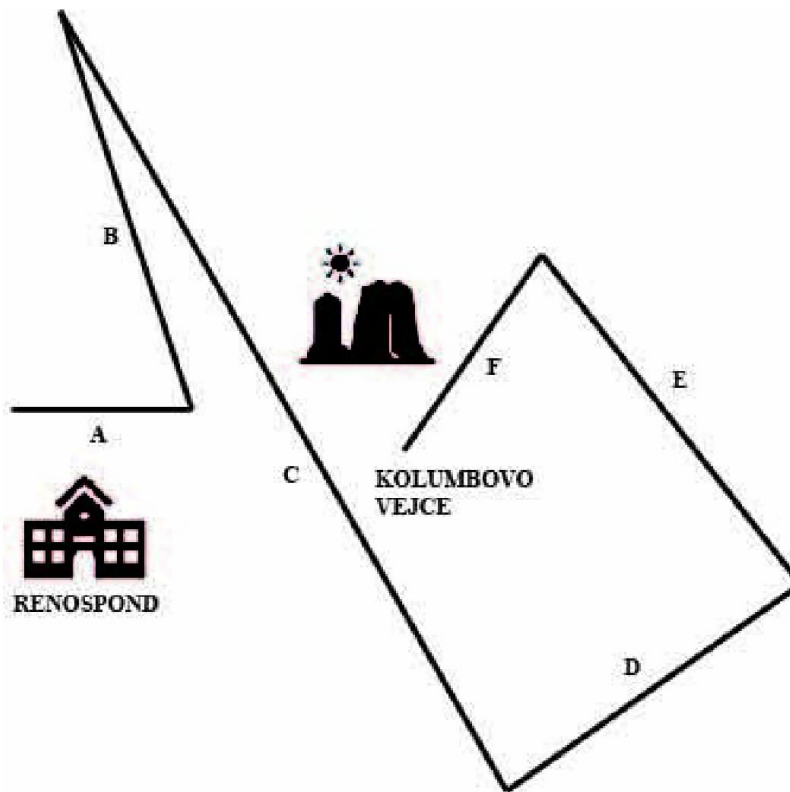
3. Který z úseků je?

nejkratší _____

nejdelší _____

jsou si rovny _____

Po matematických cestách rytíře Toulovce – 3. třída

1. Na kolik úseků je rozdělena cesta ke Kolumbově vejci?

2. Sečti délku úseků. Vymysli příklady tak, aby jejich výsledek byl roven součtu délek všech úseků.

3. Převody jednotek.

13 cm = mm

1 000 mm = m

15 dm = m

25 mm = cm

4 m = mm

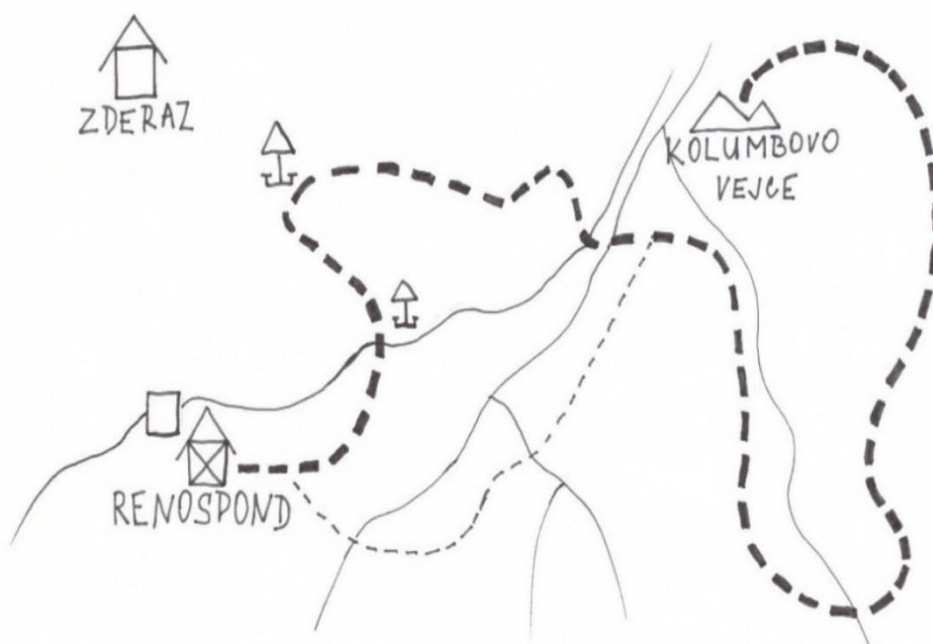
10 m = dm

Obr. 11 - Pracovní list matematika

Příloha C: Pracovní list

mapa

	VESNICE
	UBYTOVÁNÍ
	SKALNÍ ÚTVAR
	VODNÍ NADRŽ
	VODNÍ TOK
	TURISTICKÁ CESTA
	LESNÍ CESTA
	PŘÍSTŘEŠEK

Příloha D: Pracovní list

český
jazyk

Pověst o Vavřinci Toulovcovi

V pískovcových skalách kolem Vranic se v neklidných dobách skrýval se svou družinou loupeživý rytíř Toulovec. Občas vyjížděl na Moravu, kde dobýval sídla šlechticů. Jindy přepadal bohaté kupce. Kořist převážel do Jarošovské tvrze. Doma se choval pokojně, k lidem byl štedrý - pomáhal trpícím v nouzi i lidem nemocným.

Jednou se dobelhal na Toulovcovu tvrz u Jarošova chudobně oděný a zarostlý muž. Třaslavým hlasem sdělil, že moravští rytíři se chystají pomstít za činy rytíře Toulovce. Toulovec zprávu vyslechl, potom se napřímil, několika kroky se přiblížil k dobrotivému zvěstovateli a řekl mu: „Až bude po boji, zase přijď, pak tě víc pohostím - s prázdnou nepůjdeš domů!“ Jakmile stařík odešel, vyslal Toulovec nejrychlejší posly s rozkazem ke svým tvrzím: - "Proti Moravanům neútočte, odrážejte je, - buďte stateční! - Já a moji nejměnější druhové přemůžeme nepřitele!"

Zanedlouho dorazila k Proseči klikatou lesní cestou dobře ozbrojená nepřátelská družina. Prosečští se postavili na odpor - udatně odráželi útočníky prvního sledu a opět se vrhali do boje. Když přispěchal se svými ozbrojenci Toulovec, vítězství bylo jisté a poražení Moravané prchali k lesu. Vysílení únavou se navracejí Prosečští do opuštěných domů. Jistota z vítězství pronikla do všech obydlí. Veselí a hodování krátilo délku noci. I ostražitost poklesla a rozestavené hlídky nevěnovaly dostatečnou pozornost ze tmy vystupujícím a zakukleným osobám.

Velikou únavu tlumil tvrdý spánek, několik hodin chybělo novému ránu - temná noc pokryla krajinu a ševelení větví tlumilo nástup nepřitele. Tu tklivé údery zvonu všechny probouzejí. Vzápětí záře, střechy mnohých chalup i stodol olizují rudé plameny. Psi vyjí, dobytek úzkostí bučí. Celá ves lehla popelem.

Při ranním rozbřesku přijíždí Toulovec - pozorně naslouchá tklivým slovům pohořelých a obhlíží to přesmutné dílo. Po chvíli jeho pevný hlas sděluje útěchu. „Netrapte se přátelé! Já jsem vám zavázán za věrnost, pomoc při plnění mých příkazů. Les Chlum též daruji vám. Postavte krásnější Proseč!“ Prací a láskou obec od té doby vzkvétala.

2. třída

_____ o Vavřinci Toulouvcovi

1. Seřad'te v družstvu text tak, jak jde děj za sebou.

2. Literární útvar odstraniš, když vyškrtneš všech B,b.

B b b P B o b b b B B B v b b B B ě B B b b b b b b b s b b B t b b b b b

3. Vysvětli význam slov. Porad'te si v družstvu.

kupec - _____

tvrz - _____

nouze - _____

4. Co se myslí, když se řekne:

Veselí a hodování krátilo délku noci.

5. přečti text a oprav chyby (podtrhnutá slova obsahují chybu).

Kolumbovo vejce

kryštof Kolumbus byl po objevení Ameriky velmi oslavován. Často byl zván k významným lidem svojí doby__ Našli se i závistyvci, kteří Kolumbovu cestu zlehčovali. Není přeci těžké doplout lodi do Ameriky. Kolumbus s tímto výrokem souhlasil. poté vyzval závistivce, ať postaví vejce na špičku. Závistyvec se velmi snažil, ale vejce nepostavil. Španělskí objevitel pak vzal vejce, lehce nat'ukl jeho špičku a postavil ho. Opět se hoste ozvali, že to není nyc těžkého. kolumbus souhlasil. Avšak stejně jako on, mohl nat'uknout vejce kdokoliv.

6. Z textu vyber od každého slovního druhu 2 slova.

podstatná jména - _____

slovesa - _____

předložky - _____

7. Seřad' slova dle abecedy.

Kryštof, Ameriky, lidem, závistivce, vejce, špičku

3. třída

___ ___ ___ ___ ___ ___ o Vavřinci Toulovcovi

1. Seřad'te v družstvu text tak, jak jde děj za sebou.

2. Literární útvar odstraníš, když vyškrtneš všech B,b.

B b b P B o b b b B B B v b b B B ě B B b b b b b b b s b b B t b b b b b

3. Vysvětlí význam slov. Porad'te si v družstvu.

kupec - _____

tvrz - _____

nouze - _____

družina - _____

vzkvétat - _____

4. Co se myslí, když se řekne:

Veselí a hodování krátilo délku noci.

Vzápětí záře, střechy mnohých chalup i stodol olizují rudé plameny.

5. Přečti text a oprav chyby (tečky na konci každého řádku označují počet chyb).

Kolumbovo vejce

kryštof Kolumbus bil po objevení Ameriky velmi oslavován. (• •)
často bil zván k významným lidem svojí doby Našli se (• • • •)
i závistivci, kteří kolumbovu cestu zlehčovali. Není přeci (• •)
těžké doplout lodi do ameriky. Kolumbus s tímto výrokem (• •)
souhlasil. poté vyzval závistivce, ať postaví vejce na špičku. (•)
Závistivec se velmi snažil, ale vejce nepostavil Španělský (• •)
oběvítel pak vzal vejce, lehce naťukl jeho špyčku a postavil (• •)
ho. Opjet se hoste ozvali, že to není nyc těžkého. kolumbus (• • • •)
souhlasil. Avšak stejně jako on, mohl naťuknout vejce (•)
kdokoliv (•)

6. Z textu vyber od každého slovního druhu 2 slova.

podstatná jména - _____

přídavná jména - _____

zájmena - _____

slovesa - _____

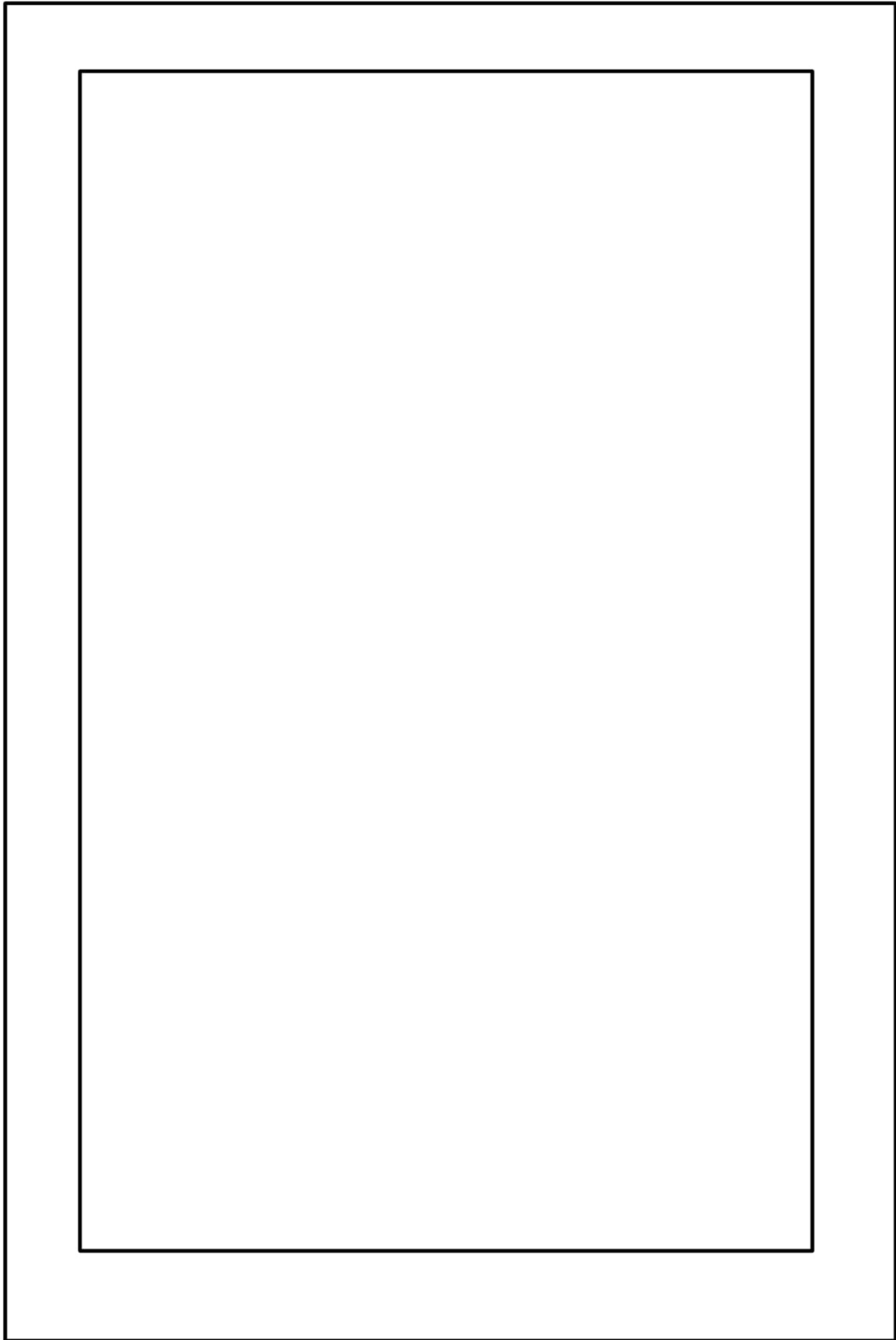
předložky - _____

7. Seřad' slova dle abecedy.

Kryštof, Ameriky, lidem, doba, závistivce, vejce, špičku, hosté

Příloha E: Pracovní list - výtvarná výchova, svět práce

Příloha F: Hodnocení školy v přírodě

HODNOCENÍ ŠKOLY VPŘÍRODĚ

Vybarvi činnost, která tě na škole v přírodě zaujala?

VÝLETY

UČENÍ HROU

HRY

Co nového jsem se naučil/a na škole v přírodě?

Napiš své zážitky ze školy v přírodě.

Vybarvi smajlíka, podle toho, jak se ti na škole v přírodě líbilo.

Příloha G: Směrnice ke škole v přírodě

	Základní škola, Hrochův Týnec, okres Chrudim, Nádražní 253 <u>www.zsht.cz</u>, email: zsht@centrum.cz IČO: 71002782
1.1.1 ORGANIZAČNÍ ŘÁD ŠKOLY	
26. SMĚRNICE KE ŠKOLE V PŘÍRODĚ	
Schválila:	Mgr. Macháčková Jiřina, ředitelka školy
Č. j.:	zsht 02-26/2007-red
Směrnice nabývá účinnosti dne:	1. 1. 2014
Změny ve směrnici jsou prováděny formou číslovaných písemných dodatků, které tvoří součást tohoto předpisu.	

Obecná ustanovení

Na základě ustanovení písmene a) odstavce 1 § 165 zákona č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) v platném znění vydávám jako statutární orgán školy tuto směrnici. Směrnice je součástí organizačního řádu školy.

1. Škola v přírodě se řídí zejména zákonem č. 262/2006 Sb., zákoníkem práce, zákonem č. 258/2000Sb. o ochraně veřejného zdraví, zákonem č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), vyhláškou č. 106/2001 Sb. o hygienických požadavcích na zotavovací akce pro děti, vyhláškou č. 64/2005 Sb., o evidenci úrazů dětí, žáků a studentů, vše v platném znění, školním řádem a dalšími směrnicemi školy.

2. Vysílání žáků do školy v přírodě

2.1. Do škol v přírodě se vysílají žáci druhého až třetího ročníku, maximálně 1x krát během školního roku, délka jednoho pobytu žáků ve škole v přírodě je maximálně 5 dnů. Škola může na školu v přírodě vyslat jen dítě, které je zdravotně způsobilé

k účasti na ní (posudek vydává lékař), nejeví známky akutního onemocnění (např. horečky nebo průjmu) a ve 14 dnech před odjezdem do školy v přírodě nepřišlo do styku s fyzickou osobou nemocnou infekčním onemocněním nebo podezřelou z nákazy, ani mu není nařízeno karanténní opatření (toto prohlášení odevzdávají rodiče při odjezdu, nesmí být starší více než jeden den). Zdravotní způsobilost dítěte pro účast na škole v přírodě nebo zotavovací akci posuzuje a posudek vydává praktický lékař pro děti a dorost, který dítě registruje. Praktický lékař pro děti a dorost, který dítě registruje, v posudku dále uvede, zda se dítě podrobilo stanoveným pravidelným očkováním nebo má doklad, že je proti nákaze imunní nebo že se nemůže očkování podrobit pro trvalou kontraindikaci. Vzor posudku upraví prováděcí právní předpis. Posudek o zdravotní způsobilosti dítěte má platnost po dobu jednoho roku od data vystavení, pokud během této doby nedošlo ke změně zdravotní způsobilosti dítěte. Podle tohoto výkladu nelze použít zdravotní průkaz dětí vystavovaný v některých krajích, protože zde jsou záznamy z lékařských prohlídek a ty obvykle nejsou provedeny v termínech do jednoho roku – tento průkaz má platnost dva roky. Posudek o zdravotní způsobilosti dítěte a písemné prohlášení předloží zákonný zástupce vysílající škole.

- 2.2. K zařazení žáka do školy v přírodě je třeba písemného souhlasu zákonného zástupce na formuláři školy (č. 1). Součástí jejich souhlasu je prohlášení o poučení, že _____ do _____ školy v přírodě nemůže být vyslán žák, jehož zdravotní stav by mohl být tímto pobytem ohrožen a žák, který by mohl zdravotně ohrozit ostatní žáky.
- 2.3. Na školu v přírodě vyjíždějí zásadně třídní kolektivy, výjimečně doplněné malým počtem žáků z jiných tříd.
- 2.4. Pro žáky, kteří se nezúčastní školy v přírodě, je zajištěna náhradní výuka v jiné třídě, zpravidla téhož ročníku.
- 2.5. Školy v přírodě se s vysílaným pracovníkem mohou účastnit jeho děti, i když nejsou žáky vysílané třídy, školy nebo předškolního zařízení.

3. ORGANIZACE A ŘÍZENÍ ŠKOLY V PŘÍRODĚ

- 3.1. Ředitel školy vydává řád školy v přírodě jako součást organizačního řádu školy.
- 3.2. Ředitel školy písemně pověřuje pedagogického pracovníka školy vedením školy v přírodě.
- 3.3. Vedoucí školy v přírodě zajišťuje:
 1. Ubytování a stravování účastníků školy v přírodě na základě písemné smlouvy (formulář č. 3), kterou provozovatel zajišťuje požadavky dané zákonem (hygienické normy pro ubytování, stravování, výuku),
 2. základní péči o zdraví všech účastníků po dobu konání zotavovací akce nebo školy v přírodě, kontrolu dodržování hygienických požadavků stanovených zákonem č. 258/2000 Sb. v platném znění a prováděcím právním předpisem a kontrolu dodržování zásad osobní hygieny fyzickými osobami uvedenými v § 10 odst. 3 způsobitou fyzickou osobou (zdravotníkem); za způsobitou se pro účely tohoto zákona považuje fyzická osoba, která má alespoň úplné střední odborné vzdělání v oborech všeobecná sestra, dětská sestra nebo porodní asistentka, fyzická osoba, která absolvovala kurs první pomoci se zaměřením na zdravotnickou činnost při škole v přírodě nebo zotavovací akci, a student lékařství po ukončení třetího ročníku; náplň kursu první pomoci upraví prováděcí právní předpis,
 3. účast pouze fyzických osob, které splňují podmínky stanovené zákonem – zejména zdravotní způsobilost,
 4. účast zdravotníka při kontrole zdravotních průkazů fyzických osob činných při stravování, při převzetí posudků o zdravotní způsobilosti dětí a prohlášení od rodičů, při sestavování jídelníčku a režimu dne; dosažitelnost zdravotníka 24 hodin denně po celou dobu konání zotavovací akce nebo školy v přírodě; pořízení výpisu z posudků o zdravotní způsobilosti zdravotníkem; ve výpisu zdravotník uvede závěr posudku, a které zdravotnické zařízení posudek vydalo,
 5. vrácení posudků o zdravotní způsobilosti po ukončení školy v přírodě nebo zotavovací akce zákonným zástupcům dětí a fyzickým osobám činným při škole v přírodě,
 6. vedení zdravotnického deníku a seznamu účastníků, prohlášení rodičů, výpisů z posudků o zdravotní způsobilosti dětí a fyzických osob činných při škole v přírodě nebo zotavovací akci a následné uchování těchto dokumentů po dobu 6 měsíců od skončení školy v přírodě nebo zotavovací akce
 7. informovanost osoby, která má dítě v péči, o zdravotních potížích, které dítě v průběhu školy v přírodě nebo zotavovací akce prodělalo, a o případném kontaktu s infekcí.
 8. instruktáž všech fyzických osob činných na zotavovací akci, s výjimkou zdravotníka, o hygienických požadavcích na tyto akce a o předcházení vzniku a šíření infekčních onemocnění a jiných poškození zdraví včetně základů první pomoci, pokud se takové instruktáže dosud nezúčastnily.

9. Fyzické osoby činné při škole v přírodě nebo zotavovací akci jako dozor nebo zdravotník musejí být k této činnosti zdravotně způsobilé. Zdravotní způsobilost posuzuje a posudek vydává praktický lékař, který fyzickou osobu registruje (zákon č. 258/2000Sb., vzor viz Příloha č. 3 k vyhlášce č. 106/2001 Sb.). Tento posudek má platnost jeden rok od data vystavení, pokud během této doby nedošlo ke změně zdravotní způsobilosti fyzické osoby. Posudek o zdravotní způsobilosti předají fyzické osoby činné při škole v přírodě nebo zotavovací akci, s výjimkou pedagogických a zdravotnických pracovníků, vysílajícímu zařízení nebo škole nebo pořádající osobě. Fyzické osoby činné při stravování musí splňovat předpoklady pro výkon činností epidemiologicky závažných (musejí mít zdravotní průkaz. Orgány činné v oblasti BOZP doporučují, aby všechny osoby, které se účastní akce jako pedagogický dozor, měly zdravotní průkaz.
10. Sestavení upraveného učebního plánu školy v přírodě s přihlédnutím k místním podmínkám tak, aby souběžně s výchovou a výukou mohlo být dosaženo ozdravného účinku, plán výuky doplněný o rozpis režimu dne předloží nejpozději týden před odjezdem řediteli školy. Se schválenou akcí prokazatelně seznámí účastníky zejména s průběhem akce, bezpečností při akci i přepravě.
11. Písemnou informaci rodičů o průběhu a podmínkách akce, zajistí od rodičů závaznou přihlášku, seznámí je se stornovacími podmínkami při pozdějším odhlášení účasti dítěte z akce. Informuje rodiče o organizaci zahájení a ukončení akce- časy srazu před akcí, údaji o odjezdu a příjezdu, informace o odchodu žáků po ukončení akce.
12. Dopravu žáků, podklady pro písemnou objednávku předává sekretářce školy.
13. Personální obsazení - odborně i zdravotně způsobilý doprovod v takovém počtu, aby byla zajištěna výchova a výuka žáků, včetně žáků se zdravotním postižením, jejich bezpečnost a ochrana zdraví podle příslušných právních předpisů, dohled nad žáky během výuky, odpoledních činností, noční služby. Návrh na uzavření dohod o provedení práce s potřebnými údaji předává mzdové účetní.
14. Vybavení lékárničky (zákon č. 258/2000Sb., minimální vybavení viz vyhláška č. 106/2001 Sb. o zotavovacích akcích)
15. Rozpis služeb pedagogických pracovníků tak, aby byly dodrženy zásady bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, pokud možno aby u zaměstnanců školy nevznikala přesčasová práce. Písemný rozpis odevzdá před odjezdem řediteli školy (formulář č. 4). Zvláště sestaví rozsah přesčasové práce, projedná jej s ředitelem školy a dohodne, zda bude proplacena nebo poskytnuto náhradní volno.
16. Péči praktického lékaře dostupného z místa konání školy v přírodě, s výjimkou ŠvP v zahraničí a putovní akce, včas zjistit adresu a telefon, oznámit mu konání akce.
17. Vypracuje rozpočet školy v přírodě.
18. Zajistí po dohodě s vedením školy vyplnění příkazů k pracovní cestě.
19. Zajistí ohlášení příslušnému orgánu ochrany veřejného zdraví (Krajská hygienická stanice v místě konání akce) o konání akce - jeden měsíc před zahájením akce. Ohlásí termín a místo jejího konání, počet dětí, způsob zajištění stravování.
20. Na akci organizuje, řídí a kontroluje práci a činnost všech dospělých osob, kontroluje dodržování smlouvy s dodavatelem, jídelniček, režim dne.
21. Vypracuje zprávu o této pracovní cestě po návratu. Spolu s hospodářkou školy zajistí vyúčtování školy v přírodě nejpozději 14 dnů od uhrazení poslední faktury,

vrátí přeplatky, souhrnnou zprávu z akce uloží v ředitelně. Vráti nespotřebované léky.

22. Vedoucí školy v přírodě a všichni zúčastnění pracovníci jsou povinni přihlížet k základním fyziologickým potřebám dětí, žáků a studentů a vytvářet podmínky pro jejich zdravý vývoj a pro předcházení vzniku sociálně patologických jevů. Zajišťují bezpečnost a ochranu zdraví účastníků a poskytují jim nezbytné informace k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví.

4. ORGANIZACE VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ ČINNOSTI

4.1. Vyučování je rozvrženo do pěti dnů v týdnu. Vyučovací hodina trvá 45 minut. Vyučovací hodiny lze dělit a spojovat při zachování vhodných hygienických a fyziologických podmínek přiměřených věku účastníků. Do výuky jsou zařazovány organizační formy výuky využívající místní podmínky a možnosti sportovního, vlastivědného, přírodovědného apod. charakteru.

4.2. Řád školy v přírodě.

1. Škola v přírodě je součástí školního vyučování. Žáci jsou povinni při zájezdu plnit pokyny vedoucího zájezdu a pedagogů. Dodržovat řád ubytovacího zařízení a denní řád.
2. Účast všech žáků na stanoveném programu je povinná.
3. Žáci jsou rozděleni do družstev, která nesmí bez povolení pedagogů opustit. Toto platí i při vycházkách a přesunech.
4. Onemocnění a poranění hlásí žáci pedagogickému dozoru nebo zdravotnici.
5. Žáci vykonávají služby dle rozpisu, řídí se pokyny vedoucího dne a denním řádem.
6. Žáci, kteří jsou osvobozeni z denního programu, nesmějí bez vědomí vedoucího nebo zdravotníka opustit chatu.
7. Povinností každého účastníka je udržovat čistotu a pořádek na pokojích, ve společných místnostech. Používání elektrických spotřebičů se řídí řádem chaty.
8. Vzájemné návštěvy na pokojích jsou dovoleny pouze s vědomím pedagogického dozoru.
9. Kouření a požívání alkoholických nápojů je přísně zakázáno. Rovněž je zakázána jakákoliv manipulace s otevřeným ohněm.
10. Peníze a cenné předměty si mohou účastníci v mimořádných případech uložit u vedoucího kurzu. Za cenné věci nesouvisející se školou v přírodě škola neručí. Totéž se týká i lyžařské výzbroje uložené mimo vyhrazený prostor. Veškeré ztráty je nutno hlásit pedagogickému dozoru.
11. Škodu na zařízení chaty je třeba ihned nahlásit. Pokud ji způsobil některý ze žáků, pak ji uhradí.
12. Žáci jsou povinni dodržovat denní řád, zvláště pak dobu budíčku, večerky, nástupu na zaměstnání a jídlo.
13. S personálem jednájí žáci slušně a zdvořile. Svá přání a stížnosti sdělují vedoucímu.
14. Porušení řádu školy v přírodě se trestá dle stupně jako kázeňský přestupek, až vyloučením z kurzu bez nároku na vrácení zaplacených výloh.

V Hrochově Týnci dne.....

Číslo 1	Přihláška ŠvP
Číslo 2	Prohlášení zákonných zástupců dítěte (bezinfekčnost)
Číslo 3	Smlouva s provozovatelem zařízení o zajištění ŠvP
Číslo 4	Učební plán školy v přírodě
Číslo 5	Režim dne školy v přírodě
Číslo 6	Zpráva o průběhu ŠvP
Číslo 7	Oznámení hygienické stanici v místě konání ŠvP
Číslo 8	Oznámení lékaři v místě konání akce §11, odst 1, písm e) zákona č. 258/2000 Sb.
Číslo 9	Instruktaž pracovníků činných na akci, § 11, odst 2) zákona č. 258/2000 Sb.
Číslo 10	Potvrzení o zdravotní způsobilosti dítěte k účasti na zotavovací akci a škole v přírodě
Číslo 11	Minimální rozsah vybavení lékárničky pro zotavovací akce pro děti a pro ŠvP
Číslo 12	Záznam o poučení osob činných na zotavovací akci
Číslo 13	Pověření

Číslo 1.

Přihláška dítěte do školy v přírodě

Přihlašuji mého syna (dceru) _____ do školy v přírodě
v _____, termín _____.

Souhlasím s uvedením osobních údajů mého dítěte pro potřeby ubytovatele (jméno, adresa, rodné číslo, datum narození) ve smyslu zákona č. 101/2000Sb. o ochraně osobních údajů. Účastnický poplatek ___ Kč zaplatím do týdne po podání přihlášky na účet školy. Při odhlášení dítěte z účasti na škole v přírodě uhradím případné storno poplatky a výdaje, které vzniknou škole v souvislosti se zrušením přihlášky. V případě zvláštních okolností, zejména onemocnění mého dítěte zajistím jeho okamžitý individuální odvoz domů, ještě před stanoveným termínem společného návratu. Telefonní čísla, na kterých se s námi můžete po dobu ŠvP kontaktovat:

Jsem si vědom(a) toho, že do školy v přírodě nemůže být vyslán žák, jehož zdravotní stav by mohl být tímto pobytem ohrožen a žák, který by mohl zdravotně ohrozit ostatní žáky. Písemné prohlášení o těchto skutečnostech odevzdám před odjezdem.

Upozorňuji na tyto zdravotní problémy mého dítěte, na které je třeba brát zvláštní zřetel: (astma, alergie, omezení při tělesných cvičeních, diabetes...)

Při odjezdu do školy v přírodě odevzdám očkovací průkaz, průkaz zdravotní pojišťovny, potvrzení o bezinfekčnosti, léky, které dítě pravidelně užívá (uved'te zde jejich přehled a také způsob užívání).

V _____ dne _____

podpis zákonných zástupců

žáka

Číslo 2.

PROHLÁŠENÍ ZÁKONNÝCH ZÁSTUPCŮ DÍTĚTE

Prohlašuji, ve smyslu § 9 odst. 1, zákona č. 258/2000 o ochraně veřejného zdraví v platném znění, že můj syn/dcera:

jméno a příjmení:

datum nar.

bytem:

Je způsobilý/á zúčastnit se školy v přírodě v _____

od _____ do _____ a že

- a) ošetřující lékař nenařídil výše jmenovanému dítěti, které je v mé péči, změnu režimu
- b) dítě nejeví známky akutního onemocnění a okresní hygienik ani ošetřující lékař mu nenařídil karanténní opatření
- c) není mi též známo, že by v posledních 14 dnech před odjezdem do školy v přírodě přišlo toto dítě do styku s osobami nemocnými infekčním onemocněním nebo podezřelými z nákazy.

Jsem si vědom(a) právních následků, které by mne postihly, kdyby toto mé prohlášení bylo nepravdivé.

V _____ dne _____ (Toto potvrzení nesmí být starší než jeden den)

podpis zákonného zástupce dítěte

Číslo 3.

Základní škola _____ dále jen odběratel, tel.

DIČ _____, bankovní spojení

zastoupená

a

dodavatel _____ adresa

tel _____, fax _____ IČO _____, bankovní spojení

zastoupený (jméno, _____ funkce)

uzavírají spolu tuto

SMLOUVU S PROVOZOVATELEM ZAŘÍZENÍ O ZAJIŠTĚNÍ ŠVP

1. Dodavatel zajistí ubytování a stravování v objektu _____

v termínu od _____ do _____

Cenová kalkulace	žáků	na osobu a den	dospělých	na osobu a den	Celkem
Ubytování		Kč		Kč	
Stravování		Kč		Kč	

Náklady na ubytování a stravování budou účtovány podle skutečného počtu žáků a pedagogického doprovodu, nahlášeného po příjezdu.

3. Pobyť školy v objektu:

	den	hodina	strava začíná (končí) jídlem
nástup			
ukončení			

4. Dodavatel prohlašuje, že uvedený objekt splňuje hygienické podmínky ubytovacího a stravovacího zařízení a podmínky pro zabezpečení výchovy a výuky v souladu s vyhláškou č. 106/2001Sb, dále splňuje nároky bezpečnosti práce a protipožární ochrany. Dodavatel dále prohlašuje, že používaná voda je z vodovodu pro veřejnou potřebu. Pokud je voda získávána z jiného zdroje, dodavatel jako přílohu této smlouvy doloží protokol o kráceném rozboru jakosti pitné vody dle ustanovení §8 zákona č. 258/2000Sb. o ochraně veřejného zdraví a stanovisko hygienického orgánu, že voda je pitná (nejméně jeden měsíc před konáním akce).

Dodavatel prohlašuje, že uvedený objekt splňuje podmínky pro zabezpečení výchovy a výuky, zejména dostatek výukových místností. Pobyť školy v přírodě nebude narušen ubytovacími nebo restauračními službami pro cizí osoby. Pro ubytování zdravotníka bude zdarma vyčleněn zvláštní pokoj, který bude zároveň ošetřovnou a další pokoj jako izolace pro nemocné.

5. Nejbližší lékařskou péči poskytuje _____ (doplní dodavatel), adresa, telefon.

6. Stravování účastníků školy v přírodě zajistí dodavatel v souladu se zvláštními nároky na výživu dětí (svačiny, dostatek ovoce, zeleniny, mléčných výrobků, pitný režim...) a po dohodě s vedením školy v přírodě, se kterým předem sestaví jídelníček.

7. Dodavatel umožní pověřeným pracovníkům objednatele možnost kontroly zařízení objektu, které souvisejí s poskytovanými službami, zejména s přípravou a výdejem stravy.

8. Dodavatel dále zajistí:

(autobus, autobus zdarma, exkurze, balíčky na cestu...)

9. Úhrada pobytu bude provedena bezhotovostně, záloha ve výši _____ Kč bude zaplacená do termínu _____, zbytek bude proplacen do 14 dnů po doručení faktury škole. Záloha předem může být proplacena ve výši maximálně 50 procent předpokládané celkové částky. Případné sankce a penále při prodlení s úhradou se nesjednávají.

dodavatel

objednatel

Číslo 4.

ZŠ

UČEBNÍ PLÁN ŠKOLY V PŘÍRODĚ V

Školní rok:

Třída:

DEN	DOPOLEDNE	ODPOLEDNE	VEČER

Číslo 5.

ZŠ

REŽIM DNE ŠKOLY V PŘÍRODĚ V

Školní rok:

Třída:

		Rozpis služeb pedagogických pracovníků v jednotlivých dnech školy v přírodě (doplň datum)							
7									
8									
9									
10									
11									
12									
13									
14									
15									
16									
17									
18									
19									
20									
21									
22									
noc									

Číslo 6.

Zpráva o průběhu ŠvP

Školní rok

Třída:

Počet žáků:

Pedagogové školy (jmenovitě):

Externí zaměstnanci (funkce):

Vyúčtování akce:

Doprava:

Ubytování:

Strava:

Mzdy doprovázejících osob nad úvazky:

Ostatní osobní náklady:

Odvody soc. a zdr. pojištění:

Různé:

Výdaje celkem:

Příspěvek

- od rodičů

- od zřizovatele

- od školského úřadu

Příjmy celkem

S rozdílem bylo naloženo:

S vyúčtováním byli rodiče seznámeni dne:

Hodnocení akce (úroveň ubytování, úroveň stravy, vhodnost objektu pro pořádání akce, zda byly nutné dodatečné výlohy, doporučení pro další období, cenové relace, denní penze, nemocnost účastníků, přednášky, besedy, akce pro žáky)

V _____ dne _____ vedoucí ŠvP _____

Číslo 7.

Oznámení hygienické stanici v místě konání ŠvP

V _____ dne _____

Č. j.:

Krajská hygienická stanice:

Oznamujeme Vám podle odst. (3) § 8 zákona č. 258/2000 Sb. o ochraně veřejného zdraví v platném znění, že naše škola pořádá školu v přírodě ve Vašem kraji:

1. Adresa objektu:

2. Termín:

3. Počet žáků/třída:

4. Zabezpečení akce pitnou vodou a stravování účastníků je řešeno dodavatelsky, firmou, se kterou byla uzavřena smlouva zahrnující ubytování a stravování:

1. název firmy:

2. adresa:

3. jméno odpovědného pracovníka:

4. telefon:

5. Pedagogický pracovník školy pověřený vedením školy v přírodě (jméno, mobilní telefon):

titul, jméno, příjmení

ředitel školy

Číslo 8.

Oznámení lékaři v místě konání akce §11, odst 1, písm e) zákona č. 258/2000 Sb.

V Hrochově Týnci dne 22. 5. 2018

Věc: oznámení o konání školy v přírodě ve Vašem obvodu

MUDr. Šveráková, ul.Potoční 44, tel: 465 642 793, mob: 721 930 615

Podle ustanovení §11, odst. 1, písm. c) zákona č. 258/2000Sb. o ochraně veřejného zdraví Vám oznamuji, že pořádáme školu v přírodě v objektu, který se nachází ve vašem lékařském obvodu:

Adresa objektu: Chata pod sjezdovkou, Čenkovice 40, 561 64

Termín: 4. – 8. 6. 2018

Třídy, počet žáků: 2. a 3. třída, 50 žáků

Pedagogický pracovník pověřený vedením školy v přírodě: Mgr. Jana Slavíková

Dále Vám sděluji, že jsme zajistili všechny požadavky na základní péči o zdraví dětí, podle §11, odst. 1, písmena a), b), d) a e) zmíněného zákona, tzn.: základní péči o zdraví všech účastníků způsobilou fyzickou osobou (zdravotníkem); vybavení lékárničky a vedení zdravotnického deníku a seznamu účastníků a uložení těchto záznamů, informovanost rodičů.

Zdravotní péči pro školu v přírodě jsme zajistili tak, abychom byli zcela soběstační. Předpokládáme, že požadavky na Vás se omezí na minimum, pokud možno pouze na tuto oznamovací povinnost.

Děkuji za pochopení

titul, jméno, příjmení

ředitel školy

Číslo 9.

Instruktaž pracovníků činných na akci, § 11, odst 2) zákona č. 258/2000 Sb.

V _____ dne _____

Č. j.:

Fyzické osoby činné na škole v přírodě/ LVK

v místě (adresa):

termín:

byly instruovány o hygienických požadavcích na tyto akce a o předcházení vzniku a šíření infekčních onemocnění a jiných poškození zdraví, a poskytování první pomoci ve smyslu ustanovení §11, odst 2 zákona č. 258/2000Sb. o ochraně veřejného zdraví.

Dále byly seznámeny s právními předpisy:

Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce

Vyhláška č. 64/2005 Sb., o evidenci úrazů dětí, žáků a studentů

Směrnice školy k ŠvP a vnitřní řád školy

Datum instruktaže:

Podpisy účastníků instruktaže:

Podpis pedagogického pracovníka pověřeného řízením školy v přírodě:

Číslo 10.

POSUDEK O ZDRAVOTNÍ ZPŮSOBILOSTI DÍTĚTE K ÚČASTI NA ZOTAVOVACÍ AKCI A ŠKOLE V PŘÍRODĚ

1. Identifikační údaje

Název poskytovatele zdravotních služeb vydávajícího posudek:
Adresa sídla nebo místa podnikání poskytovatele:
IČO:
Jméno, popřípadě jména, a příjmení posuzovaného dítěte:
Datum narození posuzovaného dítěte:
Adresa místa trvalého pobytu nebo jiného bydliště na území České republiky posuzovaného dítěte:

2. Účel vydání posudku

--

3. Posudkový závěr

A) Posuzované dítě k účasti na škole v přírodě nebo zotavovací akci			
a)	je	zdravotně	způsobilé*)
b)	není	zdravotně	způsobilé*)
c) je zdravotně způsobilé s omezením*)**):			
B) Posuzované dítě			
a)	se	podrobilo stanoveným pravidelným očkováním	ANO – NE
b)	je	proti nákaze imunní (typ/druh).....	
c)	má	trvalou kontraindikaci proti očkování (typ/druh).....	
d)	je	alergické na.....	
e)	dlouhodobě	užívá léky (typ/druh, dávka).....	

Poznámka:

*) nehodící se škrtněte

***) Byli-li zjištěno, že posuzované dítě je zdravotně způsobilé s omezením, uveďte se omezení podmiňující zdravotní způsobilost k účasti na zotavovací akci a škole v přírodě.

4. Poučení

Proti bodu 3. části A) tohoto posudku lze podle § 46 odst. 1 zákona č. 373/2011 Sb. o specifických zdravotních službách, ve znění pozdějších předpisů, podat návrh na jeho přezkoumání do 10 pracovních dnů ode dne jeho prokazatelného předání poskytovatelem zdravotních služeb, který posudek vydal. Návrh na přezkoumání lékařského posudku nemá odkladný účinek, jestliže z jeho závěru vyplývá, že posuzovaná osoba je pro účel, pro nějž byla posuzována, zdravotně nezpůsobilá nebo zdravotně způsobilá s podmínkou.

5. Oprávněná osoba

Jméno, případně jména, a příjmení oprávněné osoby:

Vztah k posuzovanému dítěti (zákonný zástupce, opatrovník, pěstoun popř. další příbuzná dítěte):

Oprávněná osoba převzala posudek do vlastních rukou dne:

podpis oprávněné osoby

Datum vydání posudku

Jméno, příjmení a podpis lékaře

Číslo 11.

Minimální rozsah vybavení lékárníčky pro zotavovací akce pro děti a pro školy v přírodě

I. Léčivé přípravky (pouze ty, jejichž výdej není vázán na lékařský předpis)

- přípravky proti teplotě a bolestem (antipyretika, analgetika)
- tablety proti nevolnosti při jízdě dopravním prostředkem (antiemetika)
- přípravky k užití při průjmu
- přípravky proti kašli (antitusika, expektorancia)
- kloktadlo pro dezinfekci dutiny ústní a při bolestech hltanu (stomatologika)
- oční kapky nebo oční mast s dezinfekčním účinkem, oční voda na výplach očí (oftalmologika)
- mast nebo gel na poštípání hmyzem (lokální antihistamika)
- přípravek k dezinfekci kůže a povrchových ran
- inertní mast nebo vazelína

II. Obvazový a jiný zdravotnický materiál

- gáza hydrofilní skládaná kompresy sterilní, různé rozměry
- náplast na cívce, různé rozměry
- rychloobvaz na rány, různé rozměry
- obinadlo elastické, různé rozměry
- obvaz sterilní, různé rozměry
- obinadlo škrtící pryžové (60 x 1250 mm)
- šátek trojcípý
- vata obvazová a buničitá
- teploměr lékařský
- rouška resuscitační
- pinzeta anatomická
- pinzeta chirurgická rovná
- lékařské rukavice pryžové
- rouška PVC 45 x 55 cm

III. Různé

- nůžky
- zavírací špendlíky, různé velikosti
- záznamník s tužkou
- svítilna/baterka, včetně zdroje“.

Číslo 12.

Záznam

o poučení osob činných na zotavovací akci

Téma poučení: Podle osnovy pro poučení osob činných na zotavovací akci

Datum poučení:

Doba poučení:

Poučení provedl: vedoucí :

podpis: _____

zdravotník :

podpis: _____

Ověření: Diskusí

Číslo 13

POVĚŘENÍ PRACOVNÍKŮ ŠKOLY V PŘÍRODĚ

Pověřuji pracovníky školy v přírodě ZŠ Hrochův Týnec v termínu

K DOPROVODU do a ve zdravotnických zařízeních

a

KE SDÍLENÍ zdravotních informací a dokumentace

ohledně syna / dcery

PODPIS: